

ΕΝΩΣΗ ΣΕΝΑΡΙΟΓΡΑΦΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ήταν κάποτε μαζί μας

Βασίλης Ανδρέοπουλος • Άγγελος Γεωργιάδης • Πέτρος Γεωργιόπουλος
• Βαγγέλης Γκούφας • Γιάννης Δαλιανίδης • Λευτέρης Δανίκας •
Χρήστος Δοξαράς • Ναπολέων Ελευθερίου • Γιώργος Ζερβουλάκος
• Μάκης (Γεράσιμος) Θεοδόσης • Γιάννης Κακουλίδης • Γιάννης
Καλαμίτσας • Σταύρος Καλαφατιδής • Ιάκωβος Καμπανέλλης
• Λευτέρης Καπώνης • Γιώργος Καραμάνος • Κάλη Καρατζά-
Τζιβελέκη • Στρατής Καρράς • Βαγγέλης Κατσάνης • Πίτσα
(Σπυριδούλα) Κονιτσιώτη • Πάνος Κοντέλης • Γιώργος Κοτανίδης
• Βασίλης Κωστάρας • Γιώργος Λαζαρίδης • Θάνος Λειβαδίτης •
Βασίλης Μανουσάκης • Παύλος Μάτεσις • Λάκης Μικαηλίδης •
Κώστας Μουρσελάς • Γιώργος Μπράμος • Γιάννης Νεγρεπόντης
• Αλέξανδρος Ντερπούλης • Λευτέρης Ξανθόπουλος • Γιώργος
Παπαδάκης • Αντώνης Παπαδόπουλος • Γιώργος Παπακυριάκης •
Παντελής Πασχαλίδης • Παναγιώτης Πασχίδης • Σούλα Πιερράκου
• Μάριος Ποντίκας • Αλέκος Σακελλάριος • Κική Σεγδίτσα • Ντόρα
Σιμοπούλου • Γιάννης Σκλάβος (Ευστρατιάδης) • Γιώργος Σκούρτης
• Χρύσα Σηπλιώτη • Γιάννης Τζιώτης • Μπάμπης Τσικληρόπουλος
• Κώστας Τσόκαλης • Γιάννης Φίλιππας • Ασημάκης Γιαλαμάς
• Κώστας Πρετεντέρης • Νίκος Τσιφόρος • Νίκος Φώσκολος

Επιλογή, σύνθεση και επιμέλεια κειμένων
Αλέξανδρος Κακαβάς

ΣΕΙΡΑ: Μαρτυρία

3η έκδοση (εμπλουτισμένη)

Αθήνα, Σεπτέμβριος 2023

Αποκλειστικό δικαίωμα έκδοσης

«ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΕΝΑΡΙΟΓΡΑΦΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ»

ISBN 978-618-5386-37-5

Copyright ©2023 «ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΕΝΑΡΙΟΓΡΑΦΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ»

& Αλέξανδρος Κακαβάς

Διαχειριστής: Αλέξανδρος Κακαβάς

Ίωνος Δραγούμη 14, ΤΚ 115 28 Αθήνα

Κιν.: 6932089819 Fax 2107294611

website: www.bookstream.eu

Απαγορεύεται η ολική ή μερική καθ' οιονδήποτε τρόπο ανατύπωση ή αναπαραγωγή, ηλεκτρονική ή ζωντανή παρουσίαση και κάθε άλλη χρήση όλων ανεξαιρέτως των κειμένων και εικόνων του βιβλίου χωρίς τη γραπτή άδεια του εκδότη ή του συγγραφέα

Ήταν κάποτε μαζί μας

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΕΝΑΡΙΟΓΡΑΦΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ
BookStream.eu

Το παρόν βιβλίο, είναι ένας ελάχιστος φόρος τιμής προς εκείνους που υποστήριξαν την τέχνη του σεναρίου, τόσο ως δημιουργία, όσο και ως επάγγελμα. Πρόκειται για μια απλή παρουσίαση του έργου των συναδέλφων μας, από υλικό συνεντεύξεων που είχαν παραχωρήσει οι ίδιοι σε εμένα, ή φίλοι και συνεργάτες τους στους συντελεστές της σειράς, παραγωγής της Ένωσης, «Από το Μικρό στο Μεγάλο».

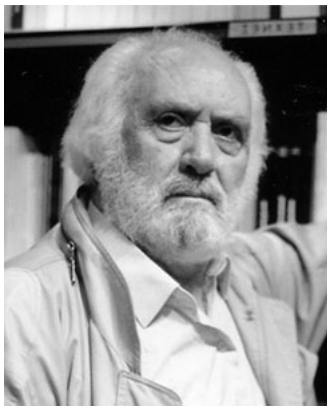
Η Ένωση Σεναριογράφων Ελλάδος ιδρύθηκε το 1989. Έκτοτε έχουν παρέλθει 35 έτη και νοιώθουμε ικανοποιημένοι και υπερήφανοι επειδή καταφέραμε με την υποστήριξη και βοήθεια μιας δράκας μελών μας, με πολύ κόπο και προσωπική ενασχόληση, άλλοι λιγότερο, άλλοι περισσότερο, να καταστήσουμε την Ένωση Σεναριογράφων Ελλάδος, επαρκώς ικανή, εύρωστη και αξιόπιστη αφ' ενός για να συνεχίσει απρόσκοπτα το πολιτιστικό και πνευματικό της έργο προσφέροντας πολιτιστικές προτάσεις και προτείνοντας δημιουργικές διεξόδους σε όλους και όλες ανά την Ελληνική Επικράτεια, ανεξαιρέτως, αφ' ετέρου για να συνεχίσει να εμπνέει και να παροτρύνει νέους ανθρώπους να μνηθούν και να υπηρετήσουν με ζήλο, την τέχνη του σεναρίου και το επάγγελμα του σεναριογράφου.

Και έτσι να συνεχίσουμε να θυμόμαστε και να μνημονεύουμε κι εκείνους που ήταν κάποτε μαζί μας.

Αλέξανδρος Κακαβάς
Πρόεδρος Ε.Σ.Ε.

Υ.Γ. Ευχαριστώ τους Θάνο Τσάμπρα και Δημήτρη Κολιοδήμο για τις υποδείξεις τους, τον Θανάση Σκρουμπέλο για τη φωτογραφία του Ναπολέοντος Ελευθερίου, την Κωστούλα Τωμαδάκη για τη συνέντευξη της, του Γιώργου Σκούρτη, τους Στάθη Βαλούκο και Πάνο Κοκκίδη για το υλικό για τον Παντελή Πασχαλίδη, τον Ανδρέα Κουταλά για τη φωτογραφία του Βασίλη Μανουσάκη και τον Νίκο Μυλωνά για τη βοήθειά του.

Βασίλης Ανδρεόπουλος

Γεννήθηκε το 1923, στον Πλάτανο Αιγιαλείας. Στην κατοχή έλαβε μέρος στην Εθνική Αντίσταση, μέσα από τις γραμμές της ΕΠΙΟΝ. Συνελήφθη από τους Γερμανούς και φυλακίστηκε στις φυλακές Αβέρωφ. Σαν ηθοποιός συνεργάστηκε με πολλούς θιάσους. Το 1959 ίδρυσε με φίλους την *Δωδέκατη Αυλαία*. Θεατρικά του έργα παίχτηκαν από την *Δωδέκατη Αυλαία*, το *Εθνικό Θέατρο* και θιάσους του ελεύθερου θεάτρου, όπως: *Ως εδώ σύντροφοι*, *Κρεατομηχανή*, *Μην πατάτε τη χλόη*, *Το έμπα και το έβγα του κόσμου*, *Μια πόρτα δραχμές 500*, σε συνεργασία με τον Βαγγέλη Γκούφα, *Καβαλάρηδες χωρίς άλογα*, *Κομιστής ειδήσεων*.

Επιλεκτική εργογραφία

Κινηματογράφος

Το όνειρο της Κυριακής, σε σκηνοθεσία Οδυσσέα Κωστελέτου, 1970, **Η αρχόντισσα του λιμανιού**, σε

σκηνοθεσία Παύλου Παρασχάκη, 1969.

Τηλεόραση

Η Μανιάτισσα, κοινωνική σειρά 13 επεισοδίων βασισμένη στο μυθιστόρημα του *Κώστα Κυριαζή*, σε σκηνοθεσία Πάνου Κοκκινόπουλου, ΕΤ1, 1987, **Ο κατάδικος**, κοινωνική σειρά 12 επεισοδίων βασισμένη στη νουβέλα του *Κωνσταντίνου Θεοτόκη*, σε σκηνοθεσία Κώστα Κουτσομύτη, ΕΡΤ, 1983, **Η νύχτα**, κοινωνική σειρά 38 επεισοδίων βασισμένη στο μυθιστόρημα του ίδιου, σε σκηνοθεσία Γιώργου Σκαλενάκη, ΕΡΤ, 1980, **Έρωτας και επανάσταση**, ιστορική σειρά 45 επεισοδίων σε συνεργασία με τον Γιώργο Χριστόπουλο, σε σκηνοθεσία Γιώργου Σκαλενάκη, ΕΡΤ, 1978, **Ταξίδι**, σειρά, σενάριο σε 23 από τα 238 επεισόδια, σε σκηνοθεσία Αντώνη Τέμπου, ΥΕΝΕΔ, 1976.

*Από συνέντευξη του Βασίλη Ανδρεόπουλου
στον Αλέξανδρο Κακαβά*

Θα έλεγα η ιδέα μου γεννήθηκε όταν ήμουν σκηνοθέτης, όταν ήμουν στο ραδιοφωνικό σταθμό των Ιωαννίνων. Εκεί γραφτήκανε τα πρώτα ιστορικά, τα πρώτα περιστατικά, και αυτά μου έμειναν. Και όταν έφτασα στην Αθήνα μου χρησίμεψαν. Μου τα ζήτησαν και έτσι κάθισα και έγραψα, για το ραδιόφωνο στην αρχή. Μετά ήρθε ο κινηματογράφος. Βέβαια, αυτά που έγραψα δεν ήταν όλα κείμενα που με εξέφραζαν, μάλλον εξέφραζαν μια άλλη εποχή, μια άλλη αντίληψη, εξέφραζαν άλλους, όχι εμένα, αλλά παρόλα αυτά, λειτούργησα σύμφωνα, αν όχι με τις οδηγίες τους, αλλά με την κάποια λογική τους, στο βαθμό που μου επέτρεπε η αντίσταση μου. Και εκεί σταμάτησα. Όταν εγώ ήθελα όμως να δώσω κείμενο δικό

μου, που εξέφραζε απόλυτα εμένα, δεν παίχτηκε δεν το ήθελαν δεν τους άρεσε.

Παρενέβησαν χωρίς να με ρωτήσουν. Ίσως να ήταν και καλά, διότι ένας σεναριογράφος θέλει να το υπερασπίσει το κομμάτι του, το έργο του θέλει να το υπερασπίσει. Εκείνοι σου δικαιολογούνται ότι οι παρεμβάσεις που κάναμε, ή οι συνεργασίες που ζητήσαμε για να ολοκληρωθεί το σενάριο σύμφωνα με τα εμπορικά δεδομένα, εκείνους τους ικανοποιούσε, εμένα δε με ικανοποιούσε αυτή η λύση, αλλά οι σχέσεις μας δεν βλάφτηκαν. Παρέμειναν αγαθές, διότι κατάλαβα ότι οι άνθρωποι βάλαν τα λεφτά τους, εγώ απλώς έβαλα μια ιδέα, το χαρτί και ίσως ένα μήνα, δύο μήνες εργασίας. Εκείνοι όμως βάζαν τα κεφάλαιά τους, υπάρχει μια κατανόηση πάνω σ'αυτό.

Δε νομίζω πως θα βρεθεί παραγωγός να μου πει «έλα βρε παιδάκι μου γράψε μου αυτό που έχεις στο κεφάλι σου, γράψε αυτό που σε βασανίζει, γράψε αυτό που σε ακολουθεί χρόνια», δεν θα μου το πει ποτέ. Γι' αυτό και εγώ καταφεύγω σε άλλου είδους γραφή, στο μυθιστόρημα.

Ποιος είμαι; Α! τυχαίνει να είμαι ο ηθοποιός και κατ' επέκταση θεατρικός συγγραφέας, σεναριογράφος και σικουργός, Βασίλης Ανδρεόπουλος.

Άγγελος Γεωργιάδης

Γεννήθηκε στην Αθήνα. Ήταν φωτογράφος αλλά έπαιξε σε πολλές ταινίες ως ηθοποιός. Έγραψε περιστασιακά σενάρια όπως της κινηματογραφικής ταινίας **Ο τελευταίος αιχμάλωτος** σε σκηνοθεσία του ιδίου το 1970, της τηλεταινίας **Κάθε πράγμα στον καιρό του**, σε σκηνοθεσία του το 1993 στον ANT1 και της σειράς της ET1 **Αξέχαστες κωμωδίες**, διασκευές έργων του Αλέκου Σακελλάριου, σε σκηνοθεσία του Πολ (Πολύκαρπου) Σκλάβου το 1996.

Πέτρος Γεωργιόπουλος

Ο Πέτρος Γεωργιόπουλος έγραψε σενάρια, θεατρικά έργα και επιθεωρήσεις. Υπήρξε μέλος της Ελληνικής Εταιρίας Θεατρικών Συγγραφέων, του Διεθνούς Ινστιτούτου Θεάτρου, και ιδρυτικό μέλος του ΟΣΔΘΟΕ. Έχει βραβευθεί με το βραβείο ελληνοτουρκικής συνεργασίας ΙΠΕΚΤΣΙ.

Επιλεκτική εργογραφία

Κινηματογράφος

Ο κολοσσός της Ρόδου, 1987, **Ο χάκας**, 1988, **Πόντιος και Σαλονικιός**, 1988, σε σκηνοθεσία Απόστολου Τεγόπουλου, **Ευρω-κόπανοι**, 1988, σε σκηνοθεσία Ανδρέα Κατσιμητσούλια, **Το τελευταίο Express**, 1991, σε σκηνοθεσία Τάκη Μελίδη, **Κλεφτρόνια με καρδιά**, 1990, σε σκηνοθεσία Δημήτρη Τζελά.

Τηλεόραση

Καθρέφτες, σειρά 13 επεισοδίων, σε σκηνοθεσία Τάσου Ψαρά

*Από συνέντευξη του Πέτρου Γεωργιόπουλου
στον Αλέξανδρο Κακαβά*

Σενάρια άρχισα να γράφω γιατί μου είπαν ότι πρέπει ν' αρχίσω με σενάρια. Εγώ είχα γράψει βιβλίο, μετά άρχισα να γράφω σενάρια, δεν μ' άρεσε και πολύ εδώ που τα λέμε, γενικώς το όλο νταλαβέρι, ίσως δεν έγραψα αυτό που ήθελα, τα σενάρια που ήθελα. Ευχαριστημένος είμαι πάρα πολύ από τη δουλειά αυτή, από το σήριαλ που έκανα με τον Τάσο Ψαρρά, ήτανε καλή δουλειά, με σπουδαιούς ηθοποιούς.

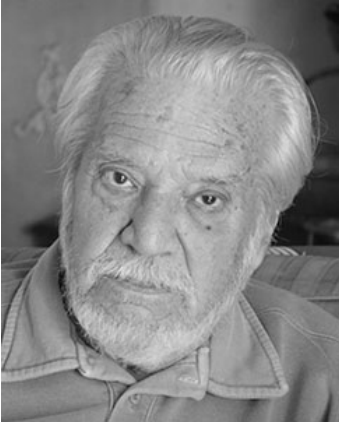
Δεν έχουμε παιδεία, δεν ξέρουμε από σενάρια, δεν ξέρουμε από κινηματογράφο, δεν ξέρουμε από τίποτε. Να πεις ξέρεις εσύ; Όχι, αλλά εμποδίζουν αυτά που γράφω εγώ, δεν μ' αφήνουν να γράφω αυτό που θέλω. Με τους παραγωγούς δεν είχα ποτέ μαλώσει παρόλο που τους περισσότερους δεν τους πήγαινα γιατί... τι παραγωγοί ήταν, τέλος πάντων ας πούμε, αλλά ήτανε καλή η σχέση, ήμουνα βολικός δεν στεναχωριόμασταν εύκολα.

Αυτό που μ' αρέσει όταν γράφω ένα σενάριο, είναι η πλοκή που μεταφέρω από την ψυχή μου και το μυαλό μου προς τα έξω, όχι για να μου πούνε μπράβο ή για να κολακευτώ, αλλά για να εκφράσω τις σκέψεις μου, να εκφράσω την άποψή μου για τα πράγματα, όποια και να' ναι, ακόμη και κωμωδία να' ναι. Αυτή είναι η ευχάριστη πλευρά, πάντα όταν γράφω δηλαδή νιώθω ευχάριστα και

καλά. Νιώθω μια πληρότητα δηλαδή.

Για το μέλλον ελπίζω τα πάντα. Ό,τι μπορεί να γραφεί, θέλω να το γράψω. Αυτό ελπίζω για το μέλλον. Αυτό δεν σημαίνει όμως τίποτα. Δεν δεσμεύομαι από καμιά φόρμα ή πλαίσιο. Απλά το γράψιμο είναι, πώς να στο πω δηλαδή, είναι η ζωή μου η ίδια, εμένα προσωπικά. Άμα δε γράψω, πάει πέθανα, τελείωσε, στείλτε με αλλού.

Βαγγέλης Γκούφας

Γεννήθηκε στην Αθήνα, το 1925. Σπούδασε νομικά ώσπου τον διέκοψε η κατοχή και η αντιστασιακή του δράση. Το 1945 γιόρτασε τα γενέθλια των 20 του χρόνων στο στρατόπεδο συγκέντρωσης στην Ελ Ντάμπα. Από το 1946 ως το 1952 υπηρέτησε τη στρατιωτική του θητεία, στην Ικαρία και τη Μακρόνησο. Έχοντας ξεκινήσει να γράφει από τα εφηβικά του χρόνια, το 1952 κέρδισε το Β' Βραβείο σε διαγωνισμό διηγήματος της εφημερίδας *Βραδυνή*, με χρηματικό έπαθλο και... μια γαλοπούλα. Στη συνέχεια ασχολήθηκε με τη διαφήμιση, σαν κειμενογράφος, κοντά στον Μ. Καραγάτση, ενώ το ίδιο διάστημα και μέχρι το 1960, έγραφε κείμενα για καθημερινές ραδιοφωνικές εκπομπές και σειρές που άφησαν εποχή **Οικογένεια Παπαδοπούλου**, **Πικρή μικρή μου αγάπη** κ.ά. Παράλληλα, ίδρυσε με φίλους, τον θεατρικό οργανισμό *Δωδεκάτη Αυλαία*.

Κατά την κινηματογραφική, θεατρική και τηλεοπτική του δραστηριότητα, έγραψε στίχους για τραγούδια σε μουσική Ξαρχάκου, Χατζηδάκι, Πλέσσα, Μαρκόπουλου,

Θεοδωράκη, Κουνάδη, Δημητρίου και άλλων όπως: *Όνειρο δεμένο, Για χατίρι σου, Χάθηκε το φεγγάρι, Τα δάκρυα μου είναι καυτά, Το σύννεφο έφερε βροχή, Απόψε κάποιος θα καθεί, Κόκκινα χείλη φίλησα κ.ά.*

Διετέλεσε μέλος της Εταιρείας Ελλήνων Θεατρικών Συγγραφέων και υπήρξε ιδρυτικό μέλος της Ένωσης Σεναριογράφων Ελλάδος. Το 2006 τιμήθηκε από την Ένωση Σεναριογράφων Ελλάδος και το 47ο Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης για το σύνολο της προσφοράς του στον ελληνικό κινηματογράφο.

Επιλεκτική εργογραφία

Κινηματογράφος

Ο κλοιός, σε σκηνοθεσία Κώστα Κουτσομύτη, συνεργασία στο σενάριο, 1987. *Βραβείο Σεναρίου στο Φεστιβάλ Θεσσαλονίκης, 1987*, **Μπορντέλο**, σε σκηνοθεσία Νίκου Κούνδουρου, σενάριο σε συνεργασία με τους Έιντζελ Γουογκενστάιν, Γιώργο Βέλτσο, Μάριο Ποντίκα και Νίκο Κούνδουρο, 1985, **Επικίνδυνο παιχνίδι**, σε σκηνοθεσία Γιώργου Καρυπίδη, 1982, **Βόρτεξ (Το πρόσωπο της Μέδουσας)**, σε σκηνοθεσία Νίκου Κούνδουρου, 1971, **Εμείς οι αμαρτωλοί**, σε σκηνοθεσία Δημήτρη Νόλλα, 1966, **Ένας μεγάλος έρωτας**, σε σκηνοθεσία Ντίνου Δημόπουλου, 1964,, **Ταξίδι**, σε σκηνοθεσία Ντίνου Δημόπουλου, 1962, **Η Λίζα και η άλλη**, σε σκηνοθεσία Ντίνου Δημόπουλου, 1961, **Οικογένεια Παπαδοπούλου**, σε σκηνοθεσία Ροβήρου Μανθούλη, 1960.

Τηλεόραση

Η πρόβα του νυφικού, διασκευή του μυθιστορήματος της *Ντόρας Γιαννακοπούλου*, 25 επεισόδια, σε σκηνοθεσία Κώστα Κουτσομύτη, ANT1, 1995, **Βαμμένα κόκκινα μαλλιά**, διασκευή του μυθιστορήματος του *Κώστα Μουρσελά*, 37 επεισόδια, σε σκηνοθεσία Κώστα Κουτσομύτη, ANT1, 1992, **Κίτρινος φάκελος**, διασκευή του μυθιστορήματος του *Μ. Καραγάτση*, 39 επεισόδια, σε σκηνοθεσία Κώστα Κουτσομύτη, ANT1, 1990, **Ένας φιλήσυχος άνθρωπος**, σειρά 15 επεισοδίων, σε σκηνοθεσία Κώστα Κουτσομύτη, ET2, 1988, **Καπνισμένος ουρανός**, διασκευή του μυθιστορήματος του *Κώστα Κοιζιά*, 15 επεισόδια, σε σκηνοθεσία Κώστα Κουτσομύτη, EPT2, 1985, **Κόντρα στον άνεμο**, διασκευή του μυθιστορήματος της *Ειρήνης Γαλανού*, 26 επεισόδια, σε σκηνοθεσία Κώστα Κουτσομύτη, EPT, 1980, **Το μινόρε της Αυγής**, σειρά 27 επεισοδίων σε σκηνοθεσία Φώτη Μεσθεναίου, EPT, 1983-84, **Αστροφεγγιά**, διασκευή του μυθιστορήματος του *Ι. Μ. Παναγιωτόπουλου*, 26 επεισόδια, σε σκηνοθεσία Διαγόρα Χρονόπουλου, EPT, 1980, **Συνταγματάρχης Λιάπκιν**, διασκευή του μυθιστορήματος του *Μ. Καραγάτση*, 48 επεισόδια, σε σκηνοθεσία Βασίλη Γεωργιάδη, YENEΔ, 1979, **Εν Αθήναις**, σειρά 148 επεισοδίων σε συνεργασία με τον Μάριο Ποντίκα, σε σκηνοθεσία Κώστα Κουτσομύτη, EIPT, 1976-77, **Γιούγκερμαν**, διασκευή του μυθιστορήματος του *Μ. Καραγάτση*, 140 επεισόδια, σε σκηνοθεσία Βασίλη Γεωργιάδη, YENEΔ, 1976, **Τερέζα Βάρμα Δακόστα**, διασκευή του μυθιστορήματος του *Γρηγορίου Ξενόπουλου*, 26 επεισόδια, σε σκηνοθεσία Κώστα Κουτσομύτη, EIPT, 1975, **Αστερισμός των λύκων**, σειρά 37 επεισοδίων, σε σκηνοθεσία Μιχάλη Παπανικολάου, YENEΔ, 1974, **Από την άλλη όχθη**, σειρά 36 επεισοδίων, σε σκηνοθεσία Μιχάλη

Παπανικολάου, ΕΙΡΤ, 1973, **Δρόμος χωρίς γυρισμό**, σειρά 167 επεισοδίων, σε σκηνοθεσία Μιχάλη Παπανικολάου, ΥΕΝΕΔ, 1973, **Το κορίτσι της Κυριακής**, σειρά 154 επεισοδίων, σε σκηνοθεσία Μιχάλη Παπανικολάου, ΕΙΡΤ, 1972.

*Από συνέντευξη του Βαγγέλη Γκούφα
στον Αλέξανδρο Κακαβά*

Αρχίζω με κάτι που δεν είναι έκπληξη ανά το πανελλήνιον με την έννοια της γνώσης. Σαν ποιητής με δύο ποιητικές πλακέτες, *την Ευρώπη...* α, πρώτα το *Απόδειπνο Μικρό* και μετά την *Ευρώπη*. Κι από εκεί, μετά έχω διάφορα ποιήματα, τα έχω εδώ, σκέφτομαι για προσάναμμα, βγήκανε πάρα πολύ και ουκ εν τω πολλώ το ευ. Βεβαίως από τω πολλώ μπορεί να βγει το ευ αλλά όχι πάντα.

Ξεκίνησα ως ποιητής, μπουρδουκλώθηκα στον δρόμο και έγινα και σεναριογράφος και θεατρικός συγγραφέας και διαφημιστής βεβαίως, και τέλος. Και δημοσιογράφος, βεβαίως, επίσης. Και τίποτα άλλο. Και κατέληξα στιχουργός. Α, *το σύννεφο έφερε βροχή*, ωραίο τραγούδι του Χατζηδάκη, στον συνθέτη ανήκει το τραγούδι, έτσι πιστεύω. Ξέρω εγώ, μια σειρά από τραγούδια που έγιναν με τον Αργύρη Κουνάδη, με τον Θεοδωράκη, το *Προδομένος λαός*, το τελευταίο, μετά τη μεταπολίτευση. Εδώ, δεν είχα γυρίσει εγώ, ούτε ο Μίκης είχε. Αυτός τα έγραφε στο Παρίσι κι εγώ του τα έστελνα από τη Γενεύη, από το τηλέφωνο.

Δεν έγραψα ποτέ στη ζωή μου σενάριο. Στη ζωή μου, την πρώτη, τη νεανική εννοώ. Και αίφνης αιφνιδίως, ο Φίνος, ο παραγωγός, και νονός της κόρης μας μου λέει, εσύ γιατί δεν γράφεις ένα σενάριο; Και γράφω το πρώτο

σενάριο κινηματογραφικό που λεγόταν η Λίζα και η άλλη. Με την Αλίκη Βουγιουκλάκη, το Λάμπρο Κωνσταντάρα, τον Γιώργο Κωνσταντίνου. Έτσι έγραψα σενάριο. Χωρίς να πω όνομα, ένας εκ των γνωστοτάτων σεναριογράφων και φίλων μου, έκτοτε, λέει του Φίνου, «διανοούμενος» - «βρε, άει στο διάολο», του λέει, ο Φίνος και έρχεται το βράδυ της πρεμιέρας και γυρνάει ο Φίνος και μου βάζει δέκα χιλιάδες στην τσέπη, επιπλέον. Γιατί πήγαμε καλά.

Τι έκανα άλλο; Το Ταξίδι. Εκεί είναι το δράμα, το δραματικόν. Και βάζει τη Βουγιουκλάκη σε ρόλο δραματικόν. Το έργο πάει άπατο. Η Βουγιουκλάκη σχίζει τα ιμάτιά της, και δεν την είδα και γυμνή. Θα αυτοκτονήσει, έλεγε, δεν ξέρω τι θες να πω. «Θα με κάνεις εμένα Σάρα Μπερνάρ; Δεν είμαι, ρε». Το περίεργο; Τα περιοδικά του σινεμά στο Παρίσι, γράφουν για την Αλίκη, μόνο για το Ταξίδι. Της τα έφερα. Μόνο για το ταξίδι.

Έτσι άρχισα να γράφω σενάρια. Γλυκάθηκα πρέπει να πω. Επειδή είμαι ψυχικά δειλός. Όχι σωματικά, ψυχικά δειλός, δεν έχω δει ποτέ πρεμιέρα έργου μου. Ποτέ. Ποτέ. Ούτε στην πιο σημαντική, σημαντική τελοσπάντων, όσο σημαντική, θεατρική μου δουλειά το οποίο ήταν το *Ρωμαίικο Πανόραμα*, με τον Λεωνίδα Τριβιζά, που πήγε τρεις σεζόν. Επιτυχία. Δεν πήγα ποτέ. Από φόβο. Έφευγα στην έναρξη της παράστασης, πήγαινα μέχρι τον Πειραιά και γύριζα, δεν υπολόγιζα, αν δεν είχε τελειώσει, έβγαινα. Και δεν εμφανιζόμουν κιόλας, τελοσπάντων, δεν έχει σημασία. Δηλαδή, συμπτωματικά έγινα σεναριογράφος.

Πρέπει να πω όμως ότι είχα – σεμνότατο αυτό – διακριθεί ως σεναριογράφος του ραδιοφώνου. Δούλευα σε μια διαφημιστική εταιρεία, μου το ανέθεσε ο Χρυσόστομος

Παπαδόπουλος της ΑΔΕΛ και έκανα για πρώτη φορά καθημερινή εκπομπή. Την Οικογένεια Παπαδοπούλου. Και δεύτερη εκπομπή, καθημερινή που κράτησε περίπου τεσσερισήμισι χρόνια, *Πικρή, Μικρή μου Αγάπη*. Έτσι έγινα γνωστός. Μεταξύ μας, δηλαδή, έγινα γνωστός, όχι σε όλο τον κόσμο. Εν πάση περιπτώσει. Έτσι, αυτή ήταν η εμπειρία μου, η σεναριογραφική. Το ραδιόφωνο, περιέργως. Χωρίς εικόνα, φυσικά. Και σιγά σιγά έκανα ό,τι έκανα. Ο Φίνος έχει γυρίσει τις πιο πολλές γραφές μου, σεναριακές.

Ο Φίνος μπορούσε να έχει λόγο από πείρα. Ήτανε φοβερά έμπειρος. Η δουλειά του ήτανε. Δεν άλλαζα τίποτα εγώ. Επίσης, συνεργάστηκα θαυμάσια με τον Ντίνο Δημόπουλο, μια δυο ταινίες κάναμε μαζί, ή τρεις. – ε, και με τον Γεωργιάδη. Με τον Βασίλη κάναμε τηλεόραση. Ναι, με τον Βασίλη Γεωργιάδη, και θα πω μια φράση «κοίταξε να δεις, ξέρω περισσότερους πεθαμένους από ζωντανούς», κάναμε τον *Γιούγκερμαν*, τον *Λιάπκι* κι άλλο ένα, ποιο; Δεν ξέρω, δεν θυμάμαι. Στο γέρο το πρώτο που απαλείφεται είναι η μνήμη. Μετά τα άλλα.

Επειδή έχω συνεργαστεί με τον Κούνδουρο, πολύ φιλικά και είμαστε, παραμένουμε φίλοι, τηλεφωνιόμαστε.. έκανε κακά πράγματα. Εξ αντικειμένου κακά πράγματα. Δυστυχώς. Δεν κατάφερε να διεισδύσει στην εποχή την οποία αρνιόταν ότι έχει ζήσει και δη εν Ελλάδα. Εντάξει, τι να κάνουμε;

Θυμάμαι ένα στίχο από τη Γκρέτα του Φάουστ «Τα 'βλεπα μαύρα, τα 'θελα πιο μαύρα, και ποτέ μαύρα ως τα 'θελα δεν τα 'βρα».

Γιάννης Δαλιανίδης

Από τους πλέον εμπορικούς σκηνοθέτες του ελληνικού κινηματογράφου. Ξεκίνησε ως χορευτής, χορογράφος και ηθοποιός, το 1949 στην ταινία *Δύο κόσμοι*, στο μουσικό θέατρο. Από το 1958 άρχισε να γράφει σενάρια. Το σκηνοθετικό του ντεμπούτο έγινε την επόμενη χρονιά και καθιερώθηκε αμέσως. Το 1961 πέρασε το κατώφλι της Φίνος Φιλμ στην οποία δούλεψε κατ' αποκλειστικότητα, σφραγίζοντας σε μεγάλο βαθμό με το προσωπικό του στίγμα το ρεπερτόριο της, έως το 1977 που γυρίστηκε η τελευταία ταινία της εταιρείας **Ο κυρ Γιώργης εκπαιδεύεται**. Έγραψε επίσης για το θέατρο και την τηλεόραση.

Το 2002 το 43ο Φεστιβάλ Θεσσαλονίκης τον τίμησε για το σύνολο της προσφοράς του στον ελληνικό κινηματογράφο, με ένα αφιέρωμα στο έργο του.

Επιλεκτική εργογραφία

Κινηματογράφος

Τα τσακάλια, σε σκηνοθεσία του ίδιου, 1981, **Ο κυρ Γιώργης εκπαιδεύεται**, σε σκηνοθεσία του ίδιου, 1977, **Ένα τανκ στο κρεβάτι μου**, σε σκηνοθεσία του ίδιου, 1975, **Αγάπη μου Ουά Ουά**, σε σκηνοθεσία του ίδιου, 1974, **Το κοροϊδάκι της Πριγκηπέσας**, σε σκηνοθεσία του ίδιου, 1972, **Επαναστάτης ποπολάρος**, σε σκηνοθεσία του ίδιου, 1971, **Μαρικουάνα στοπ**, σε σκηνοθεσία του ίδιου, 1971, **Μια Ελληνίδα στο καρέμι**, σε σκηνοθεσία του ίδιου, 1971, **Αυτοί που μίλησαν με το θάνατο**, σε σκηνοθεσία του ίδιου, 1970, **Η Παριζιάνα**, σε σκηνοθεσία του ίδιου, 1969, **Ξύπνα Βασίλη**, σε σκηνοθεσία του ίδιου, 1969, **Γοργόνες και μάγκες**, σε σκηνοθεσία του ίδιου, 1968, **Μια κυρία στα μπουζούκια**, σε σκηνοθεσία του ίδιου, 1968, **Οι θαλασσιές οι χάντρες**, σε σκηνοθεσία του ίδιου, 1967, **Στεφανία**, σε σκηνοθεσία του ίδιου, 1966, **Φωνάζει ο κλέφτης**, σε σκηνοθεσία Ανδρέα Ανδρεαδάκη, 1965, **Η χαρτοπαίχτρα**, σε σκηνοθεσία του ίδιου, 1964, **Ένα κορίτσι για δύο**, σε σκηνοθεσία του ίδιου, 1963, **Νόμος 4000**, σε σκηνοθεσία του ίδιου, 1962, **Ζητείται ψεύτης**, σε σκηνοθεσία του ίδιου, 1961, **Ο κατήφορος**, σε σκηνοθεσία του ίδιου, 1961, **Ποια είναι η Μαργαρίτα**, σε σκηνοθεσία Ντίμη Δαδήρα, 1961, **Το κοροϊδάκι της δεσποινίδος**, σε σκηνοθεσία του ίδιου, 1960, **Χριστίνα**, σε σκηνοθεσία του ίδιου, 1960, **Λαός και Κολωνάκι**, σε σκηνοθεσία του ίδιου, 1959, **Η Μουσίτσα**, σε σκηνοθεσία του ίδιου, 1959, **Το τρελοκόριτσο**, σε σκηνοθεσία Ντίμη Δαδήρα, 1958, **Ο Μιμίκος και η Μαίρη**, σε σκηνοθεσία Γρηγόρη Γρηγορίου, 1958, **Το κορίτσι της αμαρτίας**, σε σκηνοθεσία Δημήτρη Αθανασιάδη, 1958, **Οι**

καβγατζήδες, σε σκηνοθεσία Δημήτρη Αθανασιάδη, 1958.

Τηλεόραση

Το χρώμα του φεγγαριού, αισθηματική σειρά 18 επεισοδίων βασισμένη στο μυθιστόρημα της Αλκυόνης Παπαδάκη, σε σκηνοθεσία του ίδιου, ANT1, 1996, **Το τρίτο Στεφάνι**, σειρά 16 επεισοδίων βασισμένη στο ομότιτλο βιβλίο του Κώστα Ταχτσή, σε σκηνοθεσία του ίδιου, ANT1, 1994, **Οι μικρομεσαίοι**, κοινωνική σειρά 40 επεισοδίων, σε σκηνοθεσία του ίδιου, MEGA, 1992, **Το ρετιρέ**, κοινωνική σειρά 84 επεισοδίων, σε σκηνοθεσία του ίδιου, MEGA, 1990, **Οδός Ανθέων**, κοινωνική σειρά 13 επεισοδίων, σε σκηνοθεσία του ίδιου, ET1, 1988, **Τα λιονταράκια**, σατιρική σειρά 26 επεισοδίων, σε σκηνοθεσία του ίδιου, EPT1, 1983, **Το λούνα παρκ**, κοινωνική σειρά 333 επεισοδίων, σε σκηνοθεσία του ίδιου, EIPT, 1974 -81.

*Από συνέντευξη του Γιάννη Δαλιανίδη
στον Αλέξανδρο Κακαβά*

Από μικρός, πολύ μικρός, έγγραφα, αλλά οι φιλοδοξίες μου ήταν τσαπλινικές, δεν ήθελα μόνο να γράφω, ήθελα να παίζω, να χορευώ, να σκηνοθετώ. Όλα αυτά μαζί. Άρχισα βέβαια με το σενάριο. Και άρχισα με το σενάριο, γιατί νόμισα ότι η κινηματογραφική αγορά της Ελλάδας με χρειαζόταν. Είδατε ότι μιλάω για αγορά, δεν μιλάω για κινηματογραφική τέχνη. Ωστόσο, αυτή η αγορά εμπεριέχει και πάρα πολύ τέχνη. Δεν είναι τόσο απλό να γράψεις, έστω ένα εμπορικό σενάριο για μια εμπορική ταινία.

Αμέσως μόλις έγραψα το πρώτο μου σενάριο κατάλαβα ότι

τα πράγματα στην Ελλάδα οπωσδήποτε είναι πολύ δύσκολα. Εάν μπορούσε να πραγματοποιηθεί το 50% αυτών των γραφέντων θα έπρεπε να ήμουν πολύ ικανοποιημένος. Έλα που εγώ ήθελα να ανεβάσω τον πήχυ και να το κάνω τουλάχιστον 80%. Κι αυτό το πέτυχα αργότερα. Ποτέ όμως δεν πέτυχα το 100%. Εγώ ήμουν πολύ τυχερός. Οι σχέσεις μου με τους παραγωγούς γενικότερα, είτε αυτοί ήταν κινηματογραφικοί ή τηλεοπτικοί ήταν πάρα πολύ καλές. Βέβαια σε αυτό συνέτειναν και οι κάποιες εμπορικές επιτυχίες που είχα ήδη. Οπότε ο καθένας τον εμπορικό συγγραφέα τον θέλουν και προσπαθούν να ικανοποιήσουν ακόμα και τις ιδιοτροπίες του, που εγώ δεν είχα ιδιοτροπίες, απλά ήθελα να γίνει μια σωστή δουλειά. Αυτό ζητούσα πάντοτε και στο οικονομικό δεν με ενδιέφερε η ίδια μου η αμοιβή, αρκεί να ήταν πολλά αυτά που θα έπαιρνα.

Τώρα είναι τα δύσκολα. Τώρα είναι τα πολύ δύσκολα. Ελπίζω όμως, και δεν χάνω ποτέ την ελπίδα μου, ότι θα ξανάρθει μια εποχή που θα ξαναβάλουμε τον κόσμο μέσα στις σκοτεινές αίθουσες. Είναι μια ανάγκη που την έχει ο άνθρωπος. Όπως πέρασε την κρίση του το θέατρο, όταν βγήκε ο κινηματογράφος, έτσι πιστεύω ότι αρχίζει να επανέρχεται ο κόσμος στον κινηματογράφο, αφού κάθισε πολύ μπροστά στις μικρές οθόνες της τηλεοράσεως. Έχει μια άλλη αίσθηση η μεγάλη οθόνη του κινηματογράφου. Είναι κάτι τελείως μα τελείως διαφορετικό. Ελπίζω ότι σύντομα θα συναντηθούμε σε κάποια αίθουσα.

Για όσους δεν με ξέρουν, αν υπάρχει στην Ελλάδα κάποιος τέτοιος, με λένε Γιάννη, και όλο μου το όνομα είναι Γιάννης Δαλιανίδης.

Ο Κώστας Γεωργουσόπουλος για τον Γιάννη Δαλιανίδη

Με το Γιάννη Δαλιανίδη είχαμε φιλία, προσωπική φιλία 40 περίπου ετών, δεδομένου ότι ζούσαμε στην ίδια πολυκατοικία 40 ολόκληρα χρόνια και ξέρω τον άνθρωπο, πάνω απ' όλα τον άνθρωπο. Έναν άνθρωπο ο οποίος ήρθε από το στρατόπεδο συγκεντρώσεως, μεγάλωσε ως θετός γιος μιας οικογένειας που τη λάτρευε την οικογένεια αυτή, έδωσε τη (φυσική) μάνα του που κάποια στιγμή ανακάλυψε ότι ζει και έχει χρήματα και την πέταξε στο δρόμο, γιατί τον είχε αφήσει έξω από το σπίτι, έναν άνθρωπο λοιπόν που εκπροσωπεί τον μέσο Έλληνα της μεγάλης αυτοσχέδιας ουσιαστικά, περιπέτειας αυτού του τόπου. Ήταν ένας αυτοσχέδιος και συνεπώς ένας αυτοδιδάκτος άνθρωπος. Ό,τι έκανε στη ζωή του ήταν κατόρθωμα προσωπικό, δεν είχε καμιά σπουδή, έμαθε ουσιαστικά τον κινηματογράφο, την κάμερα και το θέατρο στην πράξη, πάνω στο σανίδι και πίσω από την κάμερα. Όταν έγινε τιμητική εκδήλωση (για τον Δαλιανίδη) στο φεστιβάλ Θεσσαλονίκης ζήτησε ο Θόδωρος Αγγελόπουλος, εκτός από μένα που ήμουν ο επίσημος ομιλητής να μιλήσει για τον Δαλιανίδη. Και μίλησε για το μεγάλο μάστορα. Εξάλλου αυτό σημαίνει τέχνη, μαστοριά. Αυτός λοιπόν αυτός ο άνθρωπος έφερε στην Ελλάδα πρώτος και καθιέρωσε το μιούζικαλ. Ακόμα και σήμερα δεν διδάσκεται το μιούζικαλ στις δραματικές σχολές. Κατόρθωσε λοιπόν να κάνει ένα είδος πως ήταν σπάνιο στην Ελλάδα και άγνωστο, που είχε δοξαστεί σε άλλες χώρες, που ήταν η παράδοση τους και καθιέρωσε ένα τέτοιου είδους θεάματος. Αφήνω βέβαια τις λαϊκές του κωμωδίες και τα λαϊκά του μελοδράματα που εγώ πιστεύω στο μελόδραμα γιατί είναι μια πολύ αρχαία τέχνη. Το πρώτο μελόδραμα στην ιστορία του πολιτισμού παίχτηκε στον παράδεισο: αυτός, αυτή, και το φίδι. Ήταν

το πρώτο μελόδραμα, το πρώτο, αν θέλετε, μπουλμπάρ στην ιστορία. Λοιπόν αυτά τα πράγματα τα κατέχει ο Γιάννης, και τα έβγαλε προς τα κάτω το έκανε λαϊκό θέαμα με υψηλή ποιότητα. Με σημαντικούς συνεργάτες με μόνιμους συνεργάτες, που είναι ουσιαστικά ακριβώς μεγάλη κατάκτηση του ελληνικού θεάτρου, να έχει πάντα τον Πλέσσα, να έχει τους ανθρώπους οι οποίοι ξέρουν τα χούγια σου και καθιέρωσε ηθοποιούς, που ήταν τελείως μακριά από το είδος, όπως είναι η Βλαχοπούλου. Η Βλαχοπούλου έφυγε από το τραγούδι πήγε στην επιθεώρηση και έγινε και είναι μεγάλη πρωταγωνίστρια. Λοιπόν ήταν ένα μεγάλο κατόρθωμα του Γιάννη αυτό, που δημιούργησε μια παράδοση η οποία ουσιαστικά σήμερα χρεώνεται, λάθος νομίζω, στον Φίνο. Ο Φίνος χωρίς το Γιάννη Δαλιανίδη, και τους ανάλογους, δεν θα είχε κάνει αυτή την πορεία. Λοιπόν, οφείλουμε στο Γιάννη Δαλιανίδη ότι δημιούργησε ένα λαϊκό είδος θεάματος το οποίο είχε υψηλή ποιότητα και απόδειξη είναι ότι ακόμα έχει και θεαματικότητα και οπαδούς. Ιδιαίτερα νέα παιδιά. Όταν βλέπεις νέα παιδιά τρίτης γενιάς να καθηλώνονται στην τηλεόραση, αυτό είναι μεγάλη επιτυχία, αυτό το είχε ο Τσάπλιν, το έχει και ο Γιάννης Δαλιανίδης.

Η Καίτη Ιμπροχώρη για τον Γιάννη Δαλιανίδη

Ο Γιάννης είναι παιδί της οικογένειάς μου, της οικογένειάς μου από τη Θεσσαλονίκη από τον πατέρα μου κτλ. υιοθετημένο παιδί, άρα το ξέρω από πάρα, πάρα πολύ μικρή. Είναι ένας αγαπημένος άνθρωπος πάντα, υπάρχει μέσα στο μυαλό μας στον κόσμο υπάρχει με τις ταινίες του, ή πέρα από τις ταινίες του. Θυμάμαι ότι κάθε Κυριακή τρώγαμε στο οικογενειακό τραπέζι, μέχρι που πέθανε.

Ο Γιάννης ήταν ένας οξυδερκής άνθρωπος και βαθιά πολιτικοποιημένος. Ήθελε ο κάθε άνθρωπος να έχει το φωμί του, την υγεία του, να του εξασφαλίζει όλ' αυτά, την εκπαίδευση του, την παιδεία του και να υπάρχει, να δημιουργεί, να υπάρχει, να δουλεύει και αυτό προσπάθησε να το δείξει και μέσα από τα έργα του και νομίζω ότι αν κανείς βλέπει τα έργα του με μια εμβάθυνση του πράγματος, πέρα από το αστειό, ή το χιούμορ και την σάτιρα θα καταλάβει πάρα πολλά πράγματα μες στις ταινίες του.

Αγαπούσε πολύ τα μιούζικαλ. Τα μιούζικαλ του είναι ελληνικότερα, δεν έχουν μιμηθεί ξένες υποθέσεις, ξένες σκέψεις, των αμερικανών, των αγγέλων. Κατόρθωσε τα μιούζικαλ του να τα κάνει με πολύ φτωχά μέσα, δηλαδή να πάρει τα πανιά, να φτιάξει φουστάνια, να φτιάξει ντεκόρ πίσω, πάρα πολύ φθηνά και να νομίζει κανείς ότι είναι πολύ-πολύ με πολύ ακριβά υλικά και με πολύ και με πολλά λεφτά φτιαγμένα.

Τις αγαπούσε όλες του τις ταινίες, και αγαπούσε πάρα, πάρα πολύ τους τεχνικούς του και τους ηθοποιούς του. Γι' αυτό και είχε ομάδα ηθοποιών, όλοι οι ηθοποιοί όλοι-όλοι τώρα, μην πω ονόματα και ξεχάσω και κανέναν όλοι ήταν δικοί του άνθρωποι και ήτανε πάντοτε σε όλες του τις ταινίες. Και δεν ήτανε μόνο οι ηθοποιοί ήταν και οι τεχνικοί δούλευε με τους ίδιους ανθρώπους πάντα τους οποίους αγαπούσε πάρα πάρα πολύ τους λάτρευε τους εμπιστευόταν και τους πίστευε και τους ηθοποιούς αλλά και τους τεχνικούς του γι' αυτό και ήταν συνέχεια μαζί όλα αυτά τα χρόνια, τους ίδιους.

Ο Πάνος Κοκκίδης για τον Γιάννη Δαλιανίδη

Κατ' αρχήν είναι πάρα πολύ δύσκολο να ξεχωρίσεις το σεναριογράφο από το σκηνοθέτη. Η περίπτωση του Δαλιανίδη είναι υβριδική. Είχε κατακτήσει το να γράφει και να σκηνοθετεί ένα πράγμα πάρα πολύ σπάνιο για τα ελληνικά δεδομένα. Στο εξωτερικό μετά την εμφάνιση του Γκοντάρ στα '50-'60 γεννήθηκε η λέξη auteur, δηλαδή ο άνθρωπος ο οποίος είναι δημιουργός, ο οποίος έχει υπό την επίβλεψη του όλο το έργο, σενάριο, σκηνοθεσία, τα πάντα. Στην Ελλάδα το κατάφεραν και ο Τσιφόρος, ο Σακελλάριος αλλά ο εκείνος ο οποίος το κατάφερε με μεγάλη επιτυχία ήταν ο Δαλιανίδης. Και προσοχή, ήταν ένας άνθρωπος οποίος έγραφε και σκηνοθετούσε και έχει σημασία αυτό που λέω, με ιδιωτικά χρήματα.

Έχει κάνει και σενάρια σκέτα, αλλά έχει και σκηνοθετήσει κιόλας μόνο. Αλλά, γενικότερα είχε κατακτήσει αυτό το πράγμα το οποίο είναι πολύ σπάνιο να το κατακτήσει κάποιος και είναι μεγάλη επιτυχία τότε που το 'κανε αυτός, δηλαδή κάτι που ονειρευόταν ο Χάουαρντ Χοκς και διάφοροι άλλοι, στην Ελλάδα, την μικρή Ελλάδα για πάνω από 50-60 ταινίες έχει κάνει πάνω από 100 αυτός, το έκανε και το κατέκτησε.

Στο μιούζικαλ ο Δαλιανίδης είχε πολλά αβαντάζ απέναντι στους ομοτέχνους του. Κατ' αρχήν ήταν χορευτής. Είχε κάνει και ηθοποιός. Δεν ευδοκίμησε σε αυτά, αλλά του δώσανε μια πάρα πολύ γερή βάση να πατήσει, για να μπορέσει να γράφει πράγματα για το μεγάλο θέαμα, να γράφει και να φτιάξει ένα μιούζικαλ ελληνικό, να φτιάξει ένα πάρα πολύ ωραίο ποτό για τους Έλληνες οι οποίοι διψούσαν μετά από πολέμους και πείνες, διψούσαν να

δούνε λίγο γκλάμουρ, λίγο ομορφιά, λίγο έξω καρδιά, στις ταινίες. Και γράφει και σκηνοθετεί βέβαια γιατί είπαμε, ο Δαλιανίδης ήταν η υβριδική μορφή που έγγραφε-σκηνοθετούσε, σκηνοθετούσε-έγραφε. Και βγάζει την Βλαχοπούλου, βγάζει την Λάσκαρη, πολύ τυχερός, γιατί είχε πολύ χαρισματικά πλάσματα δίπλα του. Ήξερε ότι αν έβαζες τη Λάσκαρη να κατέβει 10 σκαλιά, σκοτεινίαζες το φόντο να μη φαίνεται φτωχό και με πέντε υφάσματα και με 2-3 ράφτρες να φτιάξουν τα φουρό και τα έγχρωμα αυτά ρούχα, έκανε ένα μιούζικαλ για φτωχούς αλλά που δε φαινόταν ότι ήτανε φτωχικό γιατί οι ηθοποιοί ήξεραν να κινηθούν τα τραγούδια ήταν γραμμένα από το Μίμη Πλέσσα, φοβερός τζαζίστας, φοβερός μουσικός, και όλο αυτό έδενε και μπορούσε ο Δαλιανίδης να παρουσιάσει ένα πάρα πολύ ωραίο θέαμα στους Έλληνες της εποχής του '60 του '70.

Στην *Στεφανία* και στο *Νόμο 4000* έγραψε πράγματα που κανείς δεν τολμούσε μέχρι τότε να γράψει. Και ξέρεις ο Δαλιανίδης έκανε κάτι που πολλοί δεν το ξέρουν. Έγραψε μιούζικαλ δραματικό, δηλαδή χορεύει ο Κούρκουλος στο *Γυμνοί στο δρόμο* και ο Σειληνός και διάφοροι άλλοι κλαίνε, δηλαδή εκεί έφτανε το γράψιμο του. Είχε κατακτήσει αυτά τα μέσα, έχοντας βέβαια ανθρώπους όπως τον Φίνο που τον στήριζαν, που έγραψε δραματικό μιούζικαλ στην Ελλάδα. Και έκανε μεγάλη επιτυχία.

Ο Δαλιανίδης μπορούσε να γράφει τόσο σκληρά όσο και φαρσικά. Αυτό είναι χάρισμα δεν μπορεί να το έχει ο καθένας. Και ήταν τόσο παραδομένος σε αυτό, που έγραφε με μεγάλη απλότητα. Οπότε δεν έπαιζε ο ηθοποιός, έπαιζε ένας άνθρωπος εκείνης εποχής και υποθέτω και υποστηρίζω, ότι γι' αυτό, στους αιώνες των αιώνων θα

μείνουν αυτά τα έργα αγαπητά, γιατί έχουν μια αφέλεια μέσα τους, έχουν την αφέλεια ενός μικρού παιδιού, πως ένα μικρό παιδί το βλέπεις και παίζει, και σου μεταδίδει ένα όμορφο συναίσθημα, με αυτά τα καμώματα που κάνει, είναι ακριβώς το ίδιο πράγμα. Θα μείνουν για πάντα. Το λέω και κλαίω.

Ο Ιάσων Τριανταφυλλίδης για τον Γιάννη Δαλιανίδη

Ο Γιάννης Δαλιανίδης, εκτός από τα κοινωνικά δράματα και τις κωμωδίες είναι αυτός που στην ουσία έφτιαξε το μιούζικαλ σε μια χώρα που έχει μουσικό θέατρο από αρχαιοτάτων χρόνων αλλά πάντα μισούσε το μιούζικαλ. Τελικά στο μιούζικαλ έκανε σχολή και όσο κι αν προσπάθησαν όλοι να τον αντιγράψουν στη δεκαετία του '60 δεν τα κατάφερε κανείς. Και θα σου πω γιατί, γιατί ο Δαλιανίδης είχε τη σοφία να μπολιάσει μέσα στην κωμωδία και το μουσικό θέαμα, την αθηναϊκή επιθεώρηση. Οι αποθεώσεις του στο θεατρικό το μιούζικαλ στην ουσία είναι οι αποθεώσεις των κλασικών επιθεωρήσεων της δεκαετίας του 1950. Λοιπόν, αυτό ακριβώς, το ότι μπόρεσε ένα μουσικό έργο να μπολιαστεί με την ελληνική πραγματικότητα και να είναι συγχρόνως αυθεντικό ως είδος αλλά και αυθεντικά ελληνικό είναι οπωσδήποτε ένα από τα παράσημα του Δαλιανίδη.

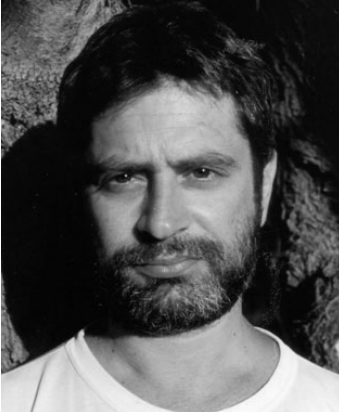
Ο Γιάννης Δαλιανίδης έχει περάσει στην ιστορία ως σκηνοθέτης. Και μάλιστα, ο Γιάννης Δαλιανίδης μαζί με τον Θόδωρο Αγγελόπουλο ήταν οι δύο σκηνοθέτες που πραγματικά καθόρισαν την εποχή τους όταν εμφανίστηκαν, για διαφορετικούς λόγους ο καθένας άλλαξαν την εποχή, άλλαξαν το ελληνικό σινεμά. Ο Δαλιανίδης άλλαξε τη θεματολογία του ελληνικού σινεμά, του εμπορικού

ελληνικού σινεμά, ο Θόδωρος Αγγελόπουλος άλλαξε την θεματολογία του ας πούμε καλλιτεχνικού ελληνικού σινεμά.

Λίγοι όμως έχουν προσέξει το σεναριογράφο Δαλιανίδη πολύ περισσότερο που ο Δαλιανίδης έγραφε πάντα τα σενάρια του. Ακόμα και όταν είχε θεατρικό άλλου στα χέρια του, του Ψαθά, του Πρετεντέρη, του Σακελλάριου, πάντοτε το σενάριο ήταν δικό του. Και το άλλαζε αρκετά. Είχε έναν τρόπο να κάνει τα πράγματα κινηματογραφικά και το πως έγραφε ο Δαλιανίδης και τα σενάρια του, την γραφή του, το καμάρωνε και μάλιστα έλεγε, πριν βγει στο σινεμά όταν ακόμα ήταν χορευτής και εμφανιζότανε ως κομπέρ σε βαριέτέ κι όλ'αυτά που είχαμε τότε, σε μικρά θέατρα κτλ. έγραφε πάντα τα κείμενα του, τους μονολόγους του, τα πάντα. Ο σεναριογράφος Δαλιανίδης ξεχωρίζει για τον ίδιο λόγο που ξεχωρίζει και ο σκηνοθέτης Δαλιανίδης, ότι έφερε μια άλλη θεματολογία στο ελληνικό σινεμά. Τα κοινωνικά δράματα έγιναν πιο μοντέρνα. Ασχολήθηκε με κοινωνικά προβλήματα, όσο μπορούσε βέβαια μέσα στην λογοκρισία της εποχής να ασχοληθεί κανείς. Ας πούμε *Ο Κατήφορος* ή ακόμα περισσότερο ο *Νόμος 4000* ήτανε πολύ μπροστά δηλαδή, δε νομίζω ότι υπάρχει άλλη ταινία της εποχής που να δείχνει δημόσια διαπόμπευση νεαρού για τεντιμποϊσμό. Ή θα πω κάτι, το οποίο έχουσε προσέξει ελάχιστοι. Στην *Ιστορία μιας ζωής* η Λάσκαρη στην αρχή είναι ένα κορίτσι που το μεγαλώνει η γιαγιά της στο χωριό, είναι μια δυστυχισμένη κοπέλα, δεν έχει να φάει κτλ. και η γιαγιά τονίζει όταν της μιλάει απότομα και αφήνει υπονοούμενο ότι οι γονείς της έχουν φύγει στο παραπέτασμα. Είχε βάλει να ειπωθεί τέτοιο πράγμα στην ταινία με τη λογοκρισία. Δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι ο ελληνικός κινηματογράφος μέχρι το '74 ήτανε όλα από το '36 που άρχισε η δικτατορία του Μεταξά μέχρι το '74

όλα ήτανε υπό απόλυτη λογοκρισία. Η άλλη μεγάλη διαφορά του Δαλιανίδη, είναι ότι επειδή από τη μία ήταν διανοούμενος, είχε σπουδάσει στη Βιέννη χορό, ήταν από μια αστική οικογένεια της Θεσσαλονίκης έστω και υιοθετημένος, αλλά συγχρόνως είχε δουλέψει σε λαϊκά βαριετέ, σε λαϊκά θέατρα, σε αναψυκτήρια, σ' όλα αυτά, ήξερε το λαϊκό χιούμορ. Ήξερε την επιθεώρηση, και δεν προσπαθούσε όπως άλλοι το έκαναν για να επιδείξουν ότι είναι καλλιεργημένοι, μορφωμένοι, τραβούσαν το χιούμορ από τα μαλλιά, για να φανούν λαϊκοί. Γι' αυτό μπόρεσε να βάλει τη σφραγίδα του.

Λευτέρης Δανίκας

Γεννήθηκε το 1958 στην Αμαλιάδα. Στα 1979, κι ενώ ήταν φοιτητής στη Γεωπονική Σχολή του Α.Π.Θ., έφυγε για το Παρίσι όπου έκανε σπουδές στην Vème section (Θρησκευτικές Επιστήμες) της École Pratique des Hautes Études και στο Εργαστήριο Εθνογραφικού Κινηματογράφου, κάτω από τη διεύθυνση του Jean Rouch (1981, élève titulaire της Ε.Ρ.Η.Ε.). Παράλληλα έκανε κινηματογραφικές σπουδές και στην École Supérieure libre d' Études Cinématographiques (1983, δίπλωμα Ε.Σ.Ε.Σ.).

Επιλεκτική εργογραφία

Ανατολικά της Εδέν, μικρού μήκους. Ελεύθερη μεταφορά της ιστορίας του Κάιν και του Άβελ. Σενάριο, Σκηνοθεσία. ΕΚΚ. Βραβείο Καλύτερης Μικρού Μήκους Ταινίας και Βραβείο της Πανελλήνιας Ένωσης Κριτικών Κινηματογράφου (Π.Ε.Κ.Κ.) στο 26ο Φεστιβάλ Ελληνικού Κινηματογράφου (Οκτώβριος 1985 / Θεσσαλονίκη), **Οι**

καθρέφτες ντοκυμαντέρ για ένα ικαριώτικο έθιμο. Σενάριο, Σκηνοθεσία ΕΡΤ, 1986, **Μετέωρα: οι Ορειβάτες της Ορθοδοξίας** Ντοκυμαντέρ για τις απαρχές του ασκητισμού στα Μετέωρα. Σενάριο, Σκηνοθεσία. ΕΡΤ, 1990, **Νικόλαος Γιαλούρης: μια σύντομη Ματιά στη Ζωή και το Έργο του**. Σενάριο, Σκηνοθεσία, ΕΡΤ, 1996, **Ελληνοαλβανικό Συναξάρι** Docu-fiction. Τόποι και μοναστήρια γύρω από την ελληνοαλβανική μεθόριο... αλλά και το οδοιπορικό ενός νεαρού αλβανού προσκυνητή. Σενάριο, Σκηνοθεσία, ΕΡΤ, 1999. **Ο Τελευταίος Ταμπάκος**, Ελεύθερη μεταφορά του διηγήματος του Χριστόφορου Μηλιώνη · Σενάριο, Σκηνοθεσία, Μουσική. ΕΚΚ 2001 Βραβείο Καλύτερης Βαλκανικής Ταινίας στο 7ο Διεθνές Φεστιβάλ Ταινιών Μικρού Μήκους Δράμας (2001) και Κρατικό Βραβείο Ποιότητας Ταινίας Μικρού Μήκους (2001).

Χρήστος Δοξαράς

Γεννήθηκε στην Πάτρα. Ξεκίνησε σαν ηθοποιός, έγραψε θεατρικά έργα όπως *Η έξωση*, *Ναι Κλαμπ*, *Στην άκρη της πόλης*, *Με συγχωρείτε, ήρθα να σας σκοτώσω*, αλλά έκανε καριέρα σεναριογράφου στο ραδιόφωνο *Ιστορίες στα χρόνια της Κατοχής*, 205 επεισόδια και *Η ώρα της αλήθειας*, 450 επεισόδια, σε σκηνοθεσία του ίδιου, και *Ο Αμερικανός*, *Ο σημαδιακός*, *Ο αλιβάνιστος*, του Αλέξανδρου Παπαδιαμάντη, και *Κακό συναπάντημα*, *Ο μαύρος γάτος*, του Ιωάννη Κονδυλάκη, σε σκηνοθεσία Πέτρου Λεωκράτη, και την τηλεόραση.

Επιλεκτική εργογραφία

Κινηματογράφος

Το επόμενο θύμα, σε σκηνοθεσία Λάκη Κομνηνού, 1990

Τηλεόραση

Μια απίθανη γιαγιά, σειρά 13 επεισοδίων σε

σκηνοθεσία Κώστα Καραγιάννη, ΕΡΤ1, 1991, **Το λευκό σταυρόλεξο**, επιθεώρηση σε σκηνοθεσία Φώτη Λαζαρίδη, ΕΡΤ1, 1986, **Η κουφόβραση**, του Γιάννη Βλαχογιάννη, διασκευή για τηλεταινία σε σκηνοθεσία Πέτρου Λεωκράτη, ΕΤ2, 1986, **Οικογένεια Βλαμμένου**, διασκευή του έργου του Δημήτρη Ψαθά, σε σκηνοθεσία Γιώργου Εμιρζά, 7 επεισόδια, ΕΡΤ 1, 1986 **Η παιγίδα**, τηλεταινία, διασκευή του έργου του Μ. Κορρέ, σε σκηνοθεσία του Γ. Πετρίδη, ΕΡΤ1, 1986, **Γράψτε την ιστορία**, τηλεπαιχνίδι σε σκηνοθεσία Νίκου Πιλάβιου, ΕΡΤ1, 1983, **Χαμογελάστε παρακαλώ**, σειρά 13 επεισοδίων σε σκηνοθεσία Πέτρου Λεωκράτη, ΕΡΤ1, 1983, **Η Λωξάντρα**, διασκευή του μυθιστορημάτων της *Μαρίας Ιορδανίδου*, σε σκηνοθεσία Γρηγόρη Γρηγορίου, 30 επεισόδια, ΕΡΤ1, 1980, **Το ημερολόγιο ενός θυρωρού**, διασκευή του έργου του *Κώστα Πρετεντέρη*, σε σκηνοθεσία Μεγακλή Βιντιάδη, 75 επεισόδια, ΥΕΝΕΔ, 1979-80, **Οικογενειακή παράδοση**, θεατρικό για την τηλεόραση σε σκηνοθεσία Πέτρου Λεωκράτη, ΕΡΤ1, 1980.

*Από συνέντευξη του Χρήστου Δοξαρά
στον Αλέξανδρο Κακαβά*

Έγραψα γιατί δουλεύοντας σαν ηθοποιός στα κείμενα που ερμήνευα, κάποιες φορές κάτι δε μου πήγαινε καλά, και πήγαινα και το διόρθωνα. Έτσι ξαφνικά, οι ηθοποιοί οι ίδιοι μου λένε, «γιατί δε γράφεις»; Λέω «αστεία πράγματα λέτε τώρα..., το γράψιμο δεν είναι εύκολη ιστορία». «Ε, θα τη μάθεις». Βρήκα την ευκαιρία και ξεκίνησα με ραδιόφωνο. Όπου, κάνοντας το πρώτο αστείακι στο ραδιόφωνο, έγραψα 1200 εκπομπές. Και μετά ακολούθησε μία σειρά, 400, 500, κ.τλ. Από το ραδιόφωνο με φωνάξαν ξαφνικά στην τηλεόραση. Έγραψα

75 ημίωρα επεισόδια για την τηλεόραση και εκείνη την εποχή ικανοποιημένη προφανώς, η Ελβίρα Ράλλη, μου δίνει τη «Λωξάντρα». Τρελάθηκα, διότι ήξερα ποιοι είχαν προηγηθεί, τι τρανταχτά ονόματα εκείνης της εποχής και τα είχε απορρίψει η Ιορδανίδου, αυτό ήταν το πιο ευχάριστο.

Νιώθω γενικά ευχάριστα όταν παίρνω ένα συγκεκριμένο κομμάτι κι όχι από αυτά που γράφω εγώ, από διασκευή, για να είναι πιο καθαρά τα πράγματα, για να μη θεωρηθώ ψώνιο, όταν παίρνω ένα κομμάτι και αρχίζω να το δουλεύω, είναι οι πιο ευχάριστες ώρες μου. Το ανοίγω, το διαβάζω, το αναλύω, το κόβω, το ράβω, το φτιάχνω, είναι πολύ καλές στιγμές. Και άμα έχεις και καλούς συνεργάτες, όπως ευτύχησα να έχω και πάρα πολλούς καλούς συνεργάτες και ηθοποιούς και σκηνοθέτες.

Το παράπονο μου ήτανε ότι, ιδίως τον πρώτο καιρό, που δεν ξέρω γιατί, με βλέπανε σαν μικρό, δεν θέλανε καν να μου πουν τι έκαναν. Και ξαφνικά πάω σε ένα γύρισμα, δεν έχει σημασία, αφού και ακούω να λένε κάποια λόγια που δε μου θυμίζανε τίποτα εμένα. Σαν ηθοποιός που ήμουν, είχα πάντα στα αυτιά μου, τους ρόλους που έγραφα. Λέω, «τι είναι αυτό;» Λέει, «τώρα δεν θα παίξουμε» Λέω, «δεν θα παίξουμε με τι;» Λέει, «μ' αυτά τα πράγματα». Λέει, «Εδώ πρέπει να μπει κάτι πιο σοβαρό». Για να τον τιμωρήσω τον άφησα να το κόψει και πήγε πιο κάτω και δεν μπορούσε να ενώσει, αυτό που έχει αλλάξει. «Τώρα», λέω, «μπορούμε να μιλήσουμε σοβαρά;» τώρα βάλτε πάλι τη σκηνή αυτή, γυρίστε τη. Υπήρξαν βέβαια και σκηνοθέτες οι οποίοι ήτανε άφογοι και μου αλλάζανε πάρα πολλά πράγματα. Πως γίνεται να μην αλλάξει ένας σκηνοθέτης που ξέρει πολύ καλά

τη δουλειά του. Αλλά μου λένε «εδώ μήπως πρέπει να κάνουμε..., να αφαιρέσουμε αυτό, ή να προσθέσουμε κάτι ακόμα; Δες το και αύριο το συζητάμε» και το φτιάχναμε εκείνη την ώρα. Πρόσεξε, είμαι καλοπροαίρετος δεν είμαι κακοπροαίρετος άνθρωπος απλώς δεν ήθελα αγένειες και βαρβαρότητες, αυτό, το να με απαξιώνουν τόσο πολύ.

Είμαι ο Χρήστος Δοξαράς, θεατρικός συγγραφέας, σεναριογράφος, ηθοποιός, ε: αυτά μόνο αυτή τη δουλειά που έχει σχέση με το θέαμα την έχω δουλέψει από το ραδιοφανάκι, κάνοντας κείμενα ή και σκηνοθεσία, ή μουσική επιμέλεια, μέχρι που να παιχτεί ένα έργο μου στο εθνικό θέατρο και στο ελεύθερο θέατρο. Και μπορώ να πω στο ελεύθερο θέατρο με συγκινεί όταν το θυμάμαι, με συγκινούν οι περιπτώσεις που ανέβηκαν τα έργα. Τίποτα άλλο δεν έχω.

Ναπολέων Ελευθερίου

Ηθοποιός και σεναριογράφος με γυμνασιακές μόνο σπουδές. Πρωτοεμφανίστηκε στο θέατρο σε νεαρή ηλικία, στην επιθεώρηση Προεκλογική με το θίασο Καλουτά-Φιλιππίδη, το 1945. Ακολούθησαν πολλές επιθεωρήσεις σε συνεργασία συνήθως με τους Κώστα Νικολαΐδη και Ηλία Λυμπερόπουλο, Ομόνοια πλας, Γαρύφαλλο σ' αυτί, Ελέφαντες και ψύλλοι, Ο Ρωμιός ξαναψηφίζει, Μαντουμπάλα κ.ά. και δεκάδες ταινίες μεταξύ των οποίων: **Αν ήμουν πλούσιος**, σε σκηνοθεσία Στέλιου Τατασόπουλου (1972), **Τρελλός και παλαβός και Βέγγος**, σε σκηνοθεσία Θανάση Βέγγου, (1967), **Ο παπατρέχας**, σε σκηνοθεσία Ερρίκου Θαλασσινού, (1966), **Φως, νερό, τηλέφωνο... οικόπεδα με δόσεις**, σε σκηνοθεσία Κώστα Στράντζαλη, (1966), **Τύφλα νάχει ο Μάρλον Μπράντο**, σε σκηνοθεσία Ορέστη Λάσκου, (1963), **Περιπλανώμενοι Ιουδαίοι**, σε σκηνοθεσία Βασίλη Γεωργιάδη, (1959), κ.ά..

Γιώργος Ζερβουλάκος

Γεννήθηκε στο Γεράκι Λακωνίας το 1933. Σπούδασε στη Σχολή Σταυράκου. Πρωτοεμφανίστηκε ως σκηνοθέτης με την ταινία **Συννεφιασμένη Κυριακή**, το 1958. Ταινία σταθμός στην καριέρα του, η **Λυσιστράτη** (1972) σε σενάριο Γιάννη Νεγρεπόντη και τα ντοκιμαντέρ **Προς το λαό** και **Νέος Ανένδοτος** σε κείμενα Αναστασίου Πεπονή και μουσική Σταύρου Ξαρχάκου. Έχει γυρίσει περισσότερα από 200 πολιτικά, ιστορικά, κοινωνικά, εθνογραφικά και τουριστικά ντοκιμαντέρ. Παραγωγός των ταινιών Ρεμπέτικο και Oh Babylon του Κώστα Φέρρη. Ιδρυτικό μέλος της Ένωσης Σεναριογράφων Ελλάδος.

Επιλεκτική Εργογραφία:

Κινηματογράφος

Με τον Ορφέα τον Αύγουστο, ταινία μεγάλου μήκους σε σκηνοθεσία του ίδιου, 1995, **Ρωξάνη**, ταινία μεγάλου μήκους σε σκηνοθεσία Νίκου Μήλα, 1976, **Το σπίτι στους**

βράχους, ταινία μεγάλου μήκους σε σκηνοθεσία του ίδιου, 1974, **Γυμνοί στο χιόνι**, ταινία μεγάλου μήκους σε σκηνοθεσία του ίδιου, 1974, **Πιο θερμή και από τον ήλιο**, ταινία μεγάλου μήκους σε σκηνοθεσία Όμηρου Ευστρατιάδη, 1972, **Λυσιστράτη**, ταινία μεγάλου μήκους σε σενάριο Γιάννη Νεγρεπόντη και σκηνοθεσία του ίδιου, 1972, **Υποβρύχιο Παπανικολής**, ταινία μεγάλου μήκους σε σενάριο Δημήτρη Ζαννίδη και σκηνοθεσία του ίδιου, 1971, **Το σπίτι της ηδονής**, ταινία μεγάλου μήκους σε σενάριο Κώστα Σφήκα και σκηνοθεσία του ίδιου 1961, **Για το ψωμί και τον έρωτα (Συννεφιασμένη Κυριακή)**, ταινία μεγάλου μήκους σε σενάριο Νέστορα Μάτσα και σκηνοθεσία του ίδιου, 1959

*Από συνέντευξη του Γιώργου Ζερβουλάκου
στον Αλέξανδρο Κακαβά*

Από τον καιρό που δούλευα ακόμα βοηθός σκηνοθέτη έπεφταν στα χέρια μου σενάρια και τα 'φερνε ο διάολος ή η παλιανθρωπιά μου και τα ψιλοδιόρθωνα. Έτσι μου πέρασε η ιδέα ότι μπορώ να γράψω κι εγώ σενάριο. Βέβαια δεν ανεχόμουν ότι θα μπορούσε ένας άλλος να γράψει καλύτερα από μένα και είχα και δικίο φαίνεται. Και βεβαίως άρχισα να γράφω σενάρια για τον εαυτό μου, και να γράφω με αμοιβή βέβαια, και σενάρια για τρίτους.

Το δυσάρεστο είναι οι περιορισμοί που βάζει η ίδια η παραγωγή. Δηλαδή δεν μπορείς να γράψεις σε ένα σενάριο ό,τι θέλεις. Πρέπει να γράψεις αυτό που μπορεί να γίνει και όχι μόνο αυτό που μπορεί να γίνει αλλά αυτό που και οικονομικά μπορεί να γίνει. Επομένως αυτομάτως έχεις μια διαρκή λογοκρισία που δεν είναι μόνο η πολιτική που λέγαμε που κι αυτή υπήρχε. Έπρεπε λοιπόν πάντα να γράφεις ένα σενάριο που να μπορεί να γίνει και ταινία. Σε αυτή τη δουλειά πάντα υπάρχει

κάποιος που έχει άποψη πάνω στο έργο που κάνεις. Άλλοτε σημαντική, καμιά φορά καλή, σπανίως, αλλά κυρίως καταστροφική. Όπως σε ένα κανάλι που μου ζήτησε κάποτε ένας διευθυντής τηλεόρασης να συνεννοηθώ με τον Μότσαρτ για να κάνει το Ρέκβιεμ μεγαλύτερο. Αυτό έχει γίνει. Ή ήταν ένας παραγωγός του κινηματογράφου που έδινε συγκεκριμένη παραγγελία και έλεγε θέλω αυτό κι αυτό κι αυτό κι αυτό. Και πιάσ' τα όλα αυτά και κάν' τα μου ένα σενάριο. Σου έδινε δηλαδή τα υλικά για να κάτσεις κάτω να το γράψεις. Σε αυτή την περίπτωση ερχόταν κάποιο σενάριο υποφερτό διαφορετικά ήταν ένα σενάριο σαν τα χάλια που γυρίστηκαν έναν περιδρομο ελληνικές ταινίες.

Ευχαρίστηση υπάρχει όταν έχεις μια πάρα πολύ καλή ιδέα η οποία σε ενδιαφέρει προσωπικά, οπότε κάθεται σε ένα κομπιούτερ τώρα ή σε ένα τραπέζι παλιότερα και γράφεις χωρίς να πάρεις υπόψιν σου τίποτα. Ό,τι θέλεις κι ό,τι σου αρέσει. Αυτές οι στιγμές είναι και οι ουσιαστικές και οι μόνες που δικαιώνουν αυτή τη δουλειά.

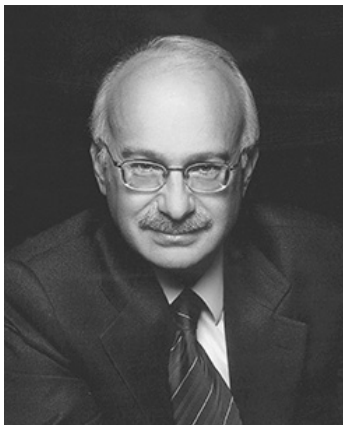
Ο μακαρίτης ο Φίνος έλεγε ότι πάσχουμε στην Ελλάδα από κινηματογράφο. Δεν μπορούμε να κάνουμε κινηματογράφο επειδή πάσχει το σενάριο γιατί αυτοί που είναι συγγραφείς δεν ξέρουν κινηματογράφο. Και αυτοί που ξέρουν κινηματογράφο δεν είναι συγγραφείς. Είναι πολύ δύσκολο αυτά τα δύο στοιχεία να συνδυαστούν σε ένα και το αυτό άτομο. Και βεβαίως εάν δεν βρεθεί και στην Ελλάδα κάποιο ταλέντο που να είναι ταλέντο του κινηματογράφου, του οπτικοακουστικού δηλαδή, που και να γράφει και να ξέρει τι γράφει για να μπορεί να γίνει ταινία, θα έχουμε αυτό το χάλι που βλέπουμε κάθε βράδυ.

Μάκης (Γεράσιμος) Θεοδόσης

Γεννήθηκε το 1962 στην Πάτρα. Σπούδασε στη Νομική Σχολή του Πανεπιστημίου της Αθήνας και στη Σχολή Πολιτικών Επιστημών και Φιλοσοφίας του Πανεπιστημίου της Χαϊδελβέργης. Το 1996 ανακηρύχθηκε Διδάκτωρ Νομικής του Πανεπιστημίου της Χαϊδελβέργης (magna cum laude). Δικηγόρος παρ' Αρείω Πάγω (ΔΣΑ). Στη Βουλή των Ελλήνων (2004-2015) επιστημονικός συνεργάτης του Βουλευτή Αρκαδίας, Δημήτρη Ρέππα, και του Βουλευτή επικρατείας και Ολυμπιονίκη, Πύρρου Δήμα. Το 1999 κυκλοφόρησε το πρώτο του μυθιστόρημα Μια ερωτική τραγωδία από τις εκδόσεις Καστανιώτη• ακολούθησαν άλλα ένδεκα μυθιστορήματα. Το 2012 παρουσιάστηκε στο Φεστιβάλ της Δράμας και τις Νύχτες Πρεμιέρας της Αθήνας η ταινία μικρού μήκους **Με την πρώτη** σε σενάριο του.

Γιάννης Κακουλίδης

Γεννήθηκε το 1946 στον Πειραιά. Σπούδασε Πολιτικές Επιστήμες στην Αθήνα (Πάντειο) και Νομικά στο Παρίσι (Universite de Paris 1).

Ποιητής, στιχουργός και συγγραφέας. Συνεργάστηκε ως αρθρογράφος με τα περιοδικά *ANTI*, *ENA*, *Money & Life* και *ΚΡΑΜΑ* και την εφημερίδα *ΕΘΝΟΣ*. Έγραψε θεατρικά και επιθεωρήσεις σε συνεργασία με τους Χάρρυ Κλυνν, Λάκη Μπέλλο, Βαγγέλη Μπαλαφούτη, Γιάννη Καλαμίτση, κ.ά. Έγραψε στίχους, σε συνεργασία με τον Χάρρυ Κλυνν (Βασίλη Τριανταφυλλίδη), στα soundtracks των ταινιών *Φωτογραφία*, του Νίκου Παπατάκη και *Μεγαλέξανδρος*, του Θόδωρου Αγγελόπουλου, σε μουσική Χριστόδουλου Χάλαρη, *Δάφνις και Χλόη '66*, της Μίκας Ζαχαροπούλου, σε μουσική Νότη Μαυρουδή κ.ά

Για τους στίχους του έχει βραβευτεί δύο φορές στο Φεστιβάλ Τραγουδιού της Θεσσαλονίκης. Το 1965 με το τραγούδι *Ήταν μεγάλη η νύχτα* (σε μουσική Νότη

Μαυρουδή και ερμηνεία Σούλας Μπιρμπίλη, Α΄ Βραβείο) και το 1972 με το τραγούδι *Γύρνα πίσω Αποστόλη* (σε μουσική Γιώργου Κριμιζάκη και ερμηνεία Μιχάλη Βιολάρη, Γ΄ Βραβείο).

Εργάστηκε στη διαφήμιση από το 1974 και διετέλεσε Πρόεδρος και Διευθύνων Σύμβουλος της *UpSet!*, εταιρείας ολικής επικοινωνίας. Διαφημιστικές δουλειές του έχουν βραβευτεί σε πολλά ελληνικά και ξένα φεστιβάλ. Έλαβε μέρος ως εισηγητής σε πολλά συνέδρια –στην Ελλάδα και το εξωτερικό– και δίδαξε στο Τμήμα Επικοινωνίας και ΜΜΕ του Παντείου Πανεπιστημίου.

Με συνεπή συμμετοχή στα κοινά και πλούσια συνδικαλιστική δράση, προδικτατορικά στο φοιτητικό κίνημα και τη Νεολαία Λαμπράκη, συνέχισε την πολιτική δράση από τις γραμμές της ΕΔΑ από την μεταδικτατορική επανασύστασή της. Διετέλεσε Αναπληρωτής Πρόεδρος της ΕΔΑ και Υποψήφιος Ευρωβουλευτής της στη λίστα του ΠΑΣΟΚ, στις Ευρωεκλογές του 1984 και υποψήφιος Επικρατείας του ΣΥΝΑΣΠΙΣΜΟΥ στις Εθνικές Εκλογές του 1996 και στις Ευρωεκλογές του 1999.

Υπήρξε μέλος της Εθνικής Εταιρίας Ελλήνων Λογοτεχνών, της Εταιρίας Ελλήνων Θεατρικών Συγγραφέων, της Ένωσης Μουσικοσυνθετών-Στιχουργών Ελλάδας και ιδρυτικό μέλος της Ένωσης Σεναριογράφων Ελλάδος.

Επιλεκτική εργογραφία

Κινηματογράφος

Εις μνήμην, σε σκηνοθεσία Πάνου Αγγελόπουλου, σενάριο

σε συνεργασία με τον Χάρρυ Κλύνν, 1984, **Το τραγούδι της επιστροφής**, σε σκηνοθεσία Γιάννη Σμαραγδή, συνεργασία στο σενάριο με τον Θανάση Βαλτινό και τον σκηνοθέτη, 1983, **Made In Greece**, σε σκηνοθεσία Πάνου Αγγελόπουλου, σενάριο σε συνεργασία με τον Χάρρυ Κλύνν, 1983, **Αλαλούμ**, σε σκηνοθεσία Γιάννη Σμαραγδή, Γιάννη Τυπάλδου και Γιώργου Αποστολίδη, σενάριο σε συνεργασία με τον Χάρρυ Κλύνν, 1982, **Και ξανά προς τη δόξα τραβά**, σε σκηνοθεσία Γιώργου Σταμπουλόπουλου, σενάριο σε συνεργασία με τον σκηνοθέτη, 1980 *Τιμητική Διάκριση Σεναρίου στο Φεστιβάλ Θεσσαλονίκης, 1980, Εύφημη Μνεία της ΕΚΚΑ, Φεστιβάλ Θεσσαλονίκης, 1980.*

*Από συνέντευξη του Γιάννη Κακουλίδη
στον Αλέξανδρο Κακαβά*

Σενάριο έγραψα από μια εφηβική παρόρμηση, καθότι κινηματογράφος εξ απαλών ονύχων. Έτσι λοιπόν όταν συνειδητοποίησα την αξία του μύθου στον κινηματογράφο, θέλησα, μαθητής ακόμα του οκτατάξιου τότε γυμνασίου, δε μιλάω για πολύ παλιά, στη δεκαετία του '60. Είχα γοητευθεί από τη Σάρα Μάιλς και τον Ζακ Πεά. Έγραψα λοιπόν ένα σενάριο, μαθητής ον το ξαναλέω, με την ελπίδα ότι κάποτε αυτό το σενάριο θα μπορούσε να γίνει ταινία με τους συγκεκριμένους δημοφιλείς διεθνείς stars εκείνης της εποχής. Φαντασίωση φαίνεται πως ήταν τελικά, παρά ταύτα το σενάριο γράφτηκε και αργότερα το 1967 παρ' ολίγον να γίνει ταινία από το Δημήτρη Νόλλα, στην ταυτόχρονη παρουσία μας στο αντιστεκόμενο τότε στη Χούντα, Παρίσι. Η ταινία δεν έγινε ποτέ.

Το δυσάρεστο στην διάρκεια της συγγραφής ενός σεναρίου είναι οι γνώμες των τρίτων. Άλλαξε αυτό, κάντο έτσι.

Διάβολε έλα και γράψτο εσύ τότε. Δεν νομίζω ότι υπάρχουν άλλες στιγμές που να εμφανίζονται ή να δημιουργούν δυσαρέσκεια στον σεναριογράφο. Η περιρρέουσα ατμόσφαιρα και η πίεση για αποδοχή των εμπνεύσεων των τρίτων, πρωταγωνιστών, συμπρωταγωνιστών, σκηνοθετών και λοιπών που θεωρούν ότι γνωρίζουν τον ορθό λόγο του σεναρίου και της αρχιτεκτονικής του.

Ευτύχησα να μην έχω ποτέ επαφή με τους λεγόμενους παραγωγούς και όταν τους συνάντησα τους συνάντησα σε γλέντια, ας τα πούμε δεξιώσεις, για την επιτυχία, εισπρακτική, την εμπορική εννοώ, των ταινιών που είχα γράψει ή είχα συμβάλλει στην συγγραφή των σεναρίων. Και όταν γιορτάζεις εισπρακτική επιτυχία όλα είναι βέβαια χαρούμενα, ευτυχισμένα και πάνω από όλα αισιόδοξα. Είναι γεγονός όντως ότι δεν είχα ποτέ μου προβλήματα με παρεμβάσεις παραγωγών, αυτά τα είχαν αναλάβει οι σκηνοθέτες ή οι πρωταγωνιστές και από την άλλη πλευρά, δεν ξέρω γιατί, είχα επιβάλλει, να το πω έτσι με μια σημερινή λέξη του συρμού, είχα επιβάλλει έναν τσαμπουκά στην συνεργασία μου. Δεν ήθελα άσκοπες και παράλογες παρεμβάσεις και αυτό οι συνεργάτες μου το σεβάστηκαν. Όχι γιατί δεν υπήρχαν περιοχές όπου θα μπορούσαν να παρέμβουν, απλώς ήταν φίλοι μου, με αγαπούσαν πολύ και δεν θέλαν να χαλάσουν τη σχέση τους μαζί μου. Στο μοντάζ όμως τη δουλειά τους την έκαναν.

Το πολύ ευχάριστο, η ευτυχία θα έλεγα του σεναριογράφου, όταν γράφει κυρίως από παρόρμηση και όχι κατά παραγγελία, είναι η δυνατότητα που του δίνεται να ταυτιστεί με του ήρωες, τους πρωταγωνιστές ή τα πρόσωπα που περιγράφει στο σενάριό του. Εγώ πολλές φορές έχω

γελάσει, πολλές φορές έχω κλάψει έχοντας μπει στο πετσί του ρόλου που αναδεικνύω με τη γραφή μου. Έχω ξενυχτήσει, έχω αρρωστήσει και γενικά κατά την συγγραφή υπερίπταμαι.

Δεν ελπίζω, επιθυμώ. Επιθυμώ έναν κινηματογράφο με διακριτούς ρόλους. Ο σκηνοθέτης να είναι σκηνοθέτης, ο πρωταγωνιστής να είναι πρωταγωνιστής, ο συνθέτης συνθέτης, ο μοντέρ μοντέρ και ο σεναριογράφος απόλυτος κυρίαρχος και κύριος του σεναρίου. Αυτό, όχι για το καλό του κινηματογράφου μας, αλλά κυρίως για την διατήρηση της προσωπικής ισορροπίας των σεναριογράφων.

Γιάννης Κακουλίδης, γραφιάς.

Ο Νότης Μαυρουδής για τον Γιάννη Κακουλίδη

Ο Γιάννης μπήκε στο χώρο της επιθεώρησης, της ελληνικής επιθεώρησης, γιατί ήταν έντονα πολιτικοποιημένος. Η συνεργασία του με τον Τριανταφυλλίδη, με τον Χάρρη Κλυνν ήταν σημαδιακή. Ο Γιάννης είχε την οξυδέρκεια να πιάνει την εποχή, να την μαδάει και να την βάζει μέσα καλά στο μυαλό του και να γεννάει, όχι απλώς να την αποθηκεύει. Γι' αυτό το λόγο, πως το λένε, έκανε τον κόσμο να χαρεί βρε παιδί μου, να γελάσει μέσα από το Χάρη Κλυνν, να γελάσει σαρκαστικά για την Ελλάδα, για τον Έλληνα, ήξερε να φτιάχνει τις προσωπογραφίες των ανθρώπων, ήξερε να καταγράφει την εποχή του.

Ο Γιάννης Σμαραγδής για τον Γιάννη Κακουλίδη

Με το Γιάννη Κακουλίδη είχαμε κάνει μαζί την ταινία, το σενάριο της ταινίας *Το τραγούδι της επιστροφής* και μαζί

επίσης, δύο μεγάλες επιτυχίες, μία το *Αλαλούμ*, η ταινία αυτή για τον κινηματογράφο και το *Καλή σου νύχτα κυρ Αλέξανδρε* που γράψαμε μαζί το σενάριο για την πρώτη τηλεταινία στην τηλεόραση. Ο Κακουλίδης σε όλες του τις δραστηριότητες ή τις εκφάνσεις ήταν ποιητής, πρώτα απ' όλα ήταν ποιητής, ήταν ποιητικό άτομο ο Γιάννης. Είχες πάντα την αίσθηση ενός ανθρώπου που ήξερε να συνομιλεί με τα σύννεφα, συγχρόνως ήταν απίστευτα ευφυής. Δεν μπορείτε να φανταστείτε πόσο. Έλεγε κάτι και ώσπου να πεις «μήπως πρέπει να το δούμε αλλιώς» είχε πει κάτι άλλο και μετά ώσπου να πεις μήπως..., είχε πει κάτι άλλο, είναι απίστευτο πράγμα αυτό που συνέβαινε με το Γιάννη. Ίσως αυτή του η ευκολία, η μεγάλη, ας πούμε, ευφυΐα που είχε του έδωσε ας πούμε ένα βατήρα για να κάνει πράγματα και στην διαφήμιση. Εγώ βεβαίως στα πράγματα που είχα κάνει μαζί του εισέπραξα και την ευφυΐα του αλλά κυρίως την καλοσύνη του. Ο Γιάννης ήταν ένας πολύ καλός άνθρωπος και ξέρετε είναι πολιτισμός το να είναι κανείς καλός άνθρωπος.

Ο Γιώργος Σταμπουλόπουλος για τον Γιάννη Κακουλίδη

Με το Γιάννη τον Κακουλίδη γνωριστήκαμε στην διαφήμιση. Είναι αρχές δεκαετίας του '70, εκείνος ήταν κειμενογράφος σε διάφορες διαφημιστικές εταιρείες και εγώ με τον Καρύδη-Φουκς και το Διαγόρα Χρονόπουλο είχαμε μια εταιρεία παραγωγής και εγώ σκηνοθετούσα διαφημιστικά εκείνη την εποχή. Έγραφε εκείνος εκτός από τα κείμενα για την διαφήμιση, έγραφε τραγούδια, έγραφε στίχους τραγουδιών, έγραφε ποίηση και έγραφε και Διακοπή.

Έγραφε κάποια ιδιαίτερα βιβλία, μεταξύ των οποίων ήταν

ένα για τους Φαναριώτες. Θυμάμαι μάλιστα, που μου το αφιέρωσε όταν το διάβασα και στη συνέχεια γίναμε πολύ φίλοι, κάναμε πολύ παρέα. Όσοπου έφτασε η μέρα για να κάνουμε μαζί την ταινία και *Ξανά προς την δόξα τραβά*. Ήταν την εποχή που ο Φλωρινιώτης είχε κάνει το τραγούδι που λεγότανε, «Πειράζει που είμαι και μεγάλη βεντέτα πειράζει;». Το άκουσα λοιπόν στο αυτοκίνητο, στο ραδιόφωνο του αυτοκινήτου, ήμουν πολύ θυμωμένος με μια απαγόρευση σεναρίου μου εκείνη την εποχή, και ήθελα να κάνω μια ταινία που να χλευάσει ουσιαστικά όλο το σύστημα. Το τραγούδι λοιπόν του Φλωρινιώτη μου ήρθε κουτί, γιατί είπα «Αααα! να λοιπόν ένας άνθρωπος θα μπορούσε να είναι το κεντρικό πρόσωπο μιας τέτοιας ταινίας». Το είπα στο Γιάννη Κακουλίδη, του άρεσε η ιδέα, το είπα και στον Μίμη Πλέσσα, επίσης του άρεσε η ιδέα, και ξεκινήσαμε την έρευνα. Από 'κει και πέρα, το τι γέλιο έχει γίνει σ' αυτή την ταινία με το Γιάννη τον Κακουλίδη δε λέγεται. Διασκεδάσαμε και στα γυρίσματα ακόμα και στην συνέχεια της ταινίας και βέβαια επειδή παραθίξαμε το τότε κατεστημένο, μας δώσανε έναν έπαινο στο φεστιβάλ Θεσσαλονίκης, ούτε καν βραβείο σεναρίου, έναν έπαινο σεναρίου και για τους δυο μας. Μάλιστα, στο χαρτί γράφει Σταμπουλόπουλος-Κακουλίδης.

Ο Κακουλίδης σαν άνθρωπος ήταν καρδιά ορθάνοικτη, ένα πνεύμα εύστροφο, δεν υπήρχε περίπτωση να κουραστείς σε μια παρέα με το Γιάννη Κακουλίδη. Και είχε και μια ιδιότυπη ευγένεια. Δεν ήθελε να θίξει κανέναν. Δηλαδή, δεν θυμάμαι το Γιάννη να θέλει να θίξει κάποιον, για να τον θίξει, βεβαίως άμα του πήγαινε κάνεις κόντρα, έβρισκε τον μπελά του. Αυτό είναι άλλο θέμα. Αλλά δεν μπορώ να πω ότι ήταν ένας άνθρωπος που είχε κακίες. Όχι, δεν θα το 'λεγα ποτέ αυτό. Κατά τα άλλα, είχαμε

ένα σωρό διαφωνίες, φυσικά και σα χαρακτήρες και οτιδήποτε. Εκείνος λόγω δουλειάς για παράδειγμα, ήταν υποχρεωμένος να φοράει γραβάτα. Εγώ από τη δεκαετία του '70 κατάργησα τη γραβάτα, οπότε είχαμε μια διαφωνία ενδυματολογική εκεί. Κατα τ'άλλα δεν είχαμε προβλήματα με το Γιάννη. Έχω τις καλύτερες αναμνήσεις.

Γιάννης Καλαμίτσης

Γεννήθηκε στον Πειραιά το 1939. Δημοσιογράφος, στιχουργός *Δοξάστε με*, σε συνεργασία με τους Βασίλη Τριανταφυλλίδη και Γιάννη Κακουλίδη, επιθεωρησιογράφος *Όλοι τα παίρνουν σοβαρά*, *Του κόσμου τα εννιάμερα*, σε συνεργασία με τον Γιάννη Κακουλίδη, και συγγραφέας.

Επιλεκτική εργογραφία

Τηλεόραση

Ο πολίτης Μπάμπης, κωμική σειρά 13 επεισοδίων, σε σκηνοθεσία Φαίδωνα Σοφιανού και Πέτρου Δεδεγιάννη, ANT1, 1992, **Υπογραφή Πρίφτης**, κωμική σειρά 42 επεισοδίων σε συνεργασία με τον Βαγγέλη Μπαλαφούτη, σε σκηνοθεσία Φαίδωνα Σοφιανού και Δημήτρη Σοφιανόπουλου, ANT1, 1991.

Σταύρος Καλαφατίδης

Γεννήθηκε στην Καβάλα το 1954. Σπούδασε Ηλεκτρολόγος-Μηχανολόγος Μηχανικός και Υποκριτική στη Δραματική Σχολή του Κρατικού Ωδείου Θεσσαλονίκης. Εργάστηκε ως ηθοποιός στο θέατρο, ασχολήθηκε με φωτισμό και computer graphics και σκηνοθέτησε θεατρικές παραστάσεις και μια ταινία μικρού μήκους ειδικής τεχνικής.

Επιλεκτική Εργογραφία:

Κινηματογράφος

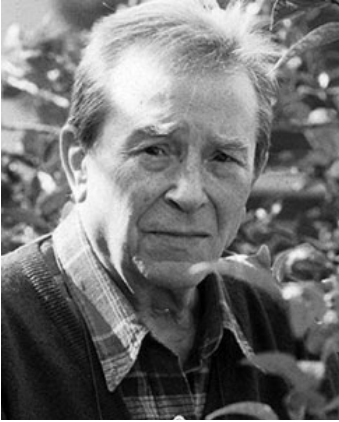
9η Νύχτα, ταινία μικρού μήκους σε σκηνοθεσία Μαίρης Ζαφειροπούλου, 1990, **Σε ανύποπτο χρόνο**, ταινία μικρού μήκους σε σκηνοθεσία Μαίρης Ζαφειροπούλου, 1989, Βραβείο Καλύτερης ταινίας, Σεναρίου και Μοντάζ, Φεστιβάλ Φανταστικού Κινηματογράφου «Βαγγέλης Κοτρώνης», 1989, **Μικρές γεωμετρικές διαταραχές**, μικρού μήκους ειδικής τεχνικής, σε σκηνοθεσία του ίδιου, 1988

Τηλεόραση

(σε συνεργασία με την Μαίρη Ζαφειροπούλου)

Κλεμμένη Ζωή, ψυχολογικό θρίλερ 22 επεισοδίων, σε σκηνοθεσία Ρέινας Εσκενάζυ, ANT1, 2007-08, **Δέκα**, μεταφορά του ομότιτλου μυθιστορήματος του Μ. Καραγάτση, 18 επεισόδια σε σκηνοθεσία Πηγής Δημητρακοπούλου, ALPHA, 2007-08, **Μείνε δίπλα μου**, κοινωνική σειρά σε σκηνοθεσία Ρέινας Εσκενάζυ, ALPHA, 2005. **Μου λείπεις**, δραματική σειρά σε σκηνοθεσία Β. Μανώλη, ALPHA, 2004, **Μυστικές διαδρομές**, σειρά αυτοτελών επεισοδίων, συνεργασία σε 7 επεισόδια σε σκηνοθεσία Αντώνη Κόκκινου, ALPHA, 2001, **Ποτέ δεν είναι αργά**, δραματική σειρά σε σκηνοθεσία Κώστα Κωστόπουλου, ANT1, 2000, **Για σένα**, δραματική σειρά σε σκηνοθεσία Χρήστου Παληγιαννόπουλου, MEGA, 1998, **C' est la vie**, κωμική σειρά 36 επεισοδίων σε σκηνοθεσία Άκη Σταματιάδη, MEGA, 1997, **Εσύ αποφασίζεις**, σειρά αυτοτελών επεισοδίων, συνεργασία σε 50 επεισόδια, MEGA, 1991-93

Ιάκωβος Καμπανέλλης

Γεννήθηκε το 1922 στη Νάξο. Το 1934, λόγω οικονομικών προβλημάτων, η πολυμελής οικογένεια του (με εννέα παιδιά) μετοίκησε στην Αθήνα. Αναγκάστηκε να εργάζεται την ημέρα για να σπουδάξει σε νυχτερινή Τεχνική Σχολή.

Το 1942, σε μια απόπειρα απόδρασης από την Ελλάδα, συνελήφθη από τη Γκεστάπο και μεταφέρθηκε στην Αυστρία, στο στρατόπεδο συγκέντρωσης Μαουτκάουζεν, όπου κρατήθηκε μέχρι τον Μάιο του 1945. Όταν επέστρεψε στην Αθήνα, μια παράσταση στο Θέατρο Τέχνης του Καρόλου Κουν, τον συνεπήρε. Το 1950 παρουσίασε το πρώτο του έργο, για να φτάσει το 2001 στο τριακοστό του.

Τα θεατρικά του έργα *Μια κωμωδία*, *Μια συνάντηση κάπου αλλού*, *Ο επικήδειος*, *Ο δρόμος περνά από μέσα*, *Ο μπαμπάς ο πόλεμος*, *Τα τέσσερα πόδια του τραπεζιού*, *Πρόσωπα για βιολί και ορχήστρα*, *Ο εχθρός λαός*, *Το μεγάλο μας τσίρκο*,

Η γειτονιά των αγγέλων, Η ηλικία της νύχτας, Η αυλή των θαυμάτων, κ.ά. ανανέωσαν ριζικά το μεταπολεμικό ελληνικό θέατρο, ενώ αρκετά από τα κινηματογραφικά του σενάρια γνώρισαν διεθνή αναγνώριση –όπως η *Στέλλα* του Μιχάλη Κακογιάννη και *Ο Δράκος* του Νίκου Κούνδουρου. Το Φεστιβάλ Θεσσαλονίκης, το 2004, τον τίμησε με τον *Χρυσό Αλέξανδρο* για την προσφορά του στον ελληνικό κινηματογράφο.

Επιλεκτική εργογραφία

Κινηματογράφος

Κορίτσια στον ήλιο, σε σκηνοθεσία Βασιλή Γεωργιάδη, 1968, **Το κανόνι και τ' αηδόνι**, σε σκηνοθεσία του ίδιου και του αδελφού του, Γιώργου Καμπανέλλη, 1968, *Βραβείο Σεναρίου Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης, 1968*, **Με τη λάμψη στα μάτια**, σε σενάριο/σκηνοθεσία Πάνου Γλυκοφρύδη, επιμέλεια σεναρίου, 1966 *Βραβείο Σεναρίου Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης, 1966*, **Η έβδομη μέρα της δημιουργίας**, σε σκηνοθεσία Βασιλή Γεωργιάδη, 1966, **Η Χιονάτη και τα 7 γεροντοπαλίκαρα**, σε σκηνοθεσία του ίδιου, 1960, **Το αμαξάκι**, σε σκηνοθεσία Ντίνου Δημόπουλου, 1957, **Ο δράκος**, σε σκηνοθεσία Νίκου Κούνδουρου, 1956, **Η αρπαγή της Περσεφόνης**, σε σκηνοθεσία Γρηγόρη Γρηγορίου, 1956, **Στέλλα**, σε σκηνοθεσία Μιχάλη Κακογιάννη, 1955.

*Από συνέντευξη του Ιάκωβου Καμπανέλλη
στον Αλέξανδρο Κακαβά*

Η αγάπη μου για τον κινηματογράφο αρχίζει με την αγάπη μου για την τέχνη. Τα χρόνια που γνώρισα τον

κινηματογράφο, κι όταν λέω γνώρισα, εννοώ αγάπησα, διότι με την αγάπη γνωρίζει κανείς τα πράγματα, ήταν όταν θριάμβευε ο νεορεαλιστικός κινηματογράφος ο ελληνικός αλλά και ο αγγλικός. Ο ρεαλιστικός κινηματογράφος ήταν άλλης μορφής, άλλης αντίληψης, άλλης αισθητικής, άλλης φιλοσοφίας θα έλεγα. Ήταν υπέροχος κινηματογράφος. Ανθρωποκεντρικός, και είχαμε ανάγκη εμείς, οι γενιές που μεγάλωσαν με τον πόλεμο, με την Κατοχή, με τις διώξεις, τα στρατόπεδα συγκεντρώσεως, όπως κι εγώ, επί παραδείγματι, και ήταν φυσικό το ανθρωποκεντρικό στοιχείο να είναι εκεί, που αισθανόμασταν αυτομάτως οικεία και σαν να μας εκπροσωπούσε όποιας κατά τα άλλα εξωτερικής μορφής κι αν ήταν, μπορεί να μην ήταν ελληνικές, να ήταν ιταλικές ή αγγλικές, όμως κάτι βρίσκαμε και δικό μας μέσα.

Το ατυχέστερο σύμπτωμα ήταν που ενώ, εκείνο τον καιρό, με πολύ χαρά και κέφι θα συνέχιζα μια συνεργασία που είχε αρχίσει με την *Στέλλα με τα κόκκινα γάντια* και με τον *Δράκο* και μιλάμε για τον Μιχάλη Κακογιάννη που ήταν πολύ ωραία ταινία, και για τον Νίκο Κούνδουρο, που κάναμε ωραία ταινία, δεν είχε συνέχεια. Γιατί δεν είχαν συνέχεια, μπορεί να πουν εκείνοι κάτι που δεν θα μου άρεσε, και ίσως εγώ να πω κάτι που δεν θα αρέσει σ' αυτούς. Δεν νομίζω ότι υπήρχε η διάθεση, και ότι δεν υπήρχε γενικότερα η διάθεση συνεργασίας επί ίσοις όροις. Δηλαδή να δοθεί στον συγγραφέα το μερίδιο προσφοράς που πρέπει. Μπορούσε να δημιουργηθεί ένας πυρήνας που δεν σταματάει στα όρια τα στενά της μικρής μας χώρας. Μπορούσε να γίνει και δεν έγινε. Αυτό θεωρώ ατύχημα.

Μπορεί να πω εγώ τη θέση μου και να πουν οι συνεργάτες τη δική τους, και να πουν ποιος έχει δίκιο. Αλλά, εν

πάση περιπτώσει, αυτό που θα ήθελα να πω επ' αυτού, έρχομαι εδώ και πιστεύω πως μπορούσαμε να κάνουμε πολύ περισσότερα πράγματα απ' ό τι κάναμε σε μία ταινία. Ή ακόμα: το ότι υπήρχαν και άλλοι άνθρωποι, εκτός από τους δύο συνεργάτες μου, που ανέφερα, κι άλλοι, οι οποίοι δεν έβλεπαν τον κινηματογράφο όπως τον έβλεπα εγώ. Και μιλάω για συγκεκριμένους σκηνοθέτες. Δεν τον έβλεπαν σαν κάτι που μπορεί να είναι πιο σημαντικό από τα προκαθορισμένα μέτρια όρια του ελληνικού κινηματογράφου. Και μιλάω τώρα εδώ για κάποιους σκηνοθέτες, οι οποίοι δεν ζουν, δεν θα ήθελα να αναφέρω ονόματα. Κοντολογίς εγώ έλεγα να τολμήσουμε πιο πολύ. Ο Κακογιάννης τολμούσε. Δεν βοηθούσε να τολμήσουμε μαζί. Και ο Νίκος τολμούσε. Είναι κρίμα που δεν συνεχίσαμε να τολμούσε μαζί. Και είναι κρίμα που με κάποιους που ήταν αρκετά καλοί, που δεν είναι στη ζωή, δεν θέλησαν να τολμήσουμε μαζί, παρά τις δικές μου παραινήσεις, και θα έλεγα και προσφορές. Να τολμήσουμε μαζί, να ρισκάρουμε όλοι μαζί. Μια ομάδα να τολμήσουμε όλοι μαζί, να δημιουργήσουμε μια συνέχεια.

Πάντως, γενικότερα θα έλεγα, κάτι που δεν συνέβη για τα πρόσωπα που είπα, όλα τουλάχιστον, κάτι που επίσης παραμελήθηκε, που το θεωρώ ατύχημα, είναι το ότι οι σκηνοθέτες μας, κάποιοι μάλλον σκηνοθέτες, δεν έβλεπαν ότι ο κινηματογράφος δεν είναι μία τέχνη με μία αυτονομία κινηματογραφική. Ότι είναι μια δραματική τέχνη. Και ότι στην περίπτωση αυτή ωφελεί η συνεργασία με συγγραφείς, οι οποίοι έχουν και μία παιδεία από το θέατρο, δραματουργοί, κι ας μην είναι από το θέατρο, καταρχήν μια συνεργασία με τον συγγραφέα. Συγγραφέας θα πει γεννήτορας χαρακτήρων, γεννήτορας μύθου, βοηθάει πάρα πολύ αυτό, στο να δώσει την δέουσα σημασία ο

σκηνοθέτης στην υποκριτική τέχνη, διότι δεν μπορεί να χρησιμοποιείς ηθοποιούς και να μην ξέρεις να τους διδάξεις. Να τους διδάξεις τον χαρακτήρα ή έναν τύπο που αναδύεται μέσα από ένα σενάριο. Νομίζω ότι σ' αυτό φταίει επίσης το ότι δεν είδαν τη συνεργασία με το συγγραφέα στο χρειαζούμενο ποσοστό που χρειάζεται. Μαγεύτηκαν από τον κινηματογράφο, χωρίς να αντιλαμβάνονται ότι είναι μια δραματική τέχνη.

Η ευτυχέστερη δουλειά μου παραμένει *Το κανόνι και το αηδόνι*, το τρίπτυχο. Και προς Θεού ας μην εκκληθθεί σαν εγωισμός, εγωπάθεια. Δεν πιστεύω ότι θα ήταν μια ταινία καλύτερη από ταινίες άλλων, ταινίες με συνεργασία, γιατί ας μην ξεχνάμε ότι με τον μεγαλύτερο σκηνοθέτη, τον Γεωργιάδη είχαμε κάνει μια πολύ ωραία ταινία *Η έβδομη μέρα της Δημιουργίας* από θεατρικό μου έργο. Αλλά στην ταινία *Το κανόνι και το αηδόνι* που σκηνοθέτησα με τον αδελφό μου τον Γιώργο, έγινε ένα ωραίο πάντρεμα αυτού που έλεγα προηγουμένως. Με τον Γιώργο μοιράσαμε τη δουλειά. Ο Γιώργος είχε πολύ πείρα της τεχνικής του κινηματογράφου. Ενώ εγώ δεν είχα. Δεν ήξερα να βλέπω τα πράγματα, δεν είχα τόση πείρα στο να βλέπω τα πράγματα από τη μηχανή. Πιστεύω πάντα ότι η κινηματογραφική μηχανή μπορεί να είναι ένα μηχάνημα, δουλεύει σαν άψυχο, μπορεί να είναι τόσο άψυχο, όμως η φαντασία, ο άνθρωπος που κοιτάει, ο σκηνοθέτης, αυτός που κοιτάει τα πράγματα πίσω από τη μηχανή, έχει φαντασία. Και η μηχανή προσφέρει στη φαντασία πράγματα που δεν πιάνει η φαντασία μας.

Ο κινηματογράφος όμως, ο ελληνικός, και ο παλιός, ανεξαρτήτως ποιότητας, ανεξαρτήτως χειρισμού των προβλημάτων, ήταν ένας κινηματογράφος, ο οποίος

αυτομάτως, εκ των προτέρων, είχε κοινό. Διότι ασχολιόταν με προβλήματα του περίγυρου, είτε κάνοντας κωμωδίες, είτε κάνοντας δράματα, είτε κάνοντας μελόδραμα. Δηλαδή ήταν η ζωή ενός τόπου. Εγώ πιστεύω, και το είχα γράψει κάποτε σε κάποιο περιοδικάκι, σε κάποια έκδοση που έβγαζαν κάποτε ο Βούλγαρης με τον Αγγελόπουλο, ότι η γνησιότερη μορφή κινηματογράφου είναι το ντοκιμαντέρ. Διότι το ντοκιμαντέρ είναι ένας χώρος, ένα γεγονός, που διηγείται την ιστορία του. Αυτομάτως υπάρχει μια αυθεντικότητα σ' αυτό το πράγμα και μια αλήθεια προς αναζήτηση. Ερχόμαστε τώρα στο δραματικό έργο το οποίο δεν είναι ντοκιμαντέρ, αλλά είναι ένα έργο, το οποίο γράφει ο συγγραφέας στο σπίτι του, στο τραπέζι του. Αλλά δεν μπορεί αυτό που γράφει στο τραπέζι του να είναι αποκομμένο από την πραγματικότητα, να μην είναι μια απόρροια μιας πραγματικότητας, να μην είναι είσπραξη ενός προβληματισμού ευρύτερου και να είναι μόνο μια ιδιωτική κατάσταση. Στα χρόνια της δεκαετίας του '50, '60 και '70 ακόμη, στο θέατρο γραφόντουσαν έργα από κάποιους συγγραφείς, κι από μένα, και υπήρχαν νεότεροι συγγραφείς, οι οποίοι τα έβρισκαν ότι είναι παλιάς αντιλήψεως, επειδή απαντούσαν σε ερωτήματα του πλήθους και δεν ήταν ενός πιο αυστηρού και σοβαρού προβληματισμού. Κάνοντας το εξής λάθος, όμως. Εμείς είμαστε μια κοινωνία, κι όχι μόνο η δική μας η ελληνική, αλλά στο μεγαλύτερο μέρος της οικουμένης, οι κοινωνίες δεν είναι οι κοινωνίες που μπορούν να έχουν την πολυτέλεια οι καλλιτεχνικές δημιουργίες να είναι πνευματικές ασκήσεις μιας μειονότητας. Αυτά μπορεί να τα κάνει κάποια ομάδα στην Ν. Υόρκη ή κάποια ομάδα στο Λονδίνο ή κάποια μικρή ομάδα στο Παρίσι, το Παρίσι είναι κατ' εξοχήν τόπος αβανγκαρντιστικός. Πολλές αβανγκαρντιστικές, λαϊκές

εκρήξεις των τεχνών, συντελέστηκαν στο Παρίσι. Αλλά αυτό είναι κάτι που μπορεί να γίνει στη ζωγραφική, μπορεί να γίνει στην πεζογραφία, μπορεί να γίνει στην ποίηση, αλλά δεν μπορεί να γίνει στο θέατρο, και δεν μπορεί να γίνει στον κινηματογράφο. Υπάρχουν και τέχνες, που θα το πω λίγο ωμά, πρέπει να συντηρήσουν την ύπαρξή τους. Δηλαδή αν ο κινηματογράφος δεν επιβιώνει, δεν μπορεί να επιβιώνει μόνο με κρατικές επιχορηγήσεις. Ή το θέατρο. Ας υπάρχουν και κάποιες επιχορηγήσεις και απόπειρες. Γιατί οι απόπειρες πολλές φορές είναι λοκομοτιβες, είναι ατμομηχανές για μελλοντικά μεγάλα τραίνα, μεγάλους συρμούς. Λοιπόν νομίζω ότι ο ελληνικός κινηματογράφος πήγε κάπως γρήγορα σε κάποιες ομφαλοσκοπικές καταστάσεις και προβληματισμούς που δεν είχαν αντίκρισμα σε κοινωνικό εύρος, στο εύρος της κοινωνίας. Και άμα δεν έχει εύρος και το θεατρικό έργο, και πολύ περισσότερο ο κινηματογράφος κάτι δεν πάει καλά. Όταν λέμε ότι αυτό το έργο δεν δούλεψε ή ότι αυτό το έργο δεν είναι εμπορικό, δεν πρέπει να λέμε γιατί δεν είναι εμπορικό, ή ποια είναι τα στοιχεία τα εμπορικά, τα συμπαθητικά, που δεν τράβηξαν κόσμο. Όχι. Πρέπει να δούμε ποια εγωπάθεια του δημιουργού, ποιος εγωκεντρισμός των δημιουργών της ταινίας δεν άνοιξε ορίζοντες για να επικοινωνήσει το ευρύ κοινό με το μύθο του έργου.

Σας ευχαριστώ που έχετε την καλοσύνη να με ακούτε τόσο ώρα με προσοχή. Σας θυμίζω ότι είμαι ο Ιάκωβος Καμπανέλης, για όσους δεν με ξέρετε. Θεατρικός συγγραφέας, σεναριογράφος και σκηνοθέτης.

*Ο Κώστας Γεωργουσόπουλος για
τον Ιάκωβο Καμπανέλλη*

Ο Ιάκωβος Καμπανέλλης ήταν προσωπικός μου φίλος για πολλά χρόνια. Ήταν ένας άνθρωπος, ο οποίος έφερε στην ελληνική δραματουργία ένα καινούργιο πνεύμα. Νομίζω ήταν αποτέλεσμα της προσωπικής του περιπέτειας. Μην ξεχνάμε ότι κι αυτός γλίτωσε τους φούρνους στο Μαουτχάουζεν την τελευταία στιγμή. Επενέβη τότε ο ρωσικός στρατός και μπήκε μέσα στο στρατόπεδο, ίσως 3-4 μέρες πριν οδηγηθεί κι αυτός τους φούρνους. Θέλω να πω ότι έφερε μαζί του μια εμπειρία ζωής. Ως αυτοσχέδιος συγγραφέας, δεν είχε καμιά σπουδή. Τυχαία μπήκε στο θέατρο, κρύωνε ένα βράδυ και βρήκε μία πόρτα ενός θεάτρου και είπε, «μπορώ να μπω μέσα, πόσα λεπτά έχει;», και του είπαν «5 δραχμές», λέει «έχω 2, να μπω;» και μπήκε μέσα και είδε Κάρλο Κουν. Κι έμεινε εκεί, για πάντα. Και είδε ένα αμερικανικό έργο την εποχή εκείνη και από κει και πέρα είπε, «αυτό θα κάνω κι εγώ». Είναι ο μόνος στον κόσμο ακαδημαϊκός, που εξελέγη ακαδημαϊκός και δεν είχε τελειώσει το γυμνάσιο.

Η Κατερίνα Καμπανέλλη για τον πατέρα της

Βγαίνοντας από το στρατόπεδο συγκέντρωσης, πιστεύω ότι κουβαλούσε ήδη μία σοφία μαζί του, γιατί αυτή η εμπειρία ήταν τόσο συγκλονιστική, τόσο μοναδική, όντας κάθε μέρα μελλοθάνατος, όντας κάθε μέρα ανάμεσα σε νεκρούς, βλέποντας τους φίλους του να χάνονται, έναν-έναν, και παρόλα αυτά φυσικά, είχε το θάρρος, στο τέλος, να μη φύγει μόλις ελευθερώθηκε το στρατόπεδο, αλλά να μείνει μέχρι το Σεπτέμβρη του '45 για να βοηθήσει Εβραίους, Έλληνες Εβραίους να επιστρέψουν. Και

αρρώστους. Σίγουρα η εμπειρία του εκεί τον καθόρισε ως προς την θεματική του, γιατί όπως έλεγε, «με ενδιαφέρει να ασχοληθώ με θέματα και προβλήματα συλλογικά και όχι με ιδιωτικές υποθέσεις». Δηλαδή, θέματα που άγγιζαν όλο τον κόσμο, που μπορούσαν να μιλήσουν σε όλο τον κόσμο. Ο πατέρας μου δεν υπήρξε ποτέ αριστερός, παρόλο που γράφονται διάφορα τέτοια, γράφουν επίσης ότι ήταν στην αντίσταση κ.λπ, τα οποία είναι τελείως ανακριβή, δεν υπήρξε ποτέ αριστερός-αριστερός, ήταν δημοκράτης. Θα τον χαρακτήριζα κεντρώο αριστερό αν θέλετε, μπορεί όμως κάποια έργα του να ταυτίστηκαν με αγώνες είναι λογικό. Είναι λογικό, αρχής γενομένης από το Μαουτχάουζεν και αρχής γενομένης από ότι έχει πει ενάντια στο φασισμό.

Επίσης αυτό που τον οδήγησε στο θέατρο, δεν ήταν απλώς το ότι μια τυχαία νύχτα, ένα τυχαίο βράδυ, είδε μία παράσταση στο Θέατρο Τέχνης, η οποία του άρεσε πολύ. Δεν του άρεσε πολύ απλώς, τον συγκλόνησε όπως είπε, κι αυτό που του 'κανε φοβερή εντύπωση, είναι πως βγαίνοντας από ένα στρατόπεδο συγκέντρωσης και εξόντωσης όπως ήταν το Μαουτχάουζεν, έχοντας ζήσει δυόμιση χρόνια στην κόλαση, «να δω μια θεατρική παράσταση και να συγκλονιστώ το ίδιο, ή και περισσότερο, από αυτά που έζησα εκεί μέσα». Αυτό ήταν που δεν μπορούσε να πιστέψει και εκεί ήταν που αποφάσισε ότι το θέατρο, ήταν ο δρόμος που ήθελε να ακολουθήσει.

Ο Κακογιάννης έγραψε το σενάριο βασισμένο στο θεατρικό *Η Στέλλα με τα κόκκινα γάντια*. Τώρα στο *Δράκο* υπήρξε βέβαια μια πολύ καλή συνεργασία με το Νίκο τον Κούνδουρο, με τον οποίο ήταν πολύ φίλοι και αγαπιόντουσαν και εκτιμόντουσαν πάρα πολύ. Νομίζω όμως, ότι το σενάριο που

αγαπούσε ιδιαίτερα, γιατί μάλιστα το είχε δημιουργήσει μέσα σε δύσκολες συνθήκες, ήταν *Το κανόνι και το αηδόνι*.

Ο Ιάσων Τριανταφυλλίδης για τον Ιάκωβο Καμπανέλλη

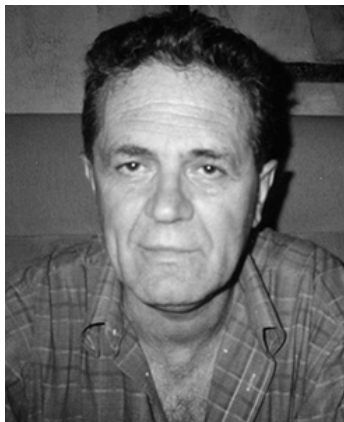
Ο Ιάκωβος Καμπανέλλης είναι ένας μεγάλος θεατρικός συγγραφέας πάρα πολύ μεγάλος. Γι' αυτό ίσως και οι ειδικοί δεν έχουν ασχοληθεί με τα σενάρια του. Γιατί λένε θεατρικός συγγραφέας ο Ιάκωβος Καμπανέλλης: *Τα τέσσερα πόδια του τραπέζιού, Το μεγάλο μας τσίρκο* κτλ. κτλ. Τα σενάρια του όμως, είναι μαγικά. Δεν θα ξεχάσω ποτέ *Το αμαξάκι*, με το ρόλο της γριάς αρχόντισσας που παίζει μοναδικά η Χριστίνα Καλογερίκου, που θα μπορούσε να το είχε γράψει ο Tennessee Williams.

Ο Γιώργης Χριστοφιλάκης για τον Ιάκωβο Καμπανέλλη

Ο Καμπανέλλης, ο Ιάκωβος είναι ο πατέρας της νεοελληνικής δραματουργίας. Το λέω και το εννοώ. Δεν ήταν μόνο ότι μας δίδαξε θέατρο, αλλά μας προστάτευσε από το θέατρο, στο θέατρο. Θα ξεκινήσω πάλι με τον Καμπανέλλη, ο οποίος ήτανε πιο κοντινός μου ακόμα κι απ' το Λαζαρίδη. Ο Καμπανέλλης ήταν ένα φαινόμενο, ένα παιδί από την Νάξο, λίγα γράμματα και έφτασε στο σημείο, να φτιάξει τέτοια έργα, τα οποία είναι παγκοσμίου βεληγεκούς. Οφείλω να πω εδώ, τα παιδιά του, εμείς, ότι η Ελλάδα σήμερα σηκώνει το σταυρό της καλύτερης δραματουργίας στον κόσμο. Ήμουν εφτά χρόνια στην μεγάλη επιτροπή κρατικών βραβείων του Υπουργείου Πολιτισμού θεάτρου, βρήκα 60 έργα αριστουργήματα. Αριστουργήματα, δεν παίχτηκε κανένα. Και είπε ο Καμπανέλλης στον ακαδημαϊκό λόγο. Δεν μίλησε για τον εαυτό του, μίλησε για τα μικρά ανανεωτικά θέατρα

και για τους συναδέλφους του. Εάν παιχθούν τα άπαιχτα των συναδέλφων μου, που κρύβονται και σαπίζουν στα συρτάρια, ήτανε είναι μία βόμβα 100 Mt. Όταν ήρθε ο Καμπανέλλης στο θέατρο μου, για να δει το *Black Humor* του Λάκη Μιχαηλίδη και το είδε, λέει στο Μιχαηλίδη, «μας έβαλες τα γυαλιά». Ο Καμπανέλλης δεν είχε ζήλιες, ο Καμπανέλλης πάντοτε δεχόταν τους συναδέλφους του, διάβαζε τα έργα τους και πάντοτε μιλούσε και αυτός γι'αυτά τα έργα στα ίσια. Αλλά, τον έτρωγε το σαράκι και του σεναρίου. *Δράκος*, πιτσιρικός ο Καμπανέλλης. *Δράκος* από τις 10 καλύτερες ταινίες στον κόσμο, έτσι θεωρείται, δεν το λέω εγώ. *Στέλλα*. Τα δύο σενάρια είναι δύο στυλοβάτες του ελληνικού κινηματογράφου. Ήτανε από τους ωραιότερους ανθρώπους που έχω γνωρίσει. Η ποιότητα του χαρακτήρα του, η ατέλειωτη τρυφερότητα για τους ανθρώπους και ιδιαίτερα η στοργή προς εμάς, τους νέους συναδέλφους στο θέατρο ήτανε αμετάκλητα διαρκής.

Λευτέρης Καπώνης

Γεννήθηκε στα Γούρια Μεσολογγίου το 1947. Σπούδασε Νομικά στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.

Επιλεκτική εργογραφία

Κινηματογράφος

Ο δραπέτης, συνεργασία στο σενάριο, σε σκηνοθεσία Λευτέρη Ξανθόπουλου, 1991.

Τηλεόραση

Τα φιλαράκια, 62 επεισόδια, σε σκηνοθεσία Γιώργου Κωνσταντίνου, ANT1, 2004, **Για μια θέση στον ήλιο**, 200 επεισόδια, σε σκηνοθεσία Αντώνη Τέμπου, MEGA, 1999-2000, **Απαγορευμένη αγάπη**, καθημερινή σειρά 1120 επεισοδίων, σε σκηνοθεσία Αντώνη Τέμπου, MEGA, 1998-2000, **Το σημάδι του έρωτα**, δραματική σειρά 28 επεισοδίων, σε σκηνοθεσία Δημήτρη Σοφιανόπουλου, MEGA, 1998, **Το κλειδί**, κωμική σειρά 58 επεισοδίων,

σε σκηνοθεσία Πέτρου Φιλιππίδη, STAR, 1998, **Και οι παντρεμένοι έχουν ψυχή**, κωμική σειρά 110 επεισοδίων, σε σκηνοθεσία Αντώνη Τέμπου, ANT1, 1997-98, **Τζιβαέρι**, δραματική σειρά 25 επεισοδίων, σε σκηνοθεσία Γιώργου Κορδέλλα, MEGA, 1997, **Παλίρροια**, δραματική σειρά 30 επεισοδίων, σε σκηνοθεσία Μανούσου Μανουσάκη, MEGA, 1996, **Ιστορία αγάπης**, δραματική σειρά 30 επεισοδίων σε σκηνοθεσία Παύλου Τάσιου, ANT1, 1993, **Άφρικα**, δραματική σειρά 44 επεισοδίων, σε σκηνοθεσία Νίκου Κουτελιδάκη, MEGA, 1992, **Η αγάπη της γάτας**, αστυνομική σειρά 20 επεισοδίων, βασισμένη στη νουβέλα του *Πάρη Αριστείδη* σε σκηνοθεσία Ανδρέα Θωμόπουλου, MEGA, 1991, **Οι τελευταίοι εγγονοί**, κοινωνική σειρά 40 επεισοδίων βασισμένη στο μυθιστόρημα του *Τάσου Αθανασιάδη*, σε σκηνοθεσία Νίκου Κουτελιδάκη, MEGA, 1991, **Δίψα**, καθημερινή σειρά 102 επεισοδίων, σε σκηνοθεσία Μάριου Ρετσίλα, MEGA, 1990-91, **Αξιότιμοι Κύριοι**, σειρά 33 επεισοδίων, σε σκηνοθεσία Τάκη Παπαγιαννίδη, EPT1, 1988, **Τα φιλαράκια**, σειρά 13 επεισοδίων, σε σκηνοθεσία του Γιώργου Σκαλενάκη, EPT1, 1987.

*Από συνέντευξη του Λευτέρη Καπώνη
στον Αλέξανδρο Κακαβά*

Πάντα έγραφα, απλώς ξεκίνησα να γράφω αστυνομικά μυθιστορήματα και το σενάριο έχει μεγάλη συγγένεια με το αστυνομικό. Θέλει story, πλοκή, χαρακτήρες και αιτίες. Νομίζω ότι συγγενεύουν, αυτό με βοήθησε.

Οι παραγωγοί που δεν θέλω να πω το όνομά τους, ήταν φρικτές εμπειρίες στην αρχή ειδικά της δουλειάς μέχρι να μάθω να ξεχωρίζω και επειδή οι σεναριογράφοι ζούμε

διαρκώς με το όνειρο, αυτοί το καταστρέφανε.

Ναι, ο Τσάντλερ γράφει μια επιστολή στον εκδότη του και λέει για τους παραγωγούς στο Hollywood ότι αν είναι να μαλώσεις με αυτούς πρέπει να μαλώσεις με το χαμόγελο στο στόμα, στα χείλη, γιατί ποιος ξέρει μπορεί να χρειαστεί να ξαναδουλέψεις με αυτούς. Εγώ λοιπόν παρότι είμαι άνθρωπος με ένταση πάντα στις συγκρούσεις δεν έκλεινα την πόρτα. Αυτή μπορώ να πω ότι είναι η σχέση, ότι πάντα κράταγα μια επαφή.

Νομίζω ότι το ότι ζεις διαρκώς με άλλους ανθρώπους και με άλλα σχέδια, ότι δεν πλήττει εύκολα. Η αδρεναλίνη, γιατί κρίνεσαι συνέχεια, η οποία δίνει ένταση στη ζωή και κυρίως ότι ζούμε λίγο σαν τους τσιγγάνους, κάθε φορά καινούριο τσαντίρι, καινούρια δουλειά, καινούρια προσπάθεια.

Ναι, μάλλον αυτό που σκέφτομαι να κάνω και που επιθυμώ πάρα πολύ, να δουλεύω λιγότερο τηλεόραση, να δουλέψω περισσότερο μυθιστόρημα ή θέατρο και ίσως κινηματογράφο. Πιο πολύ με τραβάει η ιδέα του μυθιστορήματος ή του θεάτρου.

Γιώργος Καραμάνος

Γεννήθηκε στο Μάνεσι Αργολίδος το 1926. Επαγγελματίας φωτογράφος έγραψε τη σειρά **Ο φωτογράφος του χωριού** σε σκηνοθεσία Αντώνη Βογιάζου το 1977 για την ΕΡΤ.

Κάλη Καρατζά-Τζιβελέκη

Γεννήθηκε στην Αλεξανδρούπολη, αλλά μεγάλωσε στην Καβάλα. Σπούδασε φαρμακευτική στην Αθήνα, και εξασκεί ακόμη το επάγγελμα. Έγραψε τις σειρές **Δακρυσμένα φεγγάρια**, βασισμένη στο βιβλίο της, σε σκηνοθεσία Δημήτρη Αρβανίτη, STAR, 2001. **Παράλληλοι δρόμοι**, καθημερινή σειρά 354 επεισοδίων σε σκηνοθεσία Φράνσις Κάραμποτ και Γιώργου Νικολαΐδη, MEGA, 1992, **Ο Πύργος των Μοσκώφ**, δραματική σειρά 26 επεισοδίων σε σκηνοθεσία Tom Sears, EPT1, 1991, **Το δίλημμα**, κοινωνική σειρά 16 επεισοδίων σε σκηνοθεσία Δημήτρη Ποντίκα, EPT2, 1986

*Συνέντευξη της Κάλης Καρατζά-Τζιβελέκη
στον Αλέξανδρο Κακαβά*

Το όνειρο της εφηβείας μου ήταν να γίνω σκηνοθέτης. Στην επαρχία δεν βλέπαμε κινηματογράφο, απαγορευόταν. Εγώ έβλεπα κρυφά. Κι όταν ρωτήθηκα το 1965 από τον πατέρα μου τι θέλω να σπουδάσω είπα σκηνοθεσία. Μου είπε απαπα, ξέχασέ το. Μου έμεινε απωθημένο. Κάποια στιγμή είπα ένας τρόπος για να βγω σ'αυτόν

τον χώρο είναι να γράψω σενάρια. Το βιβλίο μου Τα δακρυσιμένα φεγγάρια στο Star, ξεκίνησε να γίνει σειρά και στο πέμπτο επεισόδιο μας είπαν ότι κόβεται η σειρά. Ευτυχώς αποζημιώθηκα με το ότι τα φεγγάρια ξεπέρασαν τα 100.000 αντίτυπα ως βιβλίο.

Η σχέση μου με τους σκηνοθέτες ήταν άψογη, αγαπησιάρικη και οι κόντρες για το γιατί γίνεται μια παρέμβαση και πώς γίνεται ήταν πάντα μέσα από μια σχέση φιλική. Βέβαια ποτέ δεν κατάλαβα γιατί κόβεται μια σκηνή, γιατί πρέπει να αλλάξει μια ατάκα και βέβαια γιατί ποτέ οι σκηνοθέτες δεν τεκμηριώνουν το λόγο για τον οποίον επεμβαίνουν και κάνουν αυτήν την αλλαγή.

Όταν μου είπαν να κάνω τους Παράλληλους δρόμους, το καθημερινό στο mega, χάρηκα γιατί θα συνεργαζόμουν με τον Τίτο Βανδή που ήταν από την Καβάλα, απ' όπου είμαι κι εγώ. Αυτό ήταν για μένα μια ευτυχισμένη στιγμή στο χώρο του σεναρίου

Αυτή τη στιγμή δεν έχω μια ελπίδα για την βελτίωση των σεναρίων που βλέπω, ιδίως στον τηλεοπτικό χώρο. Αναπολώ τις παλιές εποχές, τους παλιούς σεναριογράφους. Είτε έκαναν διασκευή βιβλίου, είτε έκαναν δικά τους σενάρια, είχαν ένα άλλο συναίσθημα. Τέτοιες ίσως να ήταν οι εποχές. Διαφορετικές, πιο ρομαντικές, πιο ανθρώπινες και οι σχέσεις. Σήμερα υπάρχει μια αντιγραφική θεματολογία που δεν καταλαβαίνω γιατί γίνεται.

Στρατής Καρράς

Ο Στρατής Καρράς γεννήθηκε στο χωριό Τρίγωνα της Λέσβου. Φοίτησε στη Κινηματογραφική Σχολή του Λυκούργου Σταυράκου (1955-1956) και στη Δραματική Σχολή του Πέλου Κατσέλη, όπου μετά την αποφοίτησή του δίδαξε υποκριτική ως το θάνατο του Κατσέλη το 1981. Το 1977 διορίστηκε καθηγητής στη Δραματική Σχολή του Εθνικού Θεάτρου και το 1980 διευθυντής της Δραματικής Σχολής του Κ.Θ.Β.Ε. Διετέλεσε επίσης μέλος του Δ.Σ. και στη συνέχεια (1987) Γενικός Διευθυντής της Ελληνικής Ραδιοφωνίας, Γνωστός έγινε ωστόσο κυρίως με τα έργα *Οι νυκτοφύλακες* (Β' Κρατικό Βραβείο Θεάτρου το 1967) και *Ο Συνοδός*, που τιμήθηκε με το Α' Κρατικό Βραβείο Θεάτρου το 1969. Συνεργάστηκε στη συγγραφή κινηματογραφικών σεναρίων για τις ταινίες **Αναπαράσταση**, **Μέρες του '36**, **Οι κυνηγοί** του Θόδωρου Αγγελόπουλου, **1922** του Νίκου Κούνδουρου, και **Το αίμα των αγαλμάτων** και **Η Χρυσομαλλούσα** του Τώνη Λυκουρέση.

Βαγγέλης Κατσάνης

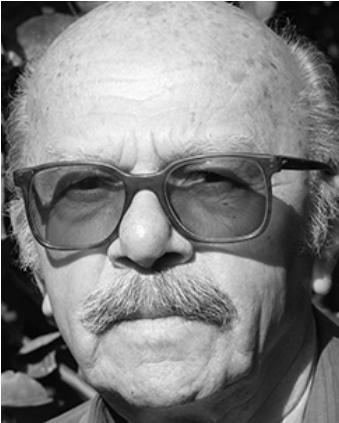
Γεννήθηκε στην Αθήνα το 1933. Σπούδασε νομικά στο Πανεπιστήμιο Αθηνών. Μεταφραστής λογοτεχνικών έργων των Auster, Dick, Hosseini, London, Miller, Sagan, Tanizaki, έγραψε σενάρια κυρίως για την τηλεόραση (ΕΙΡΤ **Οι γιοί του Κάιν**, κοινωνική σειρά, σε σκηνοθεσία Κώστα Λυχνάρá, 1973, ΥΕΝΕΔ **Το ταξίδι**, κοινωνική σειρά, 65 επεισόδια, σε σκηνοθεσία Αντώνη Τέμπου, 1976/78, **Η ετυμηγορία**, δικαστική σειρά, 81 επεισόδια, σε σκηνοθεσία Πολ Σκλάβου, 1978, ΕΡΤ2 **Ελισάβετ Μαρτινέγκου**, ιστορική βιογραφική σειρά, σε σκηνοθεσία Βαγγέλη Σερντάρη, 1987, **Αντίζηλες**, κοινωνική σειρά, σε σκηνοθεσία Άρη Φωτιάδη, 1989, **Το κεφάλι της Μέδουσας**, κοινωνική σειρά, σε σκηνοθεσία Τάκη Σιμωνετάτου, 1993, ΕΡΤ1 **Οι δικηγόροι**, δικαστική σε σκηνοθεσία Πολ Σκλάβου, 1982, **Ο δεύτερος άνθρωπος**, αστυνομική σειρά, σε σκηνοθεσία Νίκου Αντωνάκου, 1993, κ.λπ).

Πίτσα (Σπυριδούλα) Κονιτσιώτη

Ηθοποιός που διασκεύασε σε σειρά για την ΕΤ1 το μυθιστόρημα του Κωνσταντίνου Θεοτόκη **Η ζωή και ο θάνατος του Καραβέλα**, σε σκηνοθεσία Άρη Παπαθεοδώρου το 1996.

Πάνος Κοντέλης

Γεννήθηκε στον Μεσοπόταμο Λέσβου το 1924. Σπούδασε στη Νομική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών. Λογοτέχνης (*Καημοί του Κάμπου* - Βραβείο Καλοκαιρινείου Διαγωνισμού 1957) και παράλληλα υπάλληλος του Υπουργείου Δικαιοσύνης. Εμφανίστηκε στο κινηματογράφο ως σεναριογράφος το 1960 γράφοντας το σενάριο της ταινίας **Χίλιες παρά μια νύχτες**.

Το 2006 τιμήθηκε από την Ένωση Σεναριογράφων Ελλάδος και το 47ο Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης για το σύνολο της προσφοράς του στον ελληνικό κινηματογράφο.

Επιλεκτική εργογραφία

Κινηματογράφος

Αγκίστρι, σε σκηνοθεσία Ερρίκου Ανδρέου, 1976,
Σουλιώτες, σε σκηνοθεσία Δημήτρη Παπακωνσταντή, 1972,
Εκείνο το καλοκαίρι, σε σκηνοθεσία Βασίλη Γεωργιάδη,

1971, **Μια γυναίκα, μια αγάπη, μια ζωή**, σε σκηνοθεσία Οδυσσέα Κωστελέτου, 1971, **Παπαφλέσσας**, σε σκηνοθεσία Ερρίκου Θαλασσινού, 1971, **Σ'αγαπώ**, σε σκηνοθεσία Τάκη Βουγιουκλάκη, 1971, **Ο αετός των σκλαβωμένων**, σε σκηνοθεσία του Ορέστη Λάσκου, 1970, **Η Οδύσσεια ενός ξεριζωμένου**, σε σκηνοθεσία Απόστολου Τεγόπουλου, 1969, **Το Φθινόπωρο μιας καρδιάς**, σε σκηνοθεσία Αντώνη Τέμπου, 1969, **Ραντεβού με μια άγνωστη**, σε σκηνοθεσία Βασίλη Γεωργιάδη, 1968, **Συννεφιασμένοι, Ορίζοντες**, σε σκηνοθεσία Μιχάλη Παπανικολάου, 1968, **Ο 13ος**, σε σκηνοθεσία Ντίμη Δαδήρα, 1967 *Βραβείο Σεναρίου, Φεστιβάλ Θεσσαλονίκης*, **Ξεχασμένοι Ήρωες**, σε σκηνοθεσία Νίκου Γαρδέλη, 1966, **Δικασμός**, σε σκηνοθεσία Ερρίκου Ανδρέου, 1965, **Ο διωγμός**, σε σκηνοθεσία Γρηγόρη Γρηγορίου, 1964 *Βραβείο Σεναρίου, Σκηνοθεσίας και Καλύτερης ταινίας, Φεστιβάλ Θεσσαλονίκης*, **Η Μπέττυ παντρεύεται**, σε σκηνοθεσία Σπύρου Ζιάγκου, 1961, **Χίλιες παρά μια νύχτες**, σε σκηνοθεσία Αλιφέρη Τζανή, 1960.

Τηλεόραση

Το μινόρε μιας καρδιάς, δραματική σειρά 16 επεισοδίων, σε σκηνοθεσία Απόστολου Τεγόπουλου, ΕΤ2, 1992, **Το ουράνιο τόξο**, κοινωνική σειρά 17 επεισοδίων, σε σκηνοθεσία Βασίλη Γεωργιάδη, ΕΡΤ1, 1983, **Ταξίδι**, κοινωνική σειρά, σενάριο σε 150 από τα 238 επεισόδια της σειράς, σε σκηνοθεσία Αντώνη Τέμπου, ΥΕΝΕΔ, 1976, **Στα δίκτυα του τρόμου**, πολεμική σειρά 25 επεισοδίων, σε σκηνοθεσία Βαγγέλη Σερντάρη, ΕΙΡΤ, 1973, **Στα δίκτυα της αράχνης**, κατασκοπική σειρά 36 επεισοδίων, σε σκηνοθεσία Μάριου Ρετσιόλα, ΕΙΡΤ, 1972.

*Από συνέντευξη του Πάνου Κουτέλη
στον Αλέξανδρο Κακαβά*

Έχουμε στην πατρίδα μου μια έκφραση που λέμε «σαν είσαι μέσα στο καβουρέλι», δηλαδή τον πόθο, να έχεις τη λαχτάρα. Εμένα η λαχτάρα μου στο γράψιμο ήταν από παιδί. Σε ηλικία 14-15 χρονών έγραψα θεατρικό έργο, ένα ιστορικό. Είχα την έφεση από μικρός στο να γράφω. Αργότερα γνωρίζω τον κινηματογράφο, κι αυτός ο πόθος το να γράψω κάτι έρχεται στον κινηματογράφο.

Παίζεται ταινία μου, η οποία γυρίστηκε εκτός Αθηνών, δεν παρακολούθησα κανένα γύρισμα, ούτε τι γινόταν σ' όλη τη διάρκεια του γυρίσματος. Και κάποτε η ταινία προβάλλεται. Και πάω στην προβολή. Εν τω μεταξύ ο γιος μου, ο Μάριος, πάει στο Γυμνάσιο. Έχω δώσει προσκλήσεις σ' όλους τους καθηγητές να έρθουν στην προβολή της ταινίας. Και προβάλλεται η ταινία, και όπως κάθομαι στο κάθισμά μου όλο και κατεβαίνω για να μη φαίνομαι για να μη μου πει κανένας τι και πώς. Κατάφερα να πέσω κάτω να μη με δει άνθρωπος. Καμία σχέση με το τι είχα κάνει.

Διαλύεται μια εταιρία στην οποία έχω 14 ταινίες. Και ο παραγωγός, τότε έκτιζα το σπίτι, με είχε διευκολύνει, προτού αρχίσει ακόμα να εισπράττει από δικές μου ταινίες, γεγονός που δημιουργούσε υποχρέωση έναντι του. Όταν τελειώσαμε και κάναμε το σπίτι δεν πήγαίνα να αποσύρω όλα τα ποσοστά από τις ταινίες μου. Τα άφηνα για να έχει ρευστό η εταιρία, ανταποδίδοντας αυτή τη διευκόλυνση που μου έκανε τότε. Και κάποτε η εταιρία φαλίρει και διαλύεται. Λέω στον παραγωγό να φέρω τον δικηγόρο μου να δει, γιατί είχα να πάρω και ποσοστά και υπόλοιπο

μετρητά στην καρτέλα μου. Όχι, όχι, μου λέει ξένους ανθρώπους εδώ μέσα. Η αδελφή του δικηγόρινα. Θα τα βρούμε. Θα τα φροντίσει, θα μας καλύψει, Εγώ απόλυτη εμπιστοσύνη. Και υπογράφω ένα χαρτί, αγαπητέ μου κύριε Κακαβά, με το οποίο οι απαιτήσεις μου ήταν την εποχή εκείνη, το '71, 250.000 μετρητά στην καρτέλα μου, 25.000 σε γραμμάτια που είχα και δικαιώματα 4% επί 14 ταινιών. Όλα αυτά λέει συμποσούνται στις 250.000, τις οποίες δεν τις παίρνω στο χέρι μετρητά, αλλά παίρνω την ιδιοκτησία δύο ταινιών της εταιρείας. Και το δράμα της υποθέσεως. Για να τακτοποιηθεί λογιστικά η εταιρεία, υπέγραψα ότι εισέπραξα τις 250.000 δραχμές με τις οποίες αγόρασα από την εταιρεία δύο κινηματογραφικές ταινίες. Και πάνε στην εφορία όλα αυτά και πληρώνω φόρο στην εφορία και αποξενώθηκα από τις άλλες ταινίες κακώς, κάκιστα. Έπαθα νευρική κρίση τότε, μέχρι ψυχοφάρμακα έφτασα να παίρνω.

Δεν υποχωρούσα σ' όλες αυτές τις υποθέσεις αμαχητί. Έδινα μάχες για να κρατήσω εκείνο που νόμιζα εγώ σωστό. Όταν ο άλλος όμως σου λέει: εγώ βάζω τα λεφτά, εγώ ρισκάρω, εγώ το παίζω κορόνα γράμματα, μπορούσα εγώ να επιμείνω παραπάνω, όχι σώνει και καλά αυτό θα γίνει. Αυτός ο άνθρωπος έβαζε μια περιουσία. Εγώ προσπαθούσα να περισώσω ό,τι μπορούσε να περισωθεί. Το '64 βγαίνει *Ο Διωγμός* και παίρνω το πρώτο βραβείο σεναρίου στο Φεστιβάλ Θεσσαλονίκης. Άκου να δεις σκηνή. Τηλέφωνο δεν έχω. Επικοινωνίες δεν έχουμε. Περιμέναμε εδώ από το ραδιόφωνο να μάθουμε τι γίνεται. Το ραδιόφωνο το βράδυ δεν ανήγγειλε τίποτα. Το πρωί από πού να μάθεις; Δίπλα ήταν μπακάλικο, τώρα είναι σπίτι, πολύ φίλος μας ο κ. Αλέκος. Εγώ έφυγα στη δουλειά μου, βγαίνει η γυναίκα μου στην πόρτα και της λέει

συγχαρητήρια. Γιατί, λέει. Ο κ. Πάνος πήρε το βραβείο. Άσε μη με τρελάνεις. Όχι της λέει, αλήθεια. Τρέχα πάρε εφημερίδα. Εγώ πήγαινα για τη δουλειά μου. Έπαιρνα τρεις συκοινωνίες τότε. Μία για την Καλλιθέα, από την Καλλιθέα τον Ηλεκτρικό για τον Πειραιά, και από τον Πειραιά λεωφορείο για τον Κορυδαλλό που θα πήγαινα. Με το που κατεβαίνω στην Καλλιθέα πηγαίνω στο περίπτερο και παίρνω μια εφημερίδα. *Το Βήμα* πήρα μάλιστα. Τότε οι εφημερίδες πωλούνταν διεξοδικά, με τα καλλιτεχνικά και τα φεστιβαλικά δίνουν μεγάλη έκταση. Όσοπου να πάω στο σταθμό ανοίγω στη σελίδα των καλλιτεχνικών, βλέπω καλύτερη ταινία *Ο Διωγμός*. Την κλείνω την ταινία αμέσως, θαρρείς φοβόμουν να μην τυχόν και φύγει η ευχάριστη είδηση. Αλλά δεν είχα προλάβει να δω, καλύτερη ταινία γιατί, τι έγινε; Ανεβαίνω, βγάζω εισιτήριο, ανεβαίνω τις σκάλες, να πάω για τον Πειραιά, ξανανοίγω πάλι κρυφά, και βλέπω βραβείο σεναρίου και ξανακλείνω πάλι. Είναι κωμικά αυτά που συμβαίνουν δηλαδή. Η λαχτάρα, η χαρά, τι να το πεις, μ' έκανε να φοβάμαι ότι θα φύγει η καλή είδηση. Είχε άλλο περίπτερο. Πήγα και παίρνω όλες τις πρωινές εφημερίδες μήπως έκανα λάθος. Και σε λίγο επιβεβαιώνεται. Πηγαίνω στο γραφείο. Μόλις πάω, μου λέει ο διευθυντής πήρε ο γενικός διευθυντής από το υπουργείο και είπε κάποιος Κοντέλης βραβεύτηκε στο φεστιβάλ Θεσσαλονίκης, αν είναι ο δικός μας στείλε τον να τον παρουσιάσω στον υπουργό. Αυτό ήταν μετά. Η πρώτη χαρά ήταν η πρώτη είδηση όταν το είδα στην εφημερίδα. Τα άλλα ήταν κυβερνητικές σχέσεις, παρουσίαση στον υπουργό. Ήταν η πιο μεγάλη μου χαρά στην κινηματογραφική μου καριέρα, αυτή η πρώτη μου βράβευση. Ξαναπήρα βραβείο. Βεβαίως το χάρηκα. Δεν ήταν αυτή η φλόγα όμως της πρώτης. Κόντεψα να το

πάρω στον *Παπαφλέσσα*. Δεν με πίκρανε που δεν το πήρα στον *Παπαφλέσσα*. Ήταν μεγάλη χαρά όταν πήρα το βραβείο για τον *Διωγμό*. Την πιο μεγάλη μου χαρά στην κινηματογραφική μου καριέρα.

Ανήκω σε μια γενιά, η οποία κάπως αλλιώς έβλεπε τον κόσμο. Υπήρχε, τα χρόνια εκείνα, το μεράκι πάνω στη δουλειά μας. Υπήρχε ένα άλλο χρώμα στις ανθρώπινες σχέσεις. Θέλαμε να κάνουμε μια δουλειά, να κάνουμε μια ταινία και το παίρναμε όλη σε προσωπική μας υπόθεση. Όταν γυριζότανε *Ο 13ος*, που πήρα το δεύτερο βραβείο, γυρίζω τα εξωτερικά στη Σάμο και ο Μπάμπης έχει μπατιρίσει. Και λέει στα παιδιά: λυπάμαι πάρα πολύ, θα αναγκαστώ να σταματήσω τα γυρίσματα, διότι βρίσκομαι σε αδυναμία να ανταποκριθώ στις υποχρεώσεις μου. Και πέφτουν όλα τα παιδιά και λένε: μπορείς να μας εξασφαλίσεις για καμιά βδομάδα το φαγητό μας και το ξενοδοχείο μας και τα λεφτά μας τα παίρνουμε όποτε προβληθεί. Να μην αφήσουμε την ταινία στη μέση. Υπήρχε τέτοια φιλοτιμία. Κάτι παρόμοιο έγινε στον Φίνο, όταν γύρισε το *Οι ουρανοί είναι δικοί μας* με τον Αλέκο Αλεξανδράκη, που μπατίρισε η ταινία αυτή και έπεσε όλο το προσωπικό και είπαν, κύριε Φίνο, μόνο το φαγητό και τον ύπνο και τα άλλα τα βρίσκουμε εμείς, κι έτσι γυρίσαμε την *Καφετζού* με την Γεωργία Βασιλειάδου. Υπήρχε αυτή η διάθεση απ' όλο τον κόσμο για συνεργασία. Αυτό το κλίμα της ανθρωπιάς υπήρχε και σε μας που γράφαμε. Αυτό που γράφαμε κάτι να θέλει να πει. Κάτι να βγαίνει. Να μην είναι αυτό που λένε «η τέχνη για την τέχνη». Κάτι να αποκομίζει ο άνθρωπος βλέποντάς το. Να κρατήσουμε κάτι τέτοια πράγματα. Αυτό εμείς κοιτούσαμε να κάνουμε. Και βγαίνουν κάτι απλοϊκές έστω ιστορίες, τις κρίνουμε σήμερα σαν απλοϊκές ιστορίες,

αλλά είχαν κάποιο μήνυμα.

Ο Τάκης Βουγιουκλάκης για τον Πάνο Κοντέλη

Τον Πάνο Κοντέλη είχα την ευτυχία, την τύχη θα έλεγα, να τον γνωρίσω τη δεκαετία του 60. Τότε εγώ διηύθυνα την ελληνική παραγωγή ενός οργανισμού της γνωστής εταιρείας Δαμασκηνός Μιχαηλίδης που συνεργαζόταν με σπουδαιούς σκηνοθέτες τον Γιώργο Σκαμνάκη, τον Βασίλη Γεωργιάδη. Τον γνώρισα γιατί είχε γράψει ένα σενάριο το οποίο σκηνοθετούσε ο Βασίλης Γεωργιάδης. Μου άρεσε τόσο πολύ το σενάριο του που έλεγα πάντα όταν γίνω σκηνοθέτης θα ήθελα να μου γράψει ένα σενάριο ο Πάνος Κοντέλης. Όταν λοιπόν ξεκίνησα να σκηνοθετώ στην Φίνος Φιλμ θυμήθηκα αυτό που είχα σκεφτεί τότε, ότι θα 'θελα να μου γράψει κάτι ο Πάνος Κοντέλης και τον πήρα τηλέφωνο. Και ω! τι σύμπτωση, ο ίδιος μου είπε θα σε έπαιρνα και εγώ γιατί έχω ένα σενάριο εκπληκτικό για την Αλίκη. Συναντηθήκαμε μου είπε το story ενθουσιάστηκα από το ανεπτυγμένο story που μου είπε και κανόνισα να βρεθούμε ένα ραντεβού με την Αλίκη να τα ακούσει και η Αλίκη.

Όταν συναντήθηκαν με την Αλίκη και της το διάβασε το story του *Σ'αγαπώ* εκείνη ενθουσιάστηκε. Του λέει «πάρα πολύ ωραίο προχώρα το και κάντο σενάριο». Και πράγματι μετά από λίγο καιρό με πήρε τηλέφωνο, μου λέει είμαι έτοιμος. Καθίσαμε, μας το διάβασε ενθουσιαστήκαμε και η Αλίκη κι εγώ, αλλά πάθαμε κι έναν πανικό, γιατί το σενάριο μέσα, είχε γυρίσματα στο εξωτερικό, εκτός Ελλάδας και θα σας πω που, Ρώμη, Βερόνα, στο Παλάτσο τον Καπουλέτων και στον τάφο της Ιουλιέτας, Βενετία, Παρίσι, Γενεύη και όχι περάσματα απλά, σκηνές διαλόγου

ουσιαστικά γυρίσματα.

Αποφασίσαμε λοιπόν να το διαβάσουμε και στο Φίνο. Άρχισε ο Κοντέλης να διαβάζει και βλέπαμε την έκφραση του Φίνου πάρα πολύ ενθουσιασμό. Πραγματικά, ήταν ένα σενάριο με γρανιτένιους χαρακτήρες με μία εξελικτικότητα δραματουργική εξελικτικότητα με συνέπεια, με καταστάσεις αληθινές, πράγματι ήτανε ένα πολύ ωραίο σενάριο. Ο Φίνος λοιπόν ενώ περιμέναμε να μας παρατηρήσει ή και να πει περικοπές στις σκηνές του εξωτερικού, λέει το σενάριο σου Πάνο ήταν πάρα πάρα πολύ ωραίο συγχαρητήρια εύχομαι να ξανά συνεργαστούμε μετά από αυτό. Αυτή ήταν η επαγγελματική γνωριμία μου με τον Πάνο Κοντέλη και μπορώ να πω ότι τον θαυμάζω και υποκλίνομαι στο μεγάλο συγγραφικό του ταλέντο.

Ο Μάριος Κοντέλης για τον πατέρα του

Το μεγάλο του το ταλέντο η λύσα του η μεγάλη ήταν το γράψιμο. Έγραψε θεατρικό έργο, ήταν τότε ο καλοκαιρινός διαγωνισμός που οργάνωνε ο φιλολογικός σύνδεσμος Παρνασσός, έλαβε μέρος με ένα θεατρικό που έγραψε, *Οι καημοί του κάμπου*, το 1956. Γράφει λοιπόν αυτό το θεατρικό, παίρνει το πρώτο βραβείο. Ήτανε μεγάλη υπόθεση, για τότε. Το 1958 γεννήθηκε ο αδερφός μου. Αυξηθήκανε τα οικογενειακά έξοδα, έπρεπε να βρει δεύτερη δουλειά. Τι να κάνει λοιπόν το συζητούσε εκεί στην υπηρεσία του, βρέθηκε μία κυρία, συνάδελφος του η κυρία, θυμάμαι και το όνομα της Ιωάννα Τζήμου. «Τι έγινε Πάνο μου» του λέει, «Θες δουλειά;» «Θέλω μωρέ,» λέει, «Ο άντρας μου είναι παραγωγός κινηματογραφικών ταινιών ήταν ο Αλιφέρης Τζανής, είχε την εταιρεία Τζαν φιλμ. Τέλη της δεκαετίας του '50 αρχές του '60. Πήγε

λοιπόν εκεί και δουλεύει γενικών καθηκόντων μέχρι... να πω ό,τι τον βάζανε: ηλεκτρολόγο να κουβαλάει μαδέρια, να σκάβει, να σκουπίζει, να δουλεύει στο μοντάζ, τα πάντα. Έμαθε τον κινηματογράφο σε όλες του τις πτυχές, από το κατσαβίδι μέχρι την σκηνοθεσία, τα πάντα έμαθε.

Κάποια στιγμή απογοητεύτηκε από την υπόθεση αυτή, λέει, δε βγαίνει τίποτα, και αποφάσισε να τα παρατήσει τα κινηματογραφικά. Πήγε και γράφτηκε σε μια σχολή λογιστών, έμαθε λογιστική ήξερε αρκετά πράγματα βέβαια, με σκοπό να τα χρησιμοποιήσει κρατώντας βιβλία εταιρειών, μαγαζιών, ιδιωτών γενικά. Εκείνη την εποχή συνέβη ένα αναπάντεχο. Σταματάει μια κουρσάρα αμερικανική εκεί μπροστά στο σπίτι, βγαίνει η λεβεντιά ο Τζέιμς Πάρις, ήτανε ψηλός και αθυρόστομος, μπαίνει μέσα του λέει «Κοντέλη θέλω να μου γράψεις ένα σενάριο» και του είπε την υπόθεση της ταινίας *Αδελφός Άννα*, η οποία παίχτηκε το '63 με την Καλογεροπούλου, τον Φυσούν, τον Βυρώνα Πάλλη. Πήγε καλά η ταινία. Ε! δεν περνάει λίγος καιρός, τον ξαναπλησιάζει ο Πάρις, τον κάλεσε μάλλον στο γραφείο του και του λέει, «θα κάνουμε μια ταινία τώρα όπως σ' αρέσουν εσένα». Και του δίνει την ιδέα του *Διωγμού*.

Ο Αντώνης Τέμπος για τον Πάνο Κοντέλη

Η πρώτη ταινία που κάναμε με τον Πάνο Κοντέλη σεναριογράφο, ήταν *Ας με κρίνουν οι γυναίκες*, εμπορική ταινία. Ο Τεγόπουλος που έκανε τις παραγωγές αυτές έκανε ταινίες με τον Ξανθόπουλο. Του Ξανθόπουλου οι ταινίες πούλαγαν πάρα πολύ και κοντά σε αυτές που πούλαγαν πάρα πολύ, έβαζε και μερικές που δεν ήτανε πολύ εμπορικές, αλλά διαφορετικές. Διαφορετικές σε

ύφος, σε κλίμα, σε όλα. Και το σενάριο επίσης. Ο Πάνος ακολουθούσε μια άλλη πορεία σε αυτές τις ταινίες, μια άλλη αισθητική. Η επόμενη ταινία ήταν *Το φθινόπωρο μιας καρδιάς*, που τη γυρίσαμε στην Πάργα, και μετά κάναμε το *Ώρες αγάπης, ώρες πολέμου*. Ήτανε καλή ταινία, καλή με την έννοια ότι ήταν καλοφτιαγμένη.

Οι ικανότητες του Πάνου του Κοντέλη ήταν πιο σοβαρές, πιο έντιμες απ' αυτό που έδωσε με τα σενάρια του. Δηλαδή, θα μπορούσε κάτω από άλλες συνθήκες και ένα άλλο σινεμά, μια άλλη κουλτούρα και άλλη αισθητική, να γράψει πολύ ωραιότερα πράγματα. Όπως νομίζω πέτυχε με τα βιβλία του, γιατί είχε γράψει πολλά βιβλία ο άνθρωπος. Αλλά στην τηλεόραση, στον κινηματογράφο μέχρι ενός σημείου, στην τηλεόραση είναι επεμβατική η παρουσία από το κανάλι, μέχρι τον τροχονόμο ας πούμε της περιοχής, όλοι κάτι θέλουν να πουν, όλοι κάτι θέλουν να κάνουν, άλλος το θέλει έτσι, άλλος το θέλει αλλιώς, ένας σεναριογράφος δεν μπορεί να προσαρμοστεί σε όλα αυτά. Κάποια θα τα διαλέξει και κάποια θα τα απορρίψει, και πάντα μετά από μάχες. Όταν ο σεναριογράφος αναγκάζεται να δίνει μάχες, δεν δίνει τον καλύτερο εαυτό του σε αυτό που γράφει γιατί κάνει παραχωρήσεις και συμβιβασμούς.

Παρά ταύτα ο Πάνος Κοντέλης ήταν ένας πολύ αξιοπρεπής άνθρωπος και στη ζωή του, αλλά και στο γράψιμο του γενικότερα. Εμπορικά ήταν τα έργα του, αλλά είχε μια αισθητική που δεν ήταν παράγωγο εμπορικότητας, ας πούμε, ήταν εκτός φάσεως. Και εκεί τον πίεζαν, τον πίεζαν, και τότε κατά τις συνθήκες ζωής τις βιοποριστικές, έπρεπε να κάνει, και έκανε, παραχωρήσεις και συμβιβασμούς. Όπως κάναμε όλοι. Αλλιώς πρέπει να διαλέξεις, Ή θα κάνεις μικρού μήκους να πηγαίνεις μια φορά το χρόνο

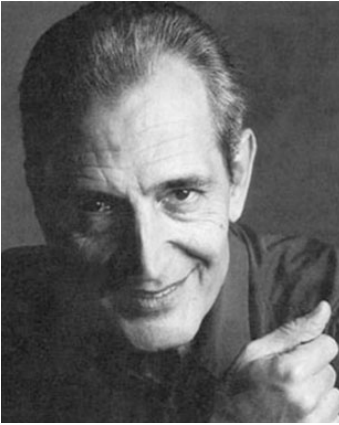
στο φεστιβάλ Θεσσαλονίκης, ή Δράμας, να περνάς την ώρα σου και να σε γράφουν οι εφημερίδες, «ά! τι ωραίο που ήτανε» ή θα κάνεις δουλειές, που θα μπορεί να βλέπει ο κόσμος και θα σου αποφέρουν χρήματα για να ζήσεις.

Ο Ιάσων Τριανταφυλλίδης για τον Πάνο Κοντέλη

Ο Πάνος Κοντέλης είναι μια αδικημένη περίπτωση του ελληνικού σινεμά. Αλλά αδικημένοι στο ελληνικό σινεμά είναι όλοι οι σεναριογράφοι, εκτός και αν ήταν σεναριογράφοι – σκηνοθέτες, γιατί ενώ η εν αρχή ην ο λόγος και στο εξωτερικό ο σεναριογράφος είναι παντοδύναμος, εξ ου και πάρα πολλοί στο εξωτερικό σεναριογράφοι, γίνονται και σκηνοθέτες, ενώ σκηνοθέτες δε γίνονται σεναριογράφοι, στην Ελλάδα το σενάριο, καλά μετά το '70 δεν το συζητάω, θεωρείται περίπου ότι, «σου κάνουνε και χάρη που χρησιμοποιούμε το σενάριο σου». Ο Κοντέλης ήταν ένας απίστευτος σεναριογράφος που αν κανείς βάλει κάτω τα σενάρια του, βλέπει έναν αφάνταστο πλούτο, από τα πιο λαϊκά μελό πράγματα μέχρι πράγματα πολύ ξεχωριστά. Φυσικά έκανε και μια άλλη δουλειά, ήταν δημόσιος υπάλληλος σ' ένα υπουργείο κάτι τέτοιο και έγραφε σενάρια. Όλο τον Ξανθόπουλο τον έχει γράψει ο Κοντέλης, όλοι ξέρουμε τι θα πει Ξανθόπουλος, τι σήμαινε Ξανθόπουλος εκείνη την εποχή. Κι εκείνη την εποχή γράφει σενάρια σαν το *Ραντεβού με μια άγνωστη*, που είχε σκηνοθετήσει ο Βασίλης Βασιλειάδης που είναι πραγματικά ένα κίνημα που θα μπορούσε να 'χει γυριστεί το '40 στο Χόλιγουντ. Όλο αυτό το μυστήριο η αγωνία, ο ερωτισμός που υποβόσκει κι όλα αυτά τα πράγματα. Κάποια στιγμή θα έπρεπε αυτούς ανθρώπους να τους ξεχωρίσουμε και να τους τιμήσουμε γι' αυτό που κάνανε γιατί ο σκηνοθέτης στα αγγλικά λέγεται director, αλλά

αν έχεις καρτί... ξέρετε, ο Φίνος έλεγε, δώσ' μου εμένα
ένα καλό σενάριο και δεν τα θέλω τα αστέρια πού 'χω,
έχω τ' αστέρια γιατί δε μου φέρνουν καλά σενάρια.

Γιώργος Κοτανίδης

Γεννήθηκε στη Θεσσαλονίκη. Τελείωσε τη Δραματική Σχολή Εθνικού Θεάτρου και αμέσως συμμετείχε στη δημιουργία του Ελευθέρου Θεάτρου, όπου έμεινε την περίοδο (1970-75), παίρνοντας μέρος στις παραστάσεις Όπερα του ζητιάνου του Τζων Γκαίη, Ιστορία του Αλή Ρέτζο του Π. Μάρκαρη, Η πτήση του Λίντμπεργκ του Μπ. Μπρεχτ, Κι εσύ χτενίζεσαι, Μια ζωή Γκόλφω του Σπ. Περεισιάδη, και Ο Τυχοδιώκτης του Μ. Χουρμούζη. Επαιξε σε ελληνικές και διεθνείς κινηματογραφικές παραγωγές, όπως Βίος και Πολιτεία του Νίκου Περάκη, Παραγγελιά του Παύλου Τάσιου, Ηλεκτρικός Άγγελος του Θανάση Ρεντζή, Το κορίτσι της Μάνης του Paul Annet, Foreign Affairs του Mark Griffiths, Πάμπωχοι Α.Ε. του Αντώνη Κόκκινου, και Το μαντολίνο του λοχαγού Κορέλλι του John Madden.

Το 1986 έγραψε το πρώτο του σενάριο για δραματοποιημένο ντοκυμαντέρ - βιογραφία του θεατρικού συγγραφέα και αγωνιστή του 19ου αιώνα **Μικάλη Χουρμούζη**,

σε σκηνοθεσία Βασίλη Μουντούρη, ΕΤ2, 1986 και το 2000 το μεγάλου μήκους σενάριο του **Πάμπτωχοι Α.Ε.** γυρίστηκε σε ταινία από τον Αντώνη Κόκκινο.

Το 2004 εξεδόθη το μυθιστόρημά του *Οι σαλιμπάγκοι*, από τις εκδόσεις Εκδόσεις Καστανιώτη

Ιδρυτικό μέλος της Ένωσης Σεναριογράφων Ελλάδος.

*Συνέντευξη του Γιώργου Κοτανίδη
στον Αλέξανδρο Κακαβά*

Εγώ λοιπόν είμαι ιδρυτικό Μέλος της Ένωσης Ελλήνων Σεναριογράφων χωρίς να είμαι αυτό που θα λέγαμε ένας κανονικός επαγγελματίας σεναριογράφος. Δεν ζω δηλαδή συστηματικά από αυτό. Έχω κάνει κάποιες εκπομπές στο παρελθόν στην τηλεόραση, που ήταν κάπως σαν τηλεπαιχνίδια γνώσεων ή τέτοιου τύπου εκπομπές, ε και τελικά μπορώ να πω ότι από άποψη σεναρίου είμαι ο σεναριογράφος του ενός και μοναδικού σεναρίου, δηλαδή της ταινίας «Πάμπτωχοι Α.Ε.».

Ο λόγος για τον οποίον αποφάσισα να γράψω είναι ένας και μοναδικός. Εκτός δηλαδή από την επιθυμία να γράψω γενικότερα, η οποία επιθυμία διοχετεύτηκε και σε μυθιστορήματα και σε πεζό λόγο, ο λόγος ο βασικός είναι ότι έπαιζα σαν ηθοποιός σε πολύ κακά σενάρια. Σε σενάρια δηλαδή που είτε δεν καταλάβαινες τι λέγανε, είτε ήταν μεγαλόστομα είτε ήταν εν πάσει περιπτώσει πάρα πολύ αδύναμα. Δηλαδή σαν ηθοποιοί ορισμένες φορές καθόμασταν και κόβαμε τους ρόλους μας διότι τα λόγια δεν λέγονταν.

Δεν καταλογίζω ευθύνες, απλώς ήταν η προέλευση των σεναρίων τέτοια και η έλλειψη μάλλον συστηματικής σεναριογραφίας στην Ελλάδα τέτοια, που οδηγούσε σε αυτά τα πολύ κακά σενάρια ή στα πολύ μέτρια. Αυτή λοιπόν ήταν η αρχική μου επιθυμία. Επειδή σαν ηθοποιός δεν είχα καλά σενάρια να παίζω, μου γεννήθηκε η επιθυμία να κάνω σενάρια.

Αυτό που με δυσαρέστησε τελικά ήταν ότι αδύνατον να βρω σκηνοθέτη να σκηνοθετήσει το σενάριό μου. Δηλαδή όλοι οι σκηνοθέτες έλεγαν «ναι, αλλά εγώ έχω το δικό μου σενάριο», δηλαδή αυτό το σενάριο το συγκεκριμένο περνούσε από όλο τον κόσμο και μάλιστα είχε διακριθεί διεθνώς και όλα αυτά, και δεν έβρισκα σκηνοθέτη να το κάνει. Διότι όλοι κάνανε το δικό τους. Στο τέλος λοιπόν ακόμα και οι μαθητές της Σχολής Σταυράκου το δικό τους σενάριο θέλανε να κάνουνε.

Αυτό λοιπόν με δυσαρέστησε. Η Ελλάδα και το Κέντρο Κινηματογράφου και όλο το σύστημα παράγει σκηνοθέτες δημιουργούς που είναι ο μεγαλύτερος παραλογισμός από την εποχή που ανακαλύφθηκε ο ορθολογισμός. Δηλαδή είναι σαν να λέμε παράγουμε μεγαλοφυΐες γιατί οι σκηνοθέτες δημιουργοί βγαίνουν ανάμεσα σε μια μάζα πολλών σκηνοθετών ικανών καλλιτεχνών, καλού επιπέδου και ανάμεσα σε αυτούς ξεπηδούν οι μεγαλοφυΐες, όπως στην Ιταλία στη cinecitta βγήκαν ο Παζολίνι, ο Φελίνι βγήκαν όλοι αυτοί οι πολύ μεγάλοι ο Μπολονίνι, τόσοι σκηνοθέτες.

Αυτό το οποίο με δυσαρέστησε λοιπόν ήταν και το εμπόδιο να γράψω άλλα σενάρια. Έχω δηλαδή σενάρια που δεν τολμάω να τα τελειώσω, να τα ολοκληρώσω γιατί

ξέρω ότι στην Ελλάδα δύσκολα θα βρω σκηνοθέτη να σκηνοθετήσει στο σινεμά σενάριο κάποιου άλλου γιατί είναι όλοι δημιουργοί.

Μεγάλη επίσης δυσκολία ήταν στο να καταλάβουν αυτοί που πήραν το σενάριό μου περί τίνος πρόκειται. Δηλαδή είχαν ακουστά, είχαν διαβάσει, τους άρεσε το σενάριο γενικά αλλά θέλαν να το κάνουν όπως αυτοί νομίζουν. Αυτό καταναγκαστικά δεν είναι κακό. Αλλά πρώτα μπαίνεις στον κόπο να δεις περί τίνος πρόκειται, δηλαδή τι θέλω να πω. Εμένα αυτό το σενάριο της συγκεκριμένης ταινίας «Πάμπωχοι Α.Ε.» ήταν μια υπερβατική κωμωδία, θα μπορούσα να πω, με στοιχεία σουρεαλιστικά. Το κάναν μια ρεαλιστική κωμωδία. Έγινε μια συμπαθητική ταινία. Ενώ το άλλο μπορούσε να γίνει κάτι διαφορετικό. Αυτό εννοώ.

Άρα λοιπόν στην επικοινωνία βρίσκω πρόβλημα. Στην Ελλάδα δεν έχουμε μάθει να συνεργαζόμαστε. Ειδικά στο σινεμά με την επιβολή του σκηνοθέτη, πως το λένε, απόλυτου κυρίαρχου που είναι μια διαστρέβλωση του γαλλικού μοντέλου, αυτό δεν μπορεί να γίνει ποτέ. Δηλαδή όλοι οι σκηνοθέτες νομίζουν ότι είναι δημιουργοί γιατί έτσι τους διαπαιδαγωγούν από του Σταυράκου τη Σχολή ότι είναι δημιουργοί και τους αναθέτουν το καθήκον να γίνονται ας πούμε να γράφουν το σενάριο, την παραγωγή, να τα κάνουν όλα. Αυτό λοιπόν όταν έχεις να κάνεις με ανθρώπους που έχουν μια τέτοια παιδεία, μια τέτοια αντίληψη μια τέτοια παράδοση είναι δύσκολο να δουλέψεις φυσιολογικά. Το πρόβλημά μου λοιπόν για το ότι παρέμεινα στο περιθώριο, τώρα ετοιμάζω πάλι κάτι, αλλά δεν προχώρησα κάποια σενάρια που είχα, είναι ακριβώς αυτό. Ότι δεν υπάρχει πιθανότητα επικοινωνίας. Κυρίως με τους σκηνοθέτες αλλά και με τους παραγωγούς.

Αυτό που με ευχαριστεί πολύ στο να γράφω είναι ότι το μυαλό μου γεννάει κάποιες ιδέες, κατεβάζει κάποιες ιδέες και ας πούμε επειδή ζω το σινεμά και σαν ηθοποιός αισθάνομαι ευτυχής όταν γράφω μια ιστορία και ξέρω ότι αυτή η ιστορία θα αποτελέσει μια συνέχεια των ελληνικών ταινιών που έγιναν τη δεκαετία του '60, του '50, θέλω να πω δηλαδή μ' αρέσει να ανήκω σε αυτόν τον κόσμο. Στον κόσμο του ελληνικού σινεμά. Αυτό μου δίνει μια ιδιαίτερη ευτυχία. Κι ακόμα μεγαλύτερη να απευθύνομαι στο κοινό για να πω αυτή την ιστορία, δηλαδή, είναι πολύ μεγάλη ικανοποίηση όταν το κοινό ανταποκρίνεται στην ιστορία που έχεις να του πεις. Δηλαδή το κοινό σκέφτομαι. Και βέβαια τους ηθοποιούς για τους οποίους γράφω ρόλους. Εκεί ας πούμε επικεντρώνομαι πάρα πολύ και αυτό είναι κάτι που μου αρέσει.

Αυτό που εύχομαι κι αυτό που ελπίζω για το μέλλον είναι να φύγουμε από τις αγκυλώσεις, να σταματήσει το ελληνικό σινεμά να είναι μονοπώλιο μιας μεγάλης παρέας, εδώ και πολλά χρόνια και να ανοίξει τα φτερά του, να γίνει πιο επαγγελματικό, να πάψουν όλα να κρίνονται από κάποιες επιτροπές, να σταματήσουν οι σινεφίλ να κυβερνάν το σινεμά. Οι σινεφίλ είναι καλοί για να διαδίδουν τις καλές ταινίες. Και απολαύσαμε από τους σινεφίλ πολύ καλή δουλειά και από τους ανθρώπους που ήταν στην ΕΡΤ που έβαζαν πολύ καλές ταινίες. Είναι για να διαδίδουν το καλό σινεμά οι σινεφίλ, οι κριτικοί δεν μπορεί να κυβερνάν το σινεμά. Το σινεμά πρέπει να ζει και να αναπνέει από τη σχέση δημιουργών, παραγωγών και κοινού. Αυτή είναι η άποψή μου και αυτό εύχομαι στο ελληνικό σινεμά. Εύχομαι να μάθουμε να συνεργαζόμαστε, εύχομαι το επόμενο σενάριό μου να μην αναγκαστώ να το σκηνοθετήσω εγώ γιατί θα αναγκαζόμουν να το κάνω

στο τέλος, και να βρω σκηνοθέτη και παραγωγό και να μάθουμε να συνεργαζόμαστε.

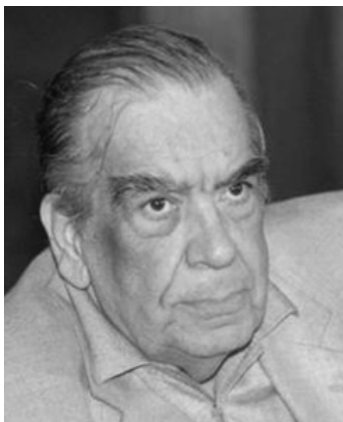
Όλα αυτά λοιπόν έχουν σχέση με το ότι στην Ελλάδα υπάρχει μια απόλυτη υπερτίμηση του σκηνοθέτη και απόλυτη υποτίμηση του σεναρίου. Οι Αμερικάνοι που κάνουν πολύ καλές ταινίες, όχι μόνο εμπορικές που λέμε αμερικάνικο σινεμά έχουν κάνει ταινιάρες, έχουν κάνει και θα κάνουν λένε ότι για να κάνεις μια καλή ταινία χρειάζονται τρία πράγματα a good script, a good script and a good script. Χαίρετε!

Είμαι ο Γιώργος ο Κοτανίδης, ηθοποιός εδώ και πολλά χρόνια, συγγραφέας, έχω εκδώσει τρία πεζά και σεναριογράφος και ελπίζω δε να συνεχίσω να είμαι σεναριογράφος. Λατρεύω το σινεμά, το λατρεύω από κάθε άποψη. Όπως και το θέατρο άλλωστε. Αλλά το σινεμά έχει την άλλη διάσταση. Ότι απευθύνεσαι και πολύ μακριά.

Βασίλης Κωστάρας

Γεννήθηκε στην Κόρινθο το 1931. Πεζογράφος και δημοσιογράφος έγραψε περιστασιακά για την τηλεόραση τις σειρές **Το παιχνίδι**, σε σκηνοθεσία του Κώστα Κουτσομούτη, για την ΕΡΤ το 1979 και το **Ερωτικά της Εδέμ**, σε σκηνοθεσία Δημήτρη Ποντίκα, για την ΕΤ1 το 1993.

Γιώργος Λαζαρίδης

Γεννήθηκε στην Αθήνα.

Σκηνοθέτης, σεναριογράφος και παραγωγός κινηματογράφου με περί τις 200 ταινίες στο ενεργητικό του, συγγραφέας βιβλίων όπως *Το Χόλλυγουντ της Πλατείας Κάνιγγος*, *Πάμε παρασκήνιο*, *Φλας Μπακ - Μια ζωή σινεμά*, *Άννα Μαρία Καλουτά - Από το θρίλερ στον θρύλο*, θεατρικός συγγραφέας, έγραψε περισσότερα από 60 θεατρικά έργα – μεταξύ των οποίων, *Ο ιρελός του Λούνα Πάρκ*, *Οδός Ευκαιρίας*, *Δώδεκα μήνες καλοκαίρι*, *Φου-ο αετός και τα σπουργίτια*, *Οι αισιόδοξοι*, *Τα γυμνά σκάνδαλα*, *Σταυροφορίες*, *Το βλήμα*, *Μπουμ-Ταραταιζούμ*, *Δέκα εντολές συν μία*, και ακόμα, ως συνεργάτης των εφημερίδων *Έθνος*, *Εμπρός*, *Νέα Αλήθεια (Θεσσαλονίκης)*, *Πρωινή (Νέας Υόρκης)*, έγραψε περί τα 3.000 χρονογραφήματα.

Διετέλεσε Πρόεδρος του Οργανισμού Συλλογικής Διαχείρισης Δημιουργών Οπτικοακουστικών Έργων, Αντιπρόεδρος της

Εταιρείας Ελλήνων Θεατρικών Συγγραφέων, Επίτιμος Πρόεδρος της Εταιρείας Ελλήνων Σκηνοθετών και Αντιπρόεδρος της Ένωσης Σεναριογράφων Ελλάδος.

Τέλος, όπως γράφει και ο ίδιος, για τον εαυτό του: «Όσκαρ (δεν έλαβε), Πούλιτζερ (ούτε), Φεστιβάλ Καννών (δεν έκατσε), Βραβείο Ειρήνης (θα το ήθελε, αλλά δεν...) και Φεστιβάλ Θεσσαλονίκης (παρ' ολίγον). Όσο για τιμητική σύνταξη... απερρίφθη».

Επιλεκτική εργογραφία

Κινηματογράφος

Καθένας με την τρέλλα του, σε σκηνοθεσία του ίδιου, 1980, **Τα παιδιά της πιάτσας**, (σενάριο σε συνεργασία με τον Λάκη Μιχαηλίδη), σε σκηνοθεσία Κώστα Καραγιάννη, 1979, **Οκέι φίλε**, σε σκηνοθεσία Μάριου Ρετσιλά, 1974, **Ο άνθρωπος που έτρεχε πολύ**, σε σκηνοθεσία Θανάση Βέγγου, 1973, **Πολεμιστές της ειρήνης**, σε σκηνοθεσία Δημήτρη Παπακωνσταντή, 1973, **Ο άνθρωπος που έσπαγε πλάκα**, σε σκηνοθεσία Κώστα Καραγιάννη, 1972, **Ο αρχιφεύταρος**, σε σκηνοθεσία Ερρίκου Θαλασσινού, 1971, **Η χαραυγή της νίκης**, σε σκηνοθεσία Ντίμη Δαδήρα, 1971, **Ένας ξένοιαστος παλαβιάρης**, σε σκηνοθεσία Ερρίκου θαλασσινού, 1971, **Διακοπές στο Βιετνάμ**, σε σκηνοθεσία Πάνου Γλυκοφρύδη, 1971, **Ολοκαύτωμα**, σε σκηνοθεσία Δημήτρη Παπακωνσταντή, 1971, **Ο δασκαλάκος ήταν λεβεντιά**, σε σκηνοθεσία Κώστα Καραγιάννη, 1970, **Ένας Βέγγος για όλες τις δουλειές**, σε σκηνοθεσία Ντίνου Κατσουρίδη, 1970, **Οι γενναίοι του βορρά**, σε σκηνοθεσία Κώστα Καραγιάννη, 1970, **Ο μπλοφατζής**, σε σκηνοθεσία Βασίλη Γεωργιάδη,

1969, **Ένα ασύλληπτο κορόιδο**, σε σκηνοθεσία Θανάση Βέγγου, 1969, **Ένας άφραγκος Ωνάσης**, σε σκηνοθεσία Κώστα Καραγιάννη, 1969, **Κάθε κατεργάρης στον πάγκο του**, σε σκηνοθεσία Κώστα Ανδρίτσου, 1969, **Ποιος Θανάσης**, σε σκηνοθεσία Θανάση Βέγγου, 1969, **Θου-Βου: φαλακρός πράκτωρ – Επιχειρήσεις γής μαδιάρη**, σε σκηνοθεσία Θανάση Βέγγου, 1969, **Ξύπνα καυμένη Περικλή** σε σκηνοθεσία Κώστα Ανδρίτσου, 1969, **Ο γίγας της Κυψέλης**, σε σκηνοθεσία Κώστα Καραγιάννη, 1968, **Ο πεθερόπληκτος**, σε σκηνοθεσία Χρήστου Κυριακόπουλου, 1968, **Υιέ μου, υιέ μου**, ελεύθερη διασκευή του θεατρικού έργου *Δελησταύρου και Υιός*, των Σακελλάριου-Γιαννακόπουλου, σε σκηνοθεσία Γρηγόρη Γρηγορίου, 1965, **Ο εμίρης και ο κακομοίρης**, ελεύθερη διασκευή του θεατρικού έργου των Ασημάκη Γιαλαμά – Κώστα Πρετεντέρη, σε σκηνοθεσία Ορέστη Λάσκου, 1965, **Έξω οι κλέφτες**, σε σκηνοθεσία Κώστα Ανδρίτσου, 1961.

Τηλεόραση

Καλημέρα ζωή, συνεργασία σε 850 επεισόδια της καθημερινής σειράς του Νίκου Φώσκολου, ANT1, **Αστυνομός Θανάσης Παπαθανάσης**, 78 επεισόδια, σε σκηνοθεσία του ιδίου, ANT1, 1990, **Τα βεγγαλικά**, τηλεοπτική σειρά, σε σκηνοθεσία Θανάση Βέγγου, ΕΡΤ, **Ο Γιώργος στη χώρα των θαυμάτων**, τηλεοπτική σειρά, σε σκηνοθεσία του ιδίου, ΕΡΤ, 1974, **Αστυνομικός υπηρεσίας**, τηλεοπτική σειρά, σε σκηνοθεσία Άρη Φωτιάδη, ΕΡΤ, 1972.

*Από συνέντευξη του Γιώργου Λαζαρίδη
στον Αλέξανδρο Κακαβά*

Γιατί γράφω σενάρια; Γιατί έχω πάνω στο γραφείο πολλά μολύβια και στυλό και μια μηχανή που μου κάνει κέφι να δουλεύω. Γιατί είμαι επαγγελματίας. Γιατί μέσα στο κύκλο της δουλειάς μου, της συγγραφικής μου δουλειάς, το σενάριο αποτελεί ένα τμήμα της δικής μου ενέργειας. Και γιατί ειδικά το σινεμά είναι το πιο αγαπημένο μου είδος θεάματος, έκφρασης, ψυχαγωγίας και επαγγελματισμού. Αλλά το σενάριο είναι κάτι που αποτελεί ένα στοιχείο ζωής και ενέργειας. Πιστεύω ότι στο σενάριο έχω δώσει ότι το καλύτερο μπορούσα. Αλλά το πιο καλό σενάριο που έγραψα ως τώρα είναι αυτό που ποτέ δεν γράφτηκε. Αυτό που προσδοκώ κάποτε να το γράψω, πριν πεθάνω.

Αναμνήσεις δυσάρεστες δεν μπορώ να πω ότι έχω. Αλλά αν πρέπει να χαρακτηρίσω κάποιες ώρες ως δυσάρεστες είναι όταν ένα σενάριο γυρίζει από την λογοκρισία με τις περικοπές και τις διαγραφές που έκαναν αυτοί οι ηλίθιοι της λογοκρισίας. Επίσης πολλές φορές στενοχωρέθηκα όταν μια σκηνή που εγώ την εκτιμούσα πάρα πολύ δεν πραγματοποιήθηκε ή για τεχνικούς λόγους ή γιατί είχε άλλη άποψη ο σκηνοθέτης. Αλλά πρέπει να πω ότι η συνεργασία μου με τους σκηνοθέτες ήταν πάντοτε καλή και αποδοτική.

Θα έλεγα ότι είμαι συνεργάσιμος. Και οι σχέσεις μου, θα έλεγα, ότι ήταν πάντα καλές με τους συνεργάτες μου σε μια ταινία. Και με τους σκηνοθέτες. Ξεχωρίζω ορισμένους, όπως ο Βασίλης Γεωργιάδης, τον οποίο αγαπούσα πάρα πολύ, ο Ερρίκος Ανδρέου, ο Θανάσης Βέγγος, ο Ερρίκος Θαλασσινός, ο Κώστας Καραγιάννης. Ήταν αγαθές οι

σχέσεις μου.

Με τα κανάλια οι σχέσεις μου δεν ήταν καλές. Και δεν θα μπορούσαν να είναι καλές, όταν αντιγράφοντας τον κινηματογράφο, δημιουργούν μια φιλοσοφία δική τους που για μένα είναι απαράδεκτη. Είναι χυδαία, είναι κακής ποιότητας. Για αυτό άλλωστε και απέχω.

Θα έλεγα ότι η πιο ευτυχομένη μέρα της ζωής μου σαν σεναριογράφου, είναι όταν επιτίθεται να παίρνουμε τα δικαιώματά μας από τις επαναλήψεις των ταινιών μας στην τηλεόραση. Είμαστε μια τάξη αδικημένη από κάθε άποψη, όταν οι διακινητές των ταινιών μας εισπράττουν δισεκατομμύρια από τα έργα μας και μας αποδίδουν ελάχιστα. Αλλά κι αυτά για να τα παίρνουμε δώσαμε αγώνες οι οποίοι κράτησαν χρόνια, έχοντας χάσει πάρα πολλά λεφτά. Όταν όμως ο Οργανισμός «Αθηνά», καταφέρει να διεκδικήσει και να εισπράττει κάποια δικαιώματα, το θεωρώ μια επιτυχία πολύ μεγάλη. Αυτές είναι οι καλές μου ώρες.

Είμαι άνθρωπος αισιόδοξος. Αυτός ο κατήφορος ο κοινωνικός και ο πολιτικός που υπάρχει σήμερα στη χώρα μας δεν είναι δυνατόν να μην φέρει κάποιον ανήφορο, κάποια βελτίωση, κάποια αλλαγή κλίματος, ατμόσφαιρας, ιδεών και ανθρώπινων σχέσεων. Κάθε κατήφορος κρύβει ανήφορο. Είμαστε τώρα ακριβώς στο χειρότερο σημείο καθόδου. Θα περάσει κι αυτό. Αισιοδοξία.

Καταρχήν δεν είμαι πλούσιος. Δεν είμαι απαισιόδοξος. Δεν είμαι κακός. Κατά τα άλλα έχω περάσει από όλα τα στάδια αυτού του χώρου. Συγγραφέας, σκηνοθέτης, σεναριογράφος, παραγωγός, και θα έλεγα τη λέξη όχι «συνδικαλιστής»

αλλά διεκδικητής δικαιωμάτων, προσφέροντας στον χώρο μου ό,τι μπορώ, όσα μπορώ και όσα καλύτερα μπορούν να έρθουν από μια προσπάθεια που γίνεται τώρα εδώ και πολλά χρόνια. Κατά τα άλλα: είμαι ένα τίποτα.

Η Ελίνα Λαζαρίδη για τον πατέρα της

Ο πατέρας μου ήταν γεννημένος παραμυθός. Έγραφε το πρωί, έγραφε το βράδυ, έγραφε το απόγευμα, είτε είχε την ιδέα, είτε δεν είχε την ιδέα και έψαχνε να την βρει.

Ξεκίνησε από τον κινηματογράφο και τον ενέπνευσε ο πατέρας του οποίος ήταν αντιπρόσωπος της UFA, των ταινιών της UFA, του γερμανικού κινηματογράφου.

Ο πατέρας μου αυτοσαρκαζόταν, δεν έπαιρνε ποτέ τη ζωή στα σοβαρά, αυτό μου έλεγε κι εμένα «ποτέ μην παίρνεις τη ζωή στα σοβαρά» και να έχεις ψυχραιμία και αύριο το πρωί όλα θα πάνε καλύτερα. Κι άλλωστε στο έργο του έγραφε στην τελευταία σκηνή *Του τρελού του λούνα παρκ, αύριο όλα θα πάνε καλά* και είχε και ένα ερωτηματικό στο τέλος.

Τις ιδέες του, της έδινε η ζωή και οι άνθρωποι γύρω μας, όλα όσα συμβαίνουν γύρω μας. Στις ταινίες του ήταν κοντά στο φτωχό, δεν έδειχνε ποτέ μιζέρια και κακομοιριά, δεν του άρεσε να κάνει ταινίες στενάχωρες. Μελό μπορεί να έκανε που και που, κυρίως όταν μεγάλωσε. Οι κακοί στις ταινίες του ήταν οι πλούσιοι. Συνήθως του άρεσε να φτιάχνει ταινίες αισιόδοξες και χαμογελαστές.

Όταν φώναζε τον έτρεμε όλη η Πατησίων και αργότερα το Κολωνάκι. Του άρεσε το ξενύχτι, δεν έπινε, όμως

κάπνιζε πάρα πολύ, δεν έκανε σπορ. Το μόνο σπορ που του άρεσε, ήταν να γυμνάζει τα δάχτυλα του πάνω στη γραφομηχανή. Ότι απέκτησε τα απέκτησε με τον κόπο του, με τη δουλειά του και με το κόλλημα στην πολυθρόνα μπροστά στη γραφομηχανή. Δεν του χαρίστηκε τίποτα του πατέρα μου, ούτε η δόξα ούτε τα χρήματα. Έκανε βιοπορισμό όπως έλεγε. Του άρεσαν πολύ οι ξανθιές, όλες οι ξανθιές, γενικά το σπίτι μας ήταν λάτρης του ξανθού και της αμερικανιάς. Δε χώνευε καθόλου τα γεράματα. Νομίζω ότι αρνήθηκε ότι μεγάλωσε.

Ο Κώστας Βουτσάς για τον Γιώργο Λαζαρίδη

Με το Λαζαρίδη είμαστε μαζί στρατιώτες είχε πάει πιο μπροστά αυτός. Ήταν ένας άνθρωπος, ο Λαζαρίδης ήταν ένας άνθρωπος που βοήθαγε πολύ τον ηθοποιό τον βοήθαγε πολύ τον ηθοποιό. Ήταν ένας άνθρωπος ο οποίος είναι, πώς να το πούμε, «Το αίμα του κινηματογράφου ήταν κι αυτός». Ήταν το αστέρι που είχε μέσα του κι όλοι οι συγγραφείς ήταν έτσι σεναριογράφοι και συγγραφείς. Ο Λαζαρίδης, ήταν κωμένος μέσα στην τηλεόραση, κωμένος μέσα στον κινηματογράφο ήταν παιδί του κινηματογράφου και της τηλεόρασης. Μ' αυτή τη δουλειά ασχολιόταν. Με τίποτα άλλο. Σπουδαίος συγγραφέας, σπουδαίος άνθρωπος και πολύ φίλος, πολύ φίλος.

Ο Κώστας Γεωργουσόπουλος για τον Γιώργο Λαζαρίδη

Ο Γιώργος ο Λαζαρίδης ήταν μια πολύ σημαντική προσωπικότητα. Πρώτα-πρώτα είχε μία ευρεία παιδεία, η οποία πάντα μπορεί να μη φαίνεται στις λαϊκές του κωμωδίες, αλλά δεν μπορείς να κάνεις ποτέ μεγάλο λαϊκό κινηματογράφο, όπως έκανε αυτός ιδιαίτερα με το Βέγγο,

χωρίς να ξέρεις την μεγάλη παράδοση της κωμωδίας. Και αυτό συμβαίνει από την εποχή του Mack Sennett και του Τσάπλιν μέχρι τις μέρες μας. Αυτό συμβαίνει ότι κάθε φορά που είναι να εντάξεις αυτούς τους ρυθμούς, αυτούς τους τύπους και αυτού του είδους την συμπεριφορά την σκηνική, μέσα στα ήθη τα έθιμα και την και την χειρονομία την ελληνική. Και αυτό είναι μεγάλο κατόρθωμα. Γιατί, μπορεί να δανείζεσαι μοτίβα, μπορεί να δανείζεσαι ακόμα και υποθέσεις και να τις τροποποιήσεις στα καθ' ημάς, αλλά θα πρέπει να έχει το ήθος του καθ' ημάς.

Ο Γιώργος Λαζαρίδης είχε αυτό το μεγάλο προσόν: να γράφει σενάρια, να τα εντάσσει στην ελληνική πραγματικότητα να ασχολείται με την καθημερινότητα της αγοράς, και την συμπεριφορά των ανθρώπων που δημιουργούνται τύποι κοινωνικοί αποτέλεσμα των συγκυριών των οικονομικών σχέσεων και των ηθικών πρώτα απ' όλα ας το πούμε προϋποθέσεων σε αυτόν τον τόπο. Είναι λοιπόν ένας λαϊκός σεναριογράφος, ο οποίος πλούτισε το ελληνικό ρεπερτόριο με σημαντικές πινακοθήκες.

Ο Ιάσων Τριανταφυλλίδης για τον Γιώργο Λαζαρίδη

Ο Γιώργος Λαζαρίδης έχει περάσει στην ιστορία σαν σεναριογράφος, θεατρικός συγγραφέας κ.λπ. Όμως, αυτό όμως τον αδικεί. Τον αδικεί, γιατί ο Γιώργος Λαζαρίδης είναι μια πολυσύνθετη προσωπικότητα του ελληνικού κινηματογράφου και του θεάτρου, αλλά κυρίως του κινηματογράφου, ο οποίος έκανε πολύ διαφορετικά πράγματα, δηλαδή βασικά έγραφε σενάρια, κάποια στιγμή σκηνοθέτησε κιόλας, ήταν παραγωγός και μάλιστα παραγωγός δραστήριος, της μόνης εταιρείας που μπόρεσε να κρατήσει ένα επίπεδο, να σταθεί δίπλα στη Φίνος

Φιλμ, της Λαζαρίδης, Ψαρράς, αδελφοί Ρουσσόπουλοι, Σαρρής. Πάνω απ' όλα όμως ο Λαζαρίδης, περισσότερο κι από γραφιάς, περισσότερο κι από σκηνοθέτης κι από παραγωγός, ήταν ένας εμπνευστής. Εμπνεόταν από διάφορα πράγματα και τα έκανε πράξη. Κάποια πράγματα τα έκανε περισσότερο, κάποια λιγότερο καλά, αλλά είχε εμπνεύσεις παραγωγού αμερικάνικων προδιαγραφών. Και στο θέατρο και στο σινεμά. Δηλαδή, ήξερε ανά πάσα στιγμή πως θα μπορούσε να κάνει τα πράγματα λίγο καλύτερα απ' ό,τι είναι. Πως θα μπορούσε αυτοί οι ηθοποιοί να είναι εκεί, πως θα μπορούσε διαλέξει τον κατάλληλο σκηνοθέτη, πως θα μπορούσε να διορθώσει ένα σενάριο, πως θα μπορούσε να φτιάξει ένα καστ, πως θα μπορούσε οικονομικά να τα φέρει βόλτα. Θυμάμαι, στο θέατρο το 1976, όταν πια είχε αφήσει στο σινεμά και ασχολιόταν με το θέατρο, ως θεατρικός παραγωγός και συγγραφέας, αλλά κυρίως ως θεατρικός παραγωγός είναι αυτός που έκανε μόδα το ρετρό. Το ρετρό μέχρι το '76 το καλοκαίρι, δεν υπήρχε. Το ανέδειξε στην Ελλάδα ο Λαζαρίδης, στην επιθεώρηση *Μια τρύπα στο νερό* στο Μινώα, όπου στο δεύτερο μέρος έφερε και έστησε το βαριετέ του Λάσκου του '43. Με τους ανθρώπους της εποχής: το Λάσκο που ζούσε τότε, τον Μανιατάκη, τη Δανάη μετά, την Μαρίκα Νέζερ, τον Μητσάρα, τον Νάκο, την Νινή Ζαχά και ξανάφερε στη μόδα έναν κόσμο, που θεωρείτο ήδη πολύ παλιός, ξεπερασμένος έως και απαγορευμένος, μετά την μουσική επανάσταση του Χατζηδάκι και του Θεοδωράκη. Ήταν πολυγραφοτάτος και μπορούσε ανά πάσα στιγμή, να συνεργαστεί, για να γίνουνται πράγματα καλύτερα. Μου είχε πει θυμάμαι ο Βασίλης Γεωργιάδης, όταν του πήγε το σενάριο του, του *Μπλοφαιζή* με τον Κωνσταντάρα, του είχε πει ότι, «νομίζω ότι το πρώτο μέρος είναι καλό, αλλά

το δεύτερο πάσχει». Το διάβασε ο Γεωργιάδης και του 'πε, «όχι το πρώτο μέρος πάσχει, το δεύτερο μέρος είναι καλό. Και του λέει ο Λαζαρίδης «α! μη σ' ανησυχεί θα τ' αλλάξουμε τώρα». Και το άλλαξε. Το ξανάφτιαξε εκείνη την ώρα. Και ήταν βέβαια η πρώτη φορά που πήρε κωμικός βραβείο στο φεστιβάλ Θεσσαλονίκης, ο Κωνσταντάρας με τον *Μπλοφατζή* το '70. Η δουλειά του Λαζαρίδη δεν θέλει βραβείο για το σεναριογραφικό του κομμάτι, θέλει βραβείο για την παρουσία του στο ελληνικό σινεμά και στο ελληνικό θέατρο. Γιατί άνοιξε δρόμους. Δεν τους ολοκλήρωσε όλους, αλλά τους άνοιξε. Δηλαδή, γύρισε την *Ωδή* του Βασιλή Γεωργιάδη, γύρισε το *ο Τελευταίος πειρασμός*, με την Φόνσου και τον Τίτο Βανδή, το *Αυτό το κάτι άλλο*. Ήξερε πώς να διαλέξει τους σωστούς ανθρώπους και να τους βάλει σ' ένα κλίμα, να πάρει απ' αυτούς τα καλύτερα στοιχεία και να σταθεί και δίπλα τους. Άλλωστε πολλούς απ' αυτούς όπως τον Φώσκολο ή τον Γεωργιάδη ή και τον Δαλιανίδη ακόμα στο ξεκίνημά του, τους έσπρωξε μπροστά γιατί δεν προσπαθούσε να τους καπελώσει, αλλά να τους βοηθήσει.

Ο Γιώργης Χριστοφιλάκης για τον Γιώργο Λαζαρίδη

Λαζαρίδης, μύθος. Τον γνώρισα στον *Τρελό του Λούνα Παρκ* που σκηνοθετούσε ο Κωστής Μιχαηλίδης ο δάσκαλος μου. Εκεί λοιπόν, συνεργάστηκα για πρώτη φορά με το Λαζαρίδη. Έπαιζα πεντέξι λογάκια εκεί πέρα σε ένα θίασο που ήταν ο Βέγγος, τεράστιο κεφάλαιο, ένα θίασο καλό. Το έργο αυτό του ο Λαζαρίδης το έγραψε σε τρεις μήνες στην Σαλαμίνα. Μέσα στον *Τρελό του Λούνα Παρκ* που ήτανε πρόταση δραματουργική, εμπεριέχεται η πρόζα, το μιούζικαλ και η επιθεώρηση. Οπωσδήποτε το έργο είναι και σεναριακά δομημένο. Αυτό θα το συναντήσουμε

πολλές φορές στην περπατησιά θεατρικός συγγραφέας-σεναριογράφος. Λοιπόν, 500 παραγωγές Λαζαρίδης - θέατρο, κινηματογράφο, σινεμά. Δελφινάριο, Μινώα και θέατρο Αδερφές Καλουτά, Λαζαρίδης τα ξεκίνησε. Δεύτερον, είχε πατέρα οποίος ασχολείτο με τον κινηματογράφο. Εκεί μικρό παιδάκι μάζεψε τη γύρη από το λουλούδι και της εικόνας και του λόγου, αλλά ξεκίνησε πρώτα με το λόγο, σεναρίου. Διότι είχε ροπή προς την γλώσσα. Το βάσανο του το μεγάλο. Και ξεκίνησε από σενάριο και στη συνέχεια την εικόνα.

200 σενάρια. Του εμπιστευόντουσαν όλη η νέα γενιά των σεναριογράφων την πραγματεία τους. Είχε 1000 σενάρια στο γραφείο του, νέων σεναριογράφων. Όπου έβρισκε μεδούλι τους καλούσε και τους έλεγε, «προχώρα έτσι ή αλλιώς». Το κυριότερο: δεν πήρε, δεν έκλεψε ποτέ ούτε ιδέα, ούτε διάλογο από σενάριο. Σεβασμό στους καινούργιους συναδέλφους. Αξίζει να σημειώσουμε ότι ξεκίνησε με Καμπανέλλη, το πρώτο θεατρικό του έργο, σαν παραγωγή. Και μετά, έβαλε τον Καμπανέλλη σκηνοθέτη, και γύρισε *Η Χιονάτη και τα επτά γεροντοπαλίκαρα* που έπαιζε η Καρέζη. Στο πρώτο μέρος πλατειάζει η ταινία. Το δεύτερο μέρος με τα επτά γεροντοπαλίκαρα είναι ταινία ανθολόγιο.

Μετά τον *Τρελό του Λούνα-Παρκ*, συναντηθήκαμε πολλές φορές, κρατήσαμε μία φιλία. Ο Τσέκωφ είπε, «πρώτα η φιλία και μετά ο έρωτας». Αυτή τη φιλία εννοώ και συναντηθήκαμε στην εταιρεία θεατρικών συγγραφέων, οχτώ χρόνια πρόεδρος εκείνος και γραμματικός εγώ. Ήτανε καλές μέρες της εταιρείας τότε. Ως χαρακτήρας ήτανε πράος, αλλά θύμωνε πολύ. Και μία ατάκα στο *Τρελό του Λούνα Παρκ* έχει μείνει ιστορική, την είπε ο

Βέγγος: «Όταν σκέφτομαι θυμώνω». Μέσα σε αυτή την ατάκα περικλείεται όλη η ρωμιοσύνη. Και ήτανε πάντοτε κουβαρντάς, ανοιχτόκαρδος και ανοιχτόμουαλος. Δεν υπήρχε περίπτωση να χτυπήσει την πόρτα του ένας συγγραφέας ο οποίος έλαχε ή ήταν φτωχός, ή έφτανε μέχρι τη μιζέρια, και να μην έδινε εντολή να του δώσουμε ένα μπαξίσι. Επίσης, όλα τα χρήματα που έβγαζε από την τέχνη, είχε μεγάλες επιτυχίες, τα ξαναγύριζε στην τέχνη. Όμως ήρθε το γήρας και μετά από δεκάδες ταινίες, που ήτανε παραγωγός ο ίδιος, τις πούλησε για να ξελασπώσει. Κι όταν κατάλαβε το τέλος του, τον βάλανε στην Ευρωκλινική και στη συνέχεια έγειρε περισσότερο προς τη δύση και ήρθε ο γέρατζης. Γέρατζης στα ηπειρώτικα σημαίνει ο Χάροντας. Κάθισε στο βουνό και τον κοίταγε και του 'λέγε, «άντε κάτσε ακόμα λίγο χαλκέντερε». Και τον άφησε κάμποσο καιρό. Είχε μια κυρία που τον περιποιότανε και συνήθιζε να κοιμάται με την τηλεόραση ανοιχτή, δεν έχανε τίποτε από εικόνα. Και της είπε το τελευταίο βράδυ, «σε παρακαλώ κλείσε την τηλεόραση και να πας στο καλό». Κι έφυγε.

Θάνος Λειβαδίτης

Γεννήθηκε το 1934 στη Λαμία. Σπούδασε ζωγραφική στη Σχολή Καλών Τεχνών του Πολυτεχνείου της Αθήνας, στο εργαστήριο του *Γιάννη Μόραλη*. Το 1959 τελείωσε τη Δραματική Σχολή του Εθνικού Θεάτρου όπου παρέμεινε μέχρι το 1972. Παράλληλα, έγραψε σενάρια για τον κινηματογράφο και την τηλεόραση.

Επιλεκτική εργογραφία

Κινηματογράφος

Επάγγελμα ρεμάλια, σε σκηνοθεσία Κώστα Καραγιάννη, 1976, **Έγκλημα στο Καβούρι**, σε σκηνοθεσία Κώστα Καραγιάννη, 1974, **Ο τρελλός της πλατείας Αγάμων**, σε σκηνοθεσία Κώστα Ανδρίτσου, 1970, **Φουκαράδες και λεφτάδες**, σε σκηνοθεσία Κώστα Καραγιάννη, 1970, **Φίλησε με πριν φύγεις για πάντα**, σε σκηνοθεσία Π. Κωνσταντίνου, 1969, **Το κορίτσι της οργής**, σε

σκηνοθεσία Ορέστη Λάσκου, 1967, **Άγγελοι της αμαρτίας**, σε σκηνοθεσία Ανδρέα Κατσιμητσούλια, 1966, **Η παραστρατημένη**, σε σκηνοθεσία Σπύρου Ζιάγκου, 1966

Τηλεόραση

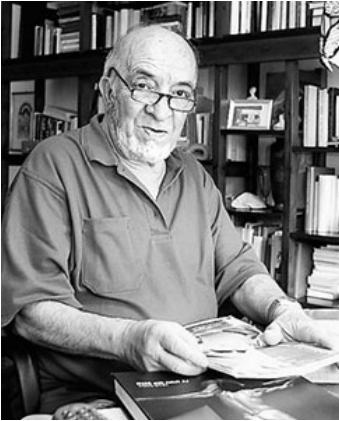
Η οργή των Θεών, αστυνομική σειρά 17 επεισοδίων, σε σκηνοθεσία Κώστα Λυχνάρá, ΣΚΑΙ, 1994, **Η δίκη**, δικαστική σειρά 16 επεισοδίων, σε σκηνοθεσία Αντώνη Τέμπου, ΕΤ2, 1991, **Η έκτη εντολή**, δικαστική σειρά 13 επεισοδίων, σε σκηνοθεσία Κώστα Λυχνάρá, ΕΤ2, 1989, **Η βεντέτα**, κοινωνική σειρά 13 επεισοδίων, σε σκηνοθεσία Δημήτρη Ποντίκα, ΕΡΤ2, 1986, **Οι ιερόσυλοι**, αστυνομική σειρά 19 επεισοδίων, σε σκηνοθεσία Κώστα Λυχνάρá, ΕΡΤ2, 1983, *Κορφιάτικο Βραβείο Σεναρίου*, **Οι αξιόπιστοι**, αστυνομική σειρά 13 επεισοδίων, σε σκηνοθεσία Ερρίκου Ανδρέου, ΥΕΝΕΔ, 1982, **Οι Δικαίοι**, αστυνομική σειρά 125 επεισοδίων, σε σκηνοθεσία Αντώνη Τέμπου, ΥΕΝΕΔ, 1974-76.

Βασίλης Μανουσάκης

Γεννήθηκε στην Αθήνα το 1933. Ξεκίνησε ως σεναριογράφος του κινηματογράφου, **Δώστε τα χέρια** σε σκηνοθεσία Ερρίκου Ανδρέου, 1971, **Οι σατανάδες της νύχτας** σε σκηνοθεσία Μάριου Ρετσιλά, 1972, **Σ' έχω ανάγκη απόψε πολύ** σε σκηνοθεσία Οδυσσέα Κωστελέτου, 1973, **Συνωμοσία στη Μεσόγειο** (διασκευή της νουβέλας του Δημήτρη Ζαννίδη *Ήχος και Φως*) 1975, σε σκηνοθεσία Βασίλη Γεωργιάδη κ.ά. αλλά αργότερα στράφηκε στην τηλεόραση (ΕΡΤ), **Έγκλημα στο Ψυχικό**, σε σκηνοθεσία Κώστα Φέρρη, 1981, **Η Απόδραση**, σε σκηνοθεσία Κώστα Φέρρη, 1987, ΕΡΤ2 **Ο θάνατος του Τιμόθεου Κώνστα**, διασκευή του έργου του Γιάννη Μαρή, σε σκηνοθεσία Ερρίκου Ανδρέου, 1987, ΜΕΓΑ **Το μυστικό του Άρη Μπονσαλέντη**, διασκευή του έργου του Γιάννη Μαρή, σε σκηνοθεσία Βαγγέλη Σερντάρη, 1990, ΑΝΤ1 **Φάκελος Αμαζών**, σε ιστορία της Σώτιας Τσώτου, σε σκηνοθεσία Μανούσου Μανουσάκη, 1991, **Τμήμα Ηθών** 1992-94 κ.ά.).

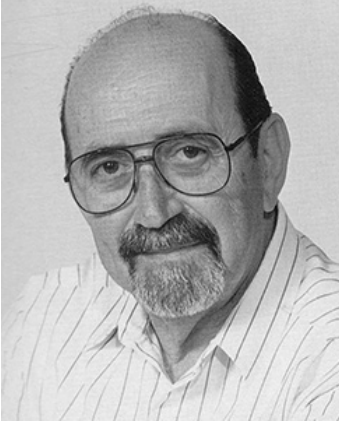
Παύλος Μάτεσις

Γεννήθηκε στη Δίβρη Ηλείας το 1933.

Στο χώρο των γραμμάτων εμφανίστηκε με το μονόπρακτο θεατρικό έργο *Ο σταθμός*, το 1964, που διακρίθηκε στο διαγωνισμό του θιάσου *Δωδέκατη Αυλαία* και ακολούθησε *Η τελετή*, που τιμήθηκε με το Κρατικό Βραβείο Θεάτρου το 1966 και παραστάθηκε από το Θέατρο Νέας Ιωνίας του Γιώργου Μιχαηλίδη. Στην πεζογραφία εμφανίστηκε το 1987 με τη νουβέλα *Αφροδίτη*, και έγινε γνωστός το 1990 με τη *Μητέρα του σκύλου*, που μεταφράστηκε σε πολλές ξένες γλώσσες. Έγραψε και σκηνοθέτησε τα τηλεοπτικά σήριαλ που προβλήθηκαν στην YENEΔ **Γυφτοπούλα** (διασκευή του μυθιστορήματος του Αλέξανδρου Παπαδιαμάντη), 1974, και **Ο Περίπλους** (διασκευή του μυθιστορήματος του Διονύση Ρώμα) 1975. Έγραψε επίσης το **Και εύθυμη και χήρα**, διασκευή του έργου του Franz Lehar *Εύθυμη χήρα*, σε σκηνοθεσία Τάκη Βουγιουκλάκη για τον ANT1.

Λάκης Μιχαηλίδης

Γεννήθηκε στη Θεσσαλονίκη το 1931. Σπούδασε Νομικά και Οικονομικά στο Πανεπιστήμιο της Θεσσαλονίκης. Παράλληλα παρακολούθησε μαθήματα δραματικής τέχνης στο Μακεδονικό Ωδείο Θεσσαλονίκης. Το 1953 ίδρυσε με τρεις φίλους την διαφημιστική εταιρεία *ΗΧΩ*. Υπήρξε ο πρώτος που χρησιμοποίησε ηθοποιούς στη διαφήμιση. Το 1954 έγραψε την πρώτη του επιθεώρηση, το *Όλα σπάσα* για τον *Θίασο Καλουτά-Σταυρίδη-Βουτσά-Κάππη* (Θέατρο Μειροπόλ, Θεσσαλονίκης), ενώ το 1960, ο Κώστας Χατζηχρήστος τον κάλεσε στην Αθήνα, να γράψει την επιθεώρηση *Φέρρυ Μπόουτ*, σε συνεργασία με τους *Κώστα Νικολαΐδη, Ηλία Λυμπερόπουλο και Γιώργο Οικονομίδη* για για το *Θέατρο Παρκ*. Την ίδια χρονιά έγραψε το πρώτο του κινηματογραφικό σενάριο με τίτλο **Ο Μικαλιός του 14ου Συντάγματος**. Το 1964 εγκαταστάθηκε στην Αθήνα και συνεργάστηκε με τον Αλέκο Σακελλάριο στην επιθεώρηση *Σαμπάνια και πενιές*. Ταυτόχρονα έγραψε, σε συνεργασία με τον

Γιώργο Κατσαμπή, την πρώτη του κωμωδία, **Ο πρίγκιπας της Ελενίτσας**. Το 1966 ξεκίνησε συνεργασία με τον κινηματογραφικό οργανισμό Καραγιάννης-Καρατζόπουλος, ενώ το 1967 μετεπήδησε στην *Φίνος Φιλμ*, για να γίνει μέχρι το 1970 ένας από τους εμπορικότερους και πολυγραφότερους Έλληνες σεναριογράφους. Παράλληλα σε συνεργασία με τον Πολύβιο Βασιλειάδη έγραψε τις θεατρικές κωμωδίες που γνώρισαν μεγάλη επιτυχία *Επτά χρόνια γάμου*, *Ο επαρχιώτης*, *Ο αισιόδοξος*, *Ο ξύπνιος που κοιμήθηκε*, *Ένας κοντός θα μας σώσει*, *Ο σιγανοπαπαδιάς*, *Ο δημοκράτης*, *Ο άγουρος και το τρελοκόριτσο*, *Τι το 'θελα κι αμάρτησα*, κ.ά. Από το 1983 μέχρι και το 1992 συνεργαζόταν με μεγάλη εισπρακτική επιτυχία κάθε καλοκαίρι με το *Θέατρο Δελφινάριο*. . Συνολικά έχει γράψει πάνω από 100 κινηματογραφικά σενάρια, 45 επιθεωρήσεις, και 38 θεατρικές κωμωδίες.

Βραβεύτηκε τρεις φορές από την Εταιρία Ελλήνων Θεατρικών Συγγραφέων με το *Α' Βραβείο Παπαδούκα* για επιθεωρησιακό νούμερο, ενώ το 1993 πήρε το *Κορφιάτικο Βραβείο* για το θεατρικό έργο *Μπλάκ Χιούμορ*. Πήρε ακόμα το *Α' Βραβείο στίχου στο Φεστιβάλ Τραγουδιού Θεσσαλονίκης* (για το τραγούδι *Της γιαγιάς τα παραμύθια*). Διετέλεσε Γενικός Γραμματέας του *Θεατρικού Μουσείου και Κέντρου Μελέτης του Θεάτρου*, και μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου του *Εθνικού θεάτρου*.

Υπήρξε τακτικό μέλος και το 1992 διετέλεσε Πρόεδρος της Εταιρίας Ελλήνων Θεατρικών Συγγραφέων. Διετέλεσε αντιπρόεδρος του Οργανισμού Συλλογικής Διαχείρισης «Αθηνά» και της Ένωσης Σεναριογράφων Ελλάδος.

Το 2006 τιμήθηκε από την Ένωση Σεναριογράφων Ελλάδος

και το 47ο Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης για το σύνολο της προσφοράς του στον ελληνικό κινηματογράφο.

Επιλεκτική εργογραφία

Κινηματογράφος

Γκαρσονιέρα για δέκα, σε σκηνοθεσία Ντίμη Δαδήρα, 1981, **Η Αλίκη δικτάτωρ**, σε σκηνοθεσία Τάκη Βουγιουκλάκη, 1972, **Αγάπησα μια πολυθρόνα**, σε σκηνοθεσία Ντίνου Δημόπουλου, 1971, **Ένα αστείο κορίτσι**, σε σκηνοθεσία Τάκη Βουγιουκλάκη, 1970, **Η αρχόντισσα και ο αλήτης**, σε σκηνοθεσία Ντίνου Δημόπουλου, 1969 **Η δασκάλα με τα ξανθά μαλλιά**, σε σκηνοθεσία Ντίνου Δημόπουλου, 1969, **Η νεράιδα και το παλληκάρι**, σε σκηνοθεσία Ντίνου Δημόπουλου, 1969, **Η ωραία του κουρέα**, σε σκηνοθεσία Ντίνου Δημόπουλου, 1969, **Το θύμα**, σε σκηνοθεσία Ντίνου Δημόπουλου, 1969 **Το κορίτσι του λούνα πάρκ**, σε σκηνοθεσία Κώστα Καραγιάννη, 1968, **Ο ψεύτης**, σε σκηνοθεσία Γιάννη Δαλιανίδη (σενάριο σε συνεργασία με τον σκηνοθέτη), 1968, **Ένας απένταρος λεφτάς**, σε σκηνοθεσία Χρήστου Κυριακόπουλου, 1967, **Ο γεροντοκόρος**, (σε συνεργασία με τον *Γιώργο Κατσαμπή*), σε σκηνοθεσία Ορέστη Λάσκου, 1967, **Πατέρα κάτσε φρόνιμα**, σε σκηνοθεσία Κώστα Καραγιάννη, 1967, **Το πιο λαμπρό αστéρι**, σε σκηνοθεσία Κώστα Καραγιάννη, 1967, **Βίβα Ρένα**, (σε συνεργασία με τον *Γιώργο Κατσαμπή*), σε σκηνοθεσία Κώστα Καραγιάννη, 1967.

Τηλεόραση

Η καλή πεθερά, τηλεοπτική σειρά, σε σκηνοθεσία Τάκη

Βουγιουκλάκη, ANT1, 1993, **Είμαι ο πρωθυπουργός**, τηλεοπτική σειρά, σε σκηνοθεσία Στέλιου Ράλλη, ANT1, 1992, **Η κυρία μας**, τηλεοπτική σειρά, σε συνεργασία με τον Βύρωνα Μακρίδη, ΕΡΤ, 1977-78.

*Από συνέντευξη του Λάκη Μιχαηλίδη
στον Αλέξανδρο Κακαβά*

Μπορώ να πω ότι έγινα (σεναριογράφος) όλως τυχαίως από τη διαφήμιση. Είχα κάνει διαφημιστικά σποτ με τον Κώστα Χατζηχρήστο που είχαν μεγάλη επιτυχία, γύρω στο 1958-59, και οι επιτυχίες μας οδήγησαν να συνεργαστούμε στο θέατρο, στην επιθεώρηση. Ήρθα από τη Θεσσαλονίκη στο Παρκ, έγραφα μαζί με τον Νικολαΐδη, Οικονομίδη και Λυμπερόπουλο την επιθεώρηση *Φέρρυ μπόουτ*. Και από κει και πέρα μου λέει ο Χατζηχρήστος να ασχοληθείς και με το σενάριο. Του λέω μα δεν ξέρω, δεν έχω ξαναγράψει. Θα σου δώσω εγώ στοιχεία, μου λέει, θα δεις. Και όντως έτσι έγινε και η αφορμή δόθηκε από τον Χατζηχρήστο και το 1960 έγραφα την πρώτη μου ταινία, τον *Ηλία του 14ου συντάγματος*, η οποία ήταν μια από τις μεγάλες εμπορικές ταινίες του πολύ καλού μου φίλου και άξιου πρωταγωνιστή, του Κώστα Χατζηχρήστου.

Εκείνο που με δυσαρεστεί μόνιμα είναι ότι πολλές φορές δεν αποδίδεται αυτό που θέλω εγώ. Αυτό που έχω γράψει εγώ. Ειλικρινά είτε καλό, είναι αυτό είτε κακό είτε μέτριο, θέλω να είναι αυτό που έχω γράψει εγώ. Εκτός αν ο πρωταγωνιστής ή οι πρωταγωνιστές οι οποίοι λαμβάνουν μέρος σ' αυτή την ταινία ή στο θέατρο, έρθουν σε συνεννόηση μαζί μου, ακούσω τις προσθήκες τους, τις εγκρίνω και μετά «με γεια τους με χαρά τους» να

μπουν στην ταινία ή στο θεατρικό κείμενο. Με δυσαρεστεί χωρίς την έγκρισή μου να μπαίνουν πράγματα τα οποία δεν με αντιπροσωπεύουν.

Οι σχέσεις μου με τους πρωταγωνιστές και τους αγωνιστές αυτού του χώρου, γιατί νομίζω ότι όλοι είναι αγωνιστές, αλλά πρωταγωνιστές είναι ένα χάρισμα, δεν ξέρω πώς το έχει μοιράσει αυτό, μια ανώτερη δύναμις έχει πει ότι αυτοί είναι γεννημένοι για να πρωταγωνιστούν. Οι άλλοι είναι απλά για να αγωνίζονται. Είναι απαραίτητοι. Αλλά να αγωνίζονται απλώς, να μην έχουν τον πρώτο ρόλο, είτε στον κινηματογράφο, είτε στο θέατρο. Η σχέση μου μ' αυτούς είναι άριστες. Γι' αυτό εξάλλου έχω γράψει και το βιβλίο, το *Ιερά τέρατα αγγελικά πλασμένα*, στο οποίο αναφέρομαι σ' όλους αυτούς που συνεργάστηκα αυτά τα χρόνια, και μόνον καλές εντυπώσεις έχω από αυτούς. Τους αγάπησα, με αγαπήσανε, συνεργαστήκαμε θαυμάσια. Τους οφείλω ευγνωμοσύνη. Και εκείνοι πιστεύω ότι είναι ικανοποιημένοι από μένα. Τουλάχιστον από πλευράς προσωπικών σχέσεων.

Κάνω αυτή τη δουλειά επειδή με ευχαριστεί. Με ευχαριστεί ότι επέλεξα αυτό τον χώρο, ότι εργάζομαι στο θέατρο, στον κινηματογράφο και λίγο και στην τηλεόραση και μου αρέσει αυτό το δημιουργικό έργο. Το υπηρετώ όσο μπορώ πιο ευσυνειδητά. Το υπηρέτησα πάρα πολλά χρόνια δουλεύοντας σκληρά πάρα πολλές ώρες. Είναι γνωστό ότι ίσως είμαι ο πολυγραφότερος Έλληνας σεναριογράφος. Στο θέατρο έχω πολλές και καλές συνεργασίες στην επιθεώρηση και στην κωμωδία. Συνεργάστηκα με τους αρίστους του είδους κι αυτό είναι κάτι που με ευχαρίστησε περισσότερο από όλα και θαρρώ ότι είναι το μοναδικό μου περιουσιακό στοιχείο οι σχέσεις που είχα μ' αυτούς

τους συναδέλφους που συνεργάστηκα και προσφέραμε αυτό το έργο που έχουμε προσφέρει τόσα χρόνια.

Όσο ζω θα ελπίζω. Δεν είμαι αισιόδοξος για το μέλλον του ελληνικού κινηματογράφου, αν δεν ληφθούν σοβαρά μέτρα, ιδιαίτερα από την Πολιτεία, διότι τα θέματα είναι βασικά, είναι και οικονομικά. Δεν είμαι από εκείνους που πιστεύουν ότι όταν υπάρχει ένα καλό έργο στα χέρια μας μπορεί και με λιγότερα οικονομικά μέσα, να γίνει επιτυχία. Αλλά νομίζω όμως ότι πρέπει να υπάρχει μια υποδομή, βασική υποδομή οικονομική για να μπορούν να ξεκινήσουν νέοι άνθρωποι, να δημιουργήσουν το νέο ελληνικό κινηματογράφο. Να φροντίσουν όμως να αγαπήσουν το κοινό. Διότι μέχρι σήμερα είμαι απογοητευμένος. Αυτοί οι οποίοι ασχολούνται με τον κινηματογράφο, οι περισσότεροι νομίζω ότι δεν αγαπούν το κοινό. Και το κοινό τους ανταποδίδει αυτό το πράγμα και δεν πηγαίνει να τους δει.

Ο Κώστας Βουτσάς για τον Λάκη Μιχαηλίδη

Με το Μιχαηλίδη τον Λάκη τον φίλο μου, Θεός συγκώρησε τον κι αυτόν, ήμασταν συμμαθητές στο γυμνάσιο. Από το δημοτικό είμαστε συμμαθητές, πηγαίναμε στο δημοτικό δίπλα στην (Παναγία) Αχειροποίητο, Θεσσαλονίκη αυτό βέβαια, και μετά πηγαίναμε στο 22^ο δημοτικό σχολείο και μετά πηγαίναμε στο 2ο γυμνάσιο είμαστε μαζί, 2^ο γυμνάσιο που ήταν εκεί στο κέντρο της Θεσσαλονίκης, ήμασταν συμμαθητές από πολλά χρόνια, είμαστε κολλημένοι μαζί. Από μικρός ο Λάκης έγραφε έργα και παίζαμε και στο σχολείο, ήταν ένας άνθρωπος γλυκό παιδί, πολύ γλυκός άνθρωπος. Στεναχωριέμαι τώρα που μιλάω για αυτόν, και κάναμε και πολλές πλάκες με το

Λάκη, πειράζαμε κόσμο κάναμε, και μπήκε μετά εδώ πέρα στην Αθήνα και κάναμε πάρα πολλές ταινίες μαζί, με του Λάκη Μιχαηλίδη σενάρια.

Κώστας Μουρσελάς

Γεννήθηκε στο Πειραιά, όπου και πέρασε τα μαθητικά του χρόνια. Το 1951, πρωτοετής φοιτητής Νομικής του Πανεπιστημίου Αθηνών, συνελήφθη, δικάστηκε από έκτακτο στρατοδικείο της εποχής (συσχετισμένος με την υπόθεση Μπελογιάννη) και φυλακίστηκε. Στη συνέχεια, αν και ολοκλήρωσε τις σπουδές του, γρήγορα εγκατέλειψε τη δικηγορία και εργάστηκε ως δημόσιος υπάλληλος μέχρι το 1969, που τον απέλυσε η Χούντα. Έκτοτε αφιερώθηκε ολοκληρωτικά και επαγγελματικά πια, στο γράψιμο.

Πρωτοεμφανίστηκε στο χώρο των γραμμάτων το 1962, ως θεατρικός συγγραφέας, με το έργο *Άνθρωποι και άλογα* (θίασος *Δωδέκατη αυλαία*) και ακολούθησαν *Η κυρία δεν πευθεί*, *Γραφείο με θέα την πλατεία Συντάγματος*, *Ω, τι κόσμος μπαμπά*, *Ενυδρείο*, κ.ά.

Το 1990 έγραψε το μυθιστόρημα *Βαμμένα κόκκινα μαλλιά*, που γνώρισε τεράστια επιτυχία (εκατό εκδόσεις, 200.000

αντίτυπα), και έγινε σίριαλ το 1994, στον ANΤ1, σε σενάριο Βαγγέλη Γκούφα, και σκηνοθεσία Κώστα Κουτσομύτη.

Ακολούθησαν διηγήματα, νουβέλες και ένα μυθιστόρημα που έγραψε από κοινού με τους Πέτρο Τατσόπουλο, Γιώργο Σκούρτη, Αντώνη Σουρούνη (*Το παιχνίδι των τεσσάρων*, 1998). Το 1999 εξέδωσε το τρίτο του μυθιστόρημα με τον τίτλο *Κλειστόν λόγω μελαγχολίας* και το 2004 ακολούθησε *Ο πόθος τρώει τα σωτικά*, ένας τόμος με μια νουβέλα και διηγήματα.

Επιλεκτική εργογραφία

Κινηματογράφος

Ένας νομοταγής πολίτης, σε σκηνοθεσία Ερρίκου Θαλασσινού, 1974, **Η Αθήνα μετά τα μεσάνυχτα**, συνεργασία στο σενάριο, σε σκηνοθεσία Αριστεΐδη Καρύδη – Φουκς, 1968, **Πρόσωπο με πρόσωπο**, σε σκηνοθεσία Ροβήρου Μανθούλη, συνεργασία στους διαλόγους, 1966. *Βραβείο Καλύτερης Σκηνοθεσίας Φεστιβάλ Θεσσαλονίκης 1966. Prix du Jury, Φεστιβάλ Λοκάρνο 1967.*

Τηλεόραση

Εκείνος κι Εκείνος, τηλεοπτική σειρά 12 επεισοδίων, σε σκηνοθεσία Κώστα Κουτσομύτη, ΕΡΤ, 1982, **Μεγάλη περιπέτεια**, τηλεοπτική σειρά, σε σκηνοθεσία Μιχάλη Παπανικολάου και Κώστα Καζάκου, ΕΡΤ, 1978, **Εκείνος κι Εκείνος**, τηλεοπτική σειρά 132 επεισοδίων, σε σκηνοθεσία Βασίλη Βλαχοδημητρόπουλου, Φώτη Λαζαρίδη, Κώστα Ζώη, ΕΡΤ, 1972-73.

Από συνέντευξη του Κώστα Μουρσελά στον Αλέξανδρο Κακαβά

Ξεκίνησα ως θεατρικός συγγραφέας. Πιστεύω ότι το θέατρο είναι πάρα πολύ κοντά στο σενάριο, διότι το σενάριο είναι ένας συνδυασμός κάποιων ταλέντων σεναριογράφου και θεατρικού συγγραφέα. Είναι μία μίξη αυτών των δύο πραγμάτων. Και επειδή εγώ άρχισα με το θέατρο, μου πήγαινε το σενάριο. Εκτός από αυτό, αγαπούσα πάντα τον κινηματογράφο, κινηματογραφόφιλος φανατικός, βλέπω σχεδόν όλες τις ταινίες και από κει βλέποντας τον νεοελληνικό κινηματογράφο, έβλεπα την αδυναμία του στο σενάριο. Από τη μια μεν, ο νεοελληνικός κινηματογράφος έχει γράψει ωραία έργα, αυτά τα παλιά που βλέπαμε τα νεοελληνικά, δεν κατάφεραν να πηγαίνουν σε περισσότερο βάθος, ήταν ωραία γραμμένα, σενάρια κυρίως θεατρικά έργα, ήταν σαν να έβλεπες θεατρικά έργα, αλλά δεν πήγαιναν σε ένα βάθος. Εμένα αυτό μου κέντρισε την περιέργεια και το ενδιαφέρον, γράφοντας σενάρια μήπως μπορέσω να γράψω κάτι βαθύτερο. Βέβαια δεν ασχολήθηκα ιδιαίτερα με το σενάριο, αν και παραδείγματος χάρη με την τηλεόραση το *Εκείνος και Εκείνος*, στην ουσία ήτανε ένας συνδυασμός σεναρίου και θεατρικού μονόπρακτου. Όπως και άλλα που έγραψα για την τηλεόραση. Ήθελα να τους δώσω μια ποιότητα που δεν την είχε ο νεοελληνικός κινηματογράφος. Ο νεοελληνικός κινηματογράφος έπασχε από σενάριο βασικά, δηλαδή δεν μπόρεσαν να κάνουν μια ταινία οι περισσότεροι σκηνοθέτες που να επικοινωνεί με το κοινό. Εγώ πιστεύω στην επικοινωνία, δεν γράφω μόνο για μένα. Μερικοί σκηνοθέτες δηλώνουν ότι σκηνοθετώ ή γράφω μόνο για τον εαυτό μου, εγώ δεν το πιστεύω αυτό και δεν πιστεύω ότι το κάνουν για αυτό, γράφουν και για τους άλλους. Μου έλειπε στο σενάριο, αυτό με ανάγκασε, με οδηγούσε να γράφω σενάρια, να ασχοληθώ με το σενάριο,

αλλά πάντα είχα πρόβλημα με τους Έλληνες σκηνοθέτες. Πιστεύουν πάρα πολύ στη σκηνοθεσία και ελάχιστα στο σενάριο και αυτό με πρόσβαλε εμένα, σχεδόν με εξόργιζε γιατί δίνω προσωπικά μεγάλη βαρύτητα στο σενάριο. Δηλαδή το κινηματογραφικό έργο είναι ανύπαρκτο χωρίς το σενάριο. Η φόρμα χωρίς περιεχόμενο δεν λειτουργεί για μένα, όσο γοητευτική και αν είναι. Πιστεύω στη φόρμα αλλά πάντα όταν καλύπτει ένα ενδιαφέρον θέμα, ένα ενδιαφέρον κείμενο. Δεν είναι πώς λέμε κάτι μόνο, είναι και τι λέμε. Το πιο δυσάρεστο πράγμα λοιπόν είναι η επαφή μου με τους σκηνοθέτες, δηλαδή νιώθω ότι μου λένε ότι εγώ είμαι ο βασιλιάς. Εάν το δέχομαι, το δέχομαι, εάν δεν το δέχομαι, δεν το δέχομαι. Δηλαδή αισθάνομαι μειονεκτικά, δεν μπορώ να δημιουργήσω, να απελευθερωθώ και αυτό με απομακρύνει. Το έχω ζήσει ακόμα και με τον Ροβήρο Μανθούλη όταν του έκανα διαλόγους στο *Πρόσωπο με Πρόσωπο*. Είχε την τελευταία λέξη, που είναι φυσικό μέχρι ένα σημείο, αλλά κάποια στιγμή ένιωθα ότι χάνονται πράγματα χωρίς λόγο. Και αυτό με στενοχωρεί.

Γενικά οι σχέσεις μου ήταν καλές, μερικές φορές ήταν και πολύ φιλικές. Αλλά πάντα δημιουργούνταν προβλήματα, ήταν δύσκολο να πείσω τον σκηνοθέτη, να τον πείσω σαν συγγραφέας πια σαν δραματουργός, γιατί το μυστικό όλο είναι η δραματουργία για αυτό και αποτυγχάνουν πάρα πολλοί Έλληνες σκηνοθέτες, διότι δεν είναι συγγραφείς. Δεν έχουν το ταλέντο... ενώ έχουν το ταλέντο του σκηνοθέτη, δεν είναι συγγραφείς. Και όταν επιμένουν στο σενάριο αρχίζουν και παίρνουν ολισθηρούς δρόμους και το βλέπουν στα αποτελέσματα. Για αυτό και ο ελληνικός κινηματογράφος... βλέπεις αριστουργήματα ταινίες έξω από μικρές χώρες, από ασήμαντες χώρες, οι

οποίες όμως έχουν εκπληκτικά σενάρια. Το βλέπεις, δεν το μπορούν. Όσες φορές το μπόρεσαν, έχουν βγει πάρα πολύ ωραίες ταινίες.

Το σενάριο είναι πραγματικά μια διαδικασία περίεργη, διότι δεν είσαι μόνος, το ξέρεις ότι δεν είσαι μόνος. Όταν γράφω ένα διήγημα, ένα πεζογράφημα, ένα θεατρικό, είμαι μόνος. Παλεύω εγώ με τον εαυτό μου. Στο σενάριο, και αυτό έχει μια ομορφιά, δεν είσαι μόνος. Έχεις την ανάγκη της γνώμης του άλλου πολύ περισσότερο και κυρίως του σκηνοθέτη. Έχω την ανάγκη του άλλου, δεν απορρίπτω τη γνώμη του σκηνοθέτη, δεν νιώθω σαν ο πεζογράφος που φέρνω την ευθύνη εγώ, δεν εξαρτώμαι πια από κανέναν. Εδώ επειδή έχει την ευθύνη και ένας άλλος, τον υπολογίζω και μου αρέσει αυτή η κουβέντα, αυτή τη συζήτηση, βέβαια παίρνει κάποια τροπή εάν δεν είναι συνεργάσιμος ο σκηνοθέτης, εάν έχει συγγραφικές αδυναμίες και δεν καταλαβαίνει γιατί αυτό που προσπαθεί να δώσει, δεν θα το δώσει γιατί πάσχει ο χαρακτήρας, γιατί πάσχει η σκηνή, γιατί χρειάζεται κάτι πιο αφαιρετικό, δεν χρειάζονται λόγια. Αυτά είναι ωραία να τα συζητάς αλλά όταν δεν πείθεις μία, δεν πείθεις δύο, καταντά δυσάρεστο. Αλλά το ευχάριστο είναι αυτό, ότι μου αρέσει αυτή η διαδικασία της δημιουργίας που δεν εξαρτάται μόνο από σένα. Είναι ένα παιχνίδι συνόλου. Έχει μια ομορφιά αυτό.

Τελικά, επανέρχομαι στα ίδια ότι προσδοκάω να δω σενάρια που να είναι στην ουσία ολοκληρωμένα έργα, το σενάριο δηλαδή να πάρει τη μορφή ολοκληρωμένου έργου. Και αυτό το βλέπουμε ως πούμε στα σενάρια του Bergman. Ο Bergman είναι μεγάλος, όχι γιατί είναι μεγάλος σκηνοθέτης, γιατί είναι μεγάλος συγγραφέας.

Αυτό είναι το όνειρό μου, να δω ελληνικά σενάρια σαν να τα διαβάζω όπως διαβάζω τα βιβλία του Bergman. Γιατί υπάρχουν καλοί συγγραφείς που μπορούν να το κάνουν. Αν ο σκηνοθέτης βοηθήσει και ακολουθήσει την πορεία του και του δώσει εμπνεύσεις, του δώσει ιδέες που πρέπει να τις πραγματώσει ο δραματουργός, γιατί βασικά είναι θέμα δραματουργού, ενός καλού θεατρικού συγγραφέα και ενός καλού μυθιστοριογράφου, αλλά όχι τόσο όσο του δραματουργού, το πρόβλημα είναι ο διάλογος και οι σκηνές που στήνει. Αυτή είναι η ελπίδα μου να το δω και πιστεύω τότε ο ελληνικός κινηματογράφος θα πάει πολύ πιο μπροστά.

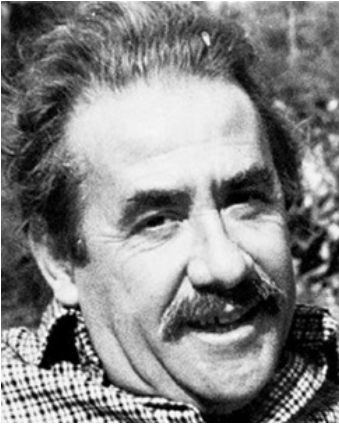
Γιώργος Μπράμος

Γεννήθηκε στην Τρίπολη το 1952. Εργάστηκε ως δημοσιογράφος και κριτικός κινηματογράφου σε εφημερίδες -Αυγή, Καθημερινή, Ελευθεροτυπία- και περιοδικά -Σύγχρονος Κινηματογράφος, Τέταρτο, Αντί κ. ά. Διετέλεσε αρχισυντάκτης και μέλος της Συντακτικής Επιτροπής της «Αυγής» (1980-1988), διευθυντής Ελληνικού Προγράμματος στο MEGA (1994-2001), συντονιστής Προγράμματος στην ΕΡΤ (2002-2008). Έγραψε διηγήματα και μυθιστορήματα, με τελευταίο το «Ανάμεσα στους τοίχους» (2017).

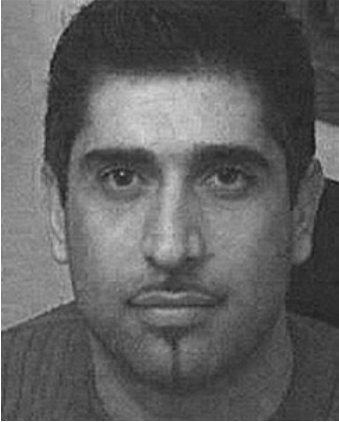
Συν-σεναριογράφος στις ταινίες: **Τρεις εποχές**, σε σκηνοθεσία Μαρίας Ηλιού, 1996, **Terra Incognita**, σε σκηνοθεσία Γιάννη Τυπάλδου, Κρατικό Βραβείο Σεναρίου, 1994, **Ξένια**, σε σκηνοθεσία Πατρίς Βιβάνκο, 1989, **Ο κλοιός**, σε σκηνοθεσία Κώστα Κουτσομύτη, Βραβείο Σεναρίου στο Φεστιβάλ Θεσσαλονίκης, 1987, **Καλή πατρίδα σύντροφε**, σε σκηνοθεσία Λευτέρη Ξανθόπουλου, 1986, **Ένας ήσυχος θάνατος**, σε σκηνοθεσία Φρίντας Λιάππα, 1986

Γιάννης Νεγρεπόντης

Γεννήθηκε στη Λάρισα το 1930. Το πραγματικό του όνομα ήταν Ιωάννης Ξυνοτρούλιας. Σπούδασε Ιστορία-Αρχαιολογία στη Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών και θέατρο στη Δραματική Σχολή του Ωδείου Αθηνών. Την 21η Απριλίου 1967, συνελήφθη και εξορίστηκε στη Γυάρο και τη Λέρο. Στη λογοτεχνία πρωτοεμφανίστηκε το 1949 δημοσιεύοντας διήγημά του στο περιοδικό *Ελληνική Δημιουργία*, με το ψευδώνυμο Γ. Νικολάου. Τραγούδια του έχουν μελοποιήσει οι Λουκιανός Κηλαηδόνης, Μίκης Θεοδωράκης, Χρήστος Λεοντής, Λίνος Κόκοτος κ.α. Διασκεύασε σε σενάριο το έργο του Αριστοφάνη **Λυσιστράτη** για ταινία μεγάλου μήκους, σε σκηνοθεσία Γιώργου Ζερβουλάκου, 1972, έγραψε **Τα μικροαστικά** το 1974 για την ΕΡΤ, συνεργάστηκε στο σενάριο **Το κολιέ**, σε σκηνοθεσία Νίκου Κανάκη το 1985 και έκανε το σενάριο στο επεισόδιο **Των Φώτων** στις *Μικρογραφίες*, σε σκηνοθεσία Μανούσου Μανουσάκη, 1987.

Αλέξανδρος Ντερπούλης

Γεννήθηκε στην Αθήνα το 1968. Σπούδασε Ιστορία και Αρχαιολογία στη Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών και υποκριτική και σενάριο στο Θεατρικό Εργαστήρι Βασίλη Διαμαντόπουλου.

Το διάστημα 1997-98 αρθρογραφούσε και παρουσίαζε βιβλία στην τριμηνιαία εφημερίδα Σελίδες των εκδόσεων Καστανιώτη. Από το 1995 ασχολήθηκε με τη συγγραφή κειμένων stand-up comedy, *ΣουρεαλεΡΩΣ*, σε σκηνοθεσία Λουκίας Ρικάκη, έχοντας συνεργασθεί με το Athens Comedy Club και έχει γράψει τα μυθιστόρημα *Στη σκιά των πύργων*, *Το νησί κάτω από την ομίχλη*, *Κόστα Ρίκα*.

Επιλεκτική εργογραφία

Τηλεόραση

Χορεύοντας με τους Ζαραλύκους, κωμική σειρά 12 επεισοδίων, σε σκηνοθεσία Κώστα Κιμούλη, ALTER, 2004,

Δύο στα όρθια, κωμική σειρά 20 επεισοδίων, σε σκηνοθεσία Κώστα Κιμούλη, MEGA, 2000-01, **Νυκτερινό τραίνο**, τηλεταινία, σε σκηνοθεσία Πωλίνας Καρανασάση, ΕΤ3, 2001, **Ζαπ**, χιουμοριστικό μαγκαζίνο 13 επεισοδίων σε σκηνοθεσία Πωλίνας Καρανασάση, ΕΤ 1, 1995.

*Από συνέντευξη του Αλεξάνδρου
Ντερπούλη στον Αλέξανδρο Κακαβά*

Γράφω σενάρια γιατί μ' αρέσει να δημιουργώ καινούργιους φίλους. Οι ήρωές μου είναι οι μοναδικοί φίλοι, πραγματικοί που έχω. Όποιος δει ένα καλό σενάριο, από τους «παράγοντες», αυτομάτως το απορρίπτει.

Εν γένει η σχέση μου με τους «παράγοντες», δεν είναι και τόσο καλή. Γιατί συνεχώς θέλουν να παρεμβαίνουν στο σενάριο, σύμφωνα με τα δικά τους..., αυτά που θέλουν τέλος πάντων, και το τι επιδιώκουν κάθε φορά, με τους σκηνοθέτες δεν είχα πρόβλημα σχεδόν ποτέ.

Με φτιάχνει πάρα πολύ να δημιουργώ ιστορίες, φανταστικές ή μη, ή παρμένες από την πραγματικότητα, αλλά μ' αρέσει πάρα πολύ να δημιουργώ καινούριες ιστορίες.

Ελπίζω κάποτε ν' αρχίσουν να βλέπουν λίγο δεξιά κι αριστερά, κι όχι μόνο μπροστά, να κοιτάνε ότι υπάρχουν κι άλλοι άνθρωποι τριγύρω που μπορούν να προσφέρουν. Όσο για μένα τι ελπίζω; Να γίνω καθηγητής Πανεπιστημίου στο σενάριο. Χα, χα, χα αυτό. Είμαι ο Αλέξανδρος Ντερπούλης, σεναριογράφος βέβαια και κειμενογράφος και θεατρικός συγγραφέας και... και... και πάρα πολλά.

Λευτέρης Ξανθόπουλος

Ο Λευτέρης Ξανθόπουλος γεννήθηκε το 1945 στην Αθήνα. Σπούδασε νομικά στο Πανεπιστήμιο Αθηνών χωρίς να δώσει πτυχιακές εξετάσεις και κινηματογράφο στο The London Film School στην Αγγλία. Τον Ιανουάριο του 1967, ποιήματά του βραβεύτηκαν στον Γ' πανελλήνιο ποιητικό διαγωνισμό του περιοδικού Πανοπουδαστική. Το 1972 εξεδόθη η πρώτη του ποιητική συλλογή Αντίψυχα (β' έκδοση 1992). Ακολούθησαν: Περιπέτειες πλανόδιου σωματοφύλακα ονείρων, Το κόκκινο δωμάτιο, Σήκωσε το κεφάλι σου πατέρα, Η ορμή του νερού και των υδάτων, Άγγελος των πρώτων ημερών (πεζό), Γιατί οι γυναίκες δεν αγαπούν τη βροχή, Η έβδομη βροχή και Γάτες αλλού (μικρές ιστορίες) κ.ά.

Η πρώτη μεγάλου μήκους ταινία του **Καλή πατρίδα, σύντροφε (Beloianisz)**, γυρίστηκε το 1985 στην Ουγγαρία και η επόμενη **Ο Δραπέτης** (1991) συμμετείχε στο Δεκαπενθήμερο των Σκηνοθετιών στο 44ο Φεστιβάλ

των Καννών.

Σκηνοθέτησε τα ντοκιμαντέρ **Ο Γιώργος από τα Σωτηριάνικα, Στα Τουρκοβούνια, Επί Κολωνώ, Η μεγάλη πομπή, Παύλος Ζάννας, Η εποχή των κενταύρων – Ο μουσουργός Αλέκος Ξένος 2009, Γεώργιος Ν. Παπανικολάου – Παπ τεστ 2008, Σπίτι δίπλα στη θάλασσα - Η. Χ. Παπαδημητρακόπουλος 2007, Ένας υπέροχος άνθρωπος – Κωνσταντίνος Καραθεοδωρή 2006, Ο κήπος με τ' αμέτρητα παράθυρα – Νίκος Εγγονόπουλος (2005), Κληρονόμος πουλιών - Μίλτος Σαχτούρης, 2004, και πολλά άλλα.**

Γιώργος Παπαδάκης

Γεννήθηκε στα Χανιά της Κρήτης. Σπούδασε μουσική στο Εθνικό Ωδείο.

Από το 1978 έγινε συνεργάτης της Ελληνικής Ραδιοφωνίας και Τηλεόρασης, ως μουσικός, παραγωγός και διοικητικό στέλεχος, ενώ το 1981 έγινε Διευθυντής του μουσικού τμήματος του Β' προγράμματος της ΕΡΑ και το 1987 Σύμβουλος του Τομέα Ψυχαγωγίας της ΕΤ-1. Το διάστημα 1993-97 ήταν Διευθυντής Προγράμματος της ΕΤ-2.

Το 2001 έλαβε το Βραβείο Μουσικής στο 42ο Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης για τη μουσική της ταινίας *Το Μόνο της Ζωής του Ταξείδιον*, του Λάκη Παπαστάθη.

Επιλεκτική (ως σεναριογράφος) εργογραφία

Κινηματογράφος

Γλέντι γενεθλίων, ντοκιμαντέρ μεγάλου μήκους,

σενάριο σε συνεργασία με τον σκηνοθέτη Φώτο Λαμπρινό, παραγωγή ΕΚΚ-ΕΡΤ, 1995.

Τηλεόραση

Αναζητώντας τη Βερενίκη, σειρά 13 επεισοδίων, σε σκηνοθεσία Φώτου Λαμπρινού, ΕΤ 1, 1996, **Η ομορφιά θα σώσει τον κόσμο**, σειρά 7 επεισοδίων, σε σκηνοθεσία Φώτου Λαμπρινού, ΕΤ 1, 1992, **Η Μυθολογία από το θέατρο σκιών**, 35 έργα για το Θέατρο Σκιών του Ευγένιου Σπαθάρη, σε συνεργασία με τη συγγραφέα και σεναριογράφο *Μαριάννα Κουτάλου*, σε σκηνοθεσία Μαίρης Κουτσούρη, παραγωγή του Τμήματος Παιδικών Εκπομπών της ΕΤ 1, 1989, **Σε ήχο ελεύθερο**, σειρά 30 επεισοδίων, σε σκηνοθεσία Γιάννη Κασπίρη, ΕΤ 1, 1989, **Μουσική τομή**, σειρά 13 επεισοδίων, σε σκηνοθεσία Γιάννη Κασπίρη, ΕΤ 1, 1988.

Από συνέντευξη του Γιώργου Παπαδάκη στον Αλέξανδρο Κακαβά

Έγραψα σενάρια συνεργαζόμενος με σκηνοθέτες, αλλά, όχι μόνο αυτό. Κυρίως βοηθώντας σκηνοθέτες και συμμετέχοντας σε αυτή την δημιουργική διαδικασία. Και μπορώ να πω πως ήτανε μια πολύ σημαντική, για μένα, εμπειρία.

Η πιο δυσάρεστη εμπειρία από την ενασχόλησή μου με αυτό, είναι η διάσταση που υπάρχει ανάμεσα σε αυτό που φαντάζεται κανείς, όταν «επιχειρεί να δημιουργήσει» και σε αυτό που τελικά επιτυγχάνεται, σε αυτό που πραγματοποιείται. Αυτό είναι το πιο δυσάρεστο, όταν αυτή απόσταση είναι είτε μεγάλη, είτε αρνητική.

Η σχέση μου με τους σκηνοθέτες μπορώ να πω δεν ήτανε αυτό που λέμε επαγγελματική. Πιο πολύ φιλική και καλλιτεχνική. Συνεργαζόμουν μαζί τους και, είτε ως μουσικός που είμαι κανονικά, είτε ως σεναριογράφος, παίρνοντας μέρος δηλαδή στην δημιουργική διαδικασία. Ήτανε σχέση πάρα πολύ καλή, ήτανε πέρα από φιλική.

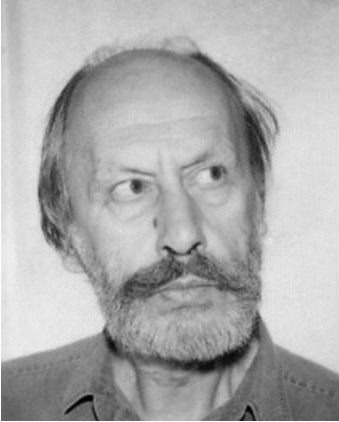
Το πιο ευχάριστο πράγμα νομίζω πως είναι η χαρά, η ευχαρίστηση δηλαδή, από την δημιουργική διαδικασία, το ότι συμμετέχεις σε κάτι που δημιουργεί κάτι που πριν δεν υπήρχε. Δημιουργία εκ του μη όντος. Δηλαδή αυτό, η χαρά της δημιουργίας. Αυτό που περιμένω, η προσδοκία μου είναι, να δω καλύτερα σενάρια στο μέλλον.

Αντώνης Παπαδόπουλος

Σκηνοθέτης/Σεναριογράφος. Μέλος της Ευρωπαϊκής Ακαδημίας Κινηματογράφου. Πτυχίο σκηνοθεσίας κινηματογράφου και Μεταπτυχιακού *Η έννοια του χώρου και του χρόνου στον κινηματογράφο* από την Ακαδημία Κιέβου. Διετέλεσε επί σειρά ετών καλλιτεχνικός διευθυντής του Διεθνούς Φεστιβάλ Ταινιών Μικρού Μήκους της Δράμας. Έως το 2010 σκηνοθέτησε κυρίως τηλεοπτικά ντοκιμαντέρ *Η γενοκτονία της μνήμης, Δομήνικος Θεοτοκόπουλος, Λήμνος η φιλιότη* (βραβείο Φεστιβάλ Θεσσαλονίκης και Κρατικό Βραβείο ΥΠΠΟ '89) *Το άσπρο άλογο στο βάθος του ανθρακωρυχείου* (Βραβείο Φεστιβάλ Δράμας, 1987) και μικρού μήκους **Στο Καστελλόριζο** Κρατικό Βραβείο ΥΠ.ΠΟ, 1986) **Δράκων** Βραβείο καλύτερης σκηνοθεσίας Φεστιβάλ Molodist Κιέβου, 1984) Αναμέτρηση κ.ά. Το 2003 σκηνοθέτησε την μεγάλου μήκους **Βαρέα ανθυγιεινά** σε σενάριο Αλεξάνδρου Κακαβά, Δημήτρη Σπύρου, Γρηγόρη Παπαγόγιαννη και του ίδιου. Συμπαράγωγή ΕΚΚ -ΕΡΤΣΕΚΙΝ (Κύπρος).

Γιώργος Παπακυριάκης

Γεννήθηκε στην Αθήνα. Σπούδασε ψυχολογία στη Σορβόνη, κινηματογράφο και θέατρο στο Παρίσι. Εργάστηκε στη Maison de la Culture ως υπεύθυνος της Κινηματογραφικής Λέσχης και βοηθός σκηνοθέτη στο Θεατρικό Τμήμα.

Έγραψε τα θεατρικά έργα *Σοφία Απέργη*, *Η σφήκα*, *Αν δείτε τη Μαρία*, *Δαίς-ωλ* κ.ά.

Εργάστηκε ακόμα ως εκδοτικός σύμβουλος στις Εκδόσεις Καστανιώτη. Διετέλεσε μέλος της γνωμοδοτικής επιτροπής του Ε.Κ.Κ. και ειδικός σύμβουλος στη Γενική Διεύθυνση Κοινοβουλευτικού Έργου της ΕΤ1, για την τηλεοπτική δόμηση και διαμόρφωση των εκπομπών της. Εργάστηκε και ως καθηγητής στην Ανώτερη Σχολή Δραματικής Τέχνης του Κώστα Καζάκου. Υπήρξε μέλος της Εταιρίας Ελλήνων Θεατρικών Συγγραφέων.

Επιλεκτική εργογραφία

Κινηματογράφος

Ο αλύγιστος, σε σκηνοθεσία Βαγγέλη Σειληνού, 1968, **Σαπίλα και αριστοκρατία**, σε σκηνοθεσία Κώστα Καραγιάννη, 1967, **Τα μυστικά της αμαρτωλής Αθήνας**, σε σκηνοθεσία Κώστα Καραγιάννη, 1966, **Κλεμμένη αγάπη**, σε σκηνοθεσία Κώστα Λυχνάρη, 1966, **Τσακισμένη από την ορφάνια**, σε σκηνοθεσία Κώστα Καραγιάννη, 1965, **Το ρεμάλι της Φωκίωνος Νέγρη**, σε σκηνοθεσία Κώστα Καραγιάννη, 1965.

Ο Γιώργης Χριστοφιλάκης για τον Γιώργο Παπακυριάκη

Γιώργος Παπακυριάκης. Μελαγχολώ που τον σκέφτομαι. Λοιπόν, αυτός σπούδασε σενάριο, στη Γαλλία. Και σπούδασε και κινηματογραφικά εκεί πέρα, Λοιπόν, ο Παπακυριάκης ήξερε σενάριο. Κανένας άλλος δεν ξεκίνησε από σενάριο έτσι. Λοιπόν, μετά τα σενάρια που γύρισε, τον είχα στο Διοικητικό Συμβούλιο και του ανέβασα δύο έργα. Το ένα το ανέβασα στο Κνωσός «Η Σφίγγα», και το άλλο στο θέατρο μου, Σοφία Απέργη, τολμηρό έργο. Με μια καλόγρια και δύο γυναίκες. Τολμηρό για την εποχή του, αλλά ποιητικότερο και τον γνώρισα λοιπόν καλά. Ήταν δύσκολος χαρακτήρας, δύσκολος. Έρχεται στην πρόβα μια φορά κάθετα στην πρώτη θέση, κρατάει ένα τεφτέρι και αρχίζει να σημειώνει. Κοπήκαν τα πόδια των ηθοποιών, που ήταν απάνω. Πάθανε, δηλαδή, δεν μπορούσαν να πουν τα λόγια τους. Τον πήρα απ' τα αυτιά... έξω, στα τσίπουρα. Ο Παπακυριάκης παντρεμένος, χωρισμένος, στο τέλος της ζωής του τα έφερνε ζόρικα. Εγώ τον αγαπούσα πολύ του είχα μεγάλη αδυναμία.

Τα έφερνε ζόρικα. Ζήσαμε μαζί περίπου τα τελευταία 15-20 χρόνια, συναντιόμαστε, μετά χάθηκε. Νομίζω, σε απόλυτη φτώχεια, πρέπει να πήρε μια τιμητική σύνταξη και σηκώθηκε κι αυτός σαν πουλάκι κι έφυγε. Αλλά, όλα τα έργα του, έχουν σεναριακή δομή, πρέπει να το πούμε αυτό, διότι κάθε σεναριογράφος μέσα του, έχει κρυμμένο μέσα του έναν θεατρικό συγγραφέα. Και τούμπαλιν. Αυτά τα δύο όταν παντρεύονται έχουμε καλά αποτελέσματα. Ένας απ' αυτούς ήτανε και ο Παπακυριάκης με κορυφαίο έργο το *Δαϊς-ωλ*. Λοιπόν, είναι κι αυτός ένα κεφάλαιο.

Παντελής Πασχαλίδης

Γεννήθηκε στην Αθήνα το 1953. Έγραψε δύο τηλεοπτικές σειρές **Το συνεργείο**, σε σκηνοθεσία Τάκη Παπαγιαννίδη, ΕΡΤ2 και **Σερσέ λα φαμ**, σε σκηνοθεσία Νίκου Ζερβού, STAR και σενάρια για τηλεταινίες **Η τελευταία διαδρομή**, **Το ψυγείο**, **Εφιαλτική διαδρομή**. Συνεργάστηκε ως διαλογίστας στο σενάριο της ταινίας μεγάλου μήκους *6 με 6* του Γιάννη Πετρόπουλου και στο σενάριο της ταινίας *Το κύκνειο άσμα* του Νίκου Σπανού. Σκηνοθέτησε ταινίες μικρού μήκους *Τα κράνη της ιστορίας*, *Το μπλουτζίν της ορθοδοξίας*, *Ο χούλιγκαν*, *Κασκαντέρ-αγωνίες θανάτου* (Φεστιβάλ Δράμας 1991 / Διαγωνιστικό Τμήμα).

Διετέλεσε μέλος του διοικητικού συμβουλίου της Ένωσης Σεναριογράφων Ελλάδος, και ήταν μέλος της Εταιρείας Ελλήνων Σκηνοθετών.

Το 1989 κυκλοφόρησε η συλλογή διηγημάτων του με τίτλο *Η Σεξουαλική Ζωή Ενός Ποντικού Στην Κόλαση* και το 1999 το μυθιστόρημά του *Μπαλαντέρ*.

Παναγιώτης Πασχίδης

Γεννήθηκε το 1964 στις Σέρρες. Σπούδασε Αρχιτεκτονική και εργάστηκε ως σκηνογράφος στο θέατρο. Έχει γράψει σενάρια και θεατρικά.

Επιλεκτική εργογραφία

Κινηματογράφος

Ο Θεός αγαπάει το καβιάρι, συνεργασία στο σενάριο, σε σκηνοθεσία του Γιάννη Σμαραγδή, **El Greco**, συνεργασία στο σενάριο, σε σκηνοθεσία Γιάννη Σμαραγδή, 2007, **Στα Όρια**, σε σκηνοθεσία Σάββα Καρύδα, σενάριο σε συνεργασία με τον Νίκο Απειρανθίτη, 2006, **Πάμπτωχοι Α.Ε.**, σε σκηνοθεσία Αντώνη Κόκκινου, επιμέλεια διαλόγων σε σενάριο Γιώργου Κοτανίδη, 2000.

Τηλεόραση

Μαχαιρώματα, σειρά, σε σκηνοθεσία Ανδρέα Μορφονιού,

ANT1, 2004-05, **Χαϊδεμένα παιδιά**, σειρά, σε σκηνοθεσία Γιάννη Σμαραγδή (18 επεισόδια), ET1, 2001-02.

*Συνέντευξη του Παναγιώτη Πασιδίη
στον Αλέξανδρο Κακαβά*

Έγραψα σενάρια σχεδόν κατά τύχη χάρη σε διάφορους γνωστούς σκηνοθέτες που ζητούσαν σενάριο επειδή με ξέρανε από θεατρικά έργα που είχα γράψει, και από διάφορα σεμινάρια που είχα πάει και συνειδητοποίησα ότι μ' αρέσει αυτό το παιχνίδι. Όμως μ' ενόχλησε περισσότερο ότι η δουλειά θεωρείται λίγο περιττή, ότι πολλοί αντιμετωπίζουν το σενάριο απλώς σαν διάλογο και δεν διαβάζουν καν αυτά που είναι γραμμένα ενδιάμεσα στους διαλόγους, κι ότι μερικές φορές σε θεωρούν λίγο όχι σεναριογράφο, αλλά δακτυλογράφο για να δακτυλογραφείς τις δικές τους ιδέες.

Μερικές φορές είναι ιδανικές, μερικές φορές είναι καλύτερα να το ξεχάσουμε και να μη το πούμε γιατί θα μας... δεν λέγεται. Είναι... είναι λίγο σαν το σεξ. Δεν ξέρεις άμα πέσεις στο κρεβάτι πόσο θα σου κάτσει.

Για αυτό καλό είναι να συνεργάζεσαι με ανθρώπους που μπορούν να σε πάνε πιο μπροστά, είτε είναι σκηνοθέτες, είτε είναι ηθοποιοί, όχι απλώς να ζωντανέψουν αυτό που έχεις στο μυαλό σου αλλά να το πάνε ακόμα παραπέρα και να σε αναγκάσουν να πας κι εσύ ακόμα παραπέρα.

Θα ήθελα να συνεχίσω να δουλεύω, σ' αυτή τη δουλειά, όσο δύσκολο κι αν είναι αυτό, δηλαδή...

Σούλα Πιερράκου

Γεννήθηκε το 1943 στη Σκάλα Λακωνίας. Σπούδασε Πολιτικές Επιστήμες στην Πάντειο και Θέατρο στη Σχολή Θεάτρου του Γρηγόρη Βαφιά. Εργάστηκε ως δημοσιογράφος στην εφημερίδα *Αθηναϊκή* (1964-1967). Έγραψε δυο μυθιστορήματα και δώδεκα έργα για παιδικό θέατρο. Έγραψε ακόμα, κείμενα για το ραδιόφωνο *Ταξίδια του καιρού μας*, ΕΡΤ, 1976. Από το 1973 ασχολήθηκε συστηματικά με τη συγγραφή σεναρίων για την τηλεόραση. Διετέλεσε μέλος του Δ.Σ. της Ένωσης Σεναριογράφων Ελλάδος.

Επιλεκτική εργογραφία

Κινηματογράφος

Κλειστό Κύκλωμα, σε σκηνοθεσία Νίκου Γιαννόπουλου, 1988.

Τηλεόραση

Χωρίς μακιγιάζ, τηλεταινία, σε σκηνοθεσία Ντίνου Μαυροειδή, ANT1, 1994, **Οι Φρουροί Της Αχαΐας**, διασκευή του ομότιτλου μυθιστορήματος του *Τάσου Αθανασιάδη*, σε σκηνοθεσία *Γιάννη Διαμαντόπουλου*, 40 επεισόδια, MEGA, 1992, **Παρακαμπτήριος**, κοινωνική σειρά 26 επεισοδίων, σε σκηνοθεσία Παύλου Μιχαήλ, ET 1, 1991, **Μυρτώ**, διασκευή του ομότιτλου μυθιστορήματος της *Ιωάννας Μπουκουβάλα – Αναγνώστου*, σε σκηνοθεσία Φράνσις Κάραμποτ, 20 επεισόδια, EPT 1, 1990, **Η Πόλη**, διασκευή του ομότιτλου μυθιστορήματος του *Σπύρου Πλασκοβίτη*, σε σκηνοθεσία Δημήτρη Παπακωνσταντή, 12 επεισόδια, ET 2, 1990, **Ο κόσμος και ο Κοσμάς**, διασκευή του ομότιτλου μυθιστορήματος του *Γρηγορίου Ξενόπουλου*, σε σκηνοθεσία Ερρίκου Ανδρέου, 27 επεισόδια, YENED, 1981 **Λάουρα**, διασκευή του ομότιτλου μυθιστορήματος του *Γρηγορίου Ξενόπουλου*, σε σκηνοθεσία Ερρίκου Ανδρέου, 26 επεισόδια, YENED, 1980, **Μυστικοί αρραβώνες**, διασκευή του ομότιτλου μυθιστορήματος του *Γρηγορίου Ξενόπουλου*, σε σκηνοθεσία Ερρίκου Ανδρέου, 38 επεισόδια, YENED, 1979, **Τυχεροί και άτυχοι**, διασκευή του ομότιτλου μυθιστορήματος του *Γρηγορίου Ξενόπουλου*, σε σκηνοθεσία Ερρίκου Ανδρέου, 30 επεισόδια, YENED, 1979, **Η αναδυομένη**, διασκευή του ομότιτλου μυθιστορήματος του *Γρηγορίου Ξενόπουλου*, σε σκηνοθεσία Ερρίκου Ανδρέου, 16 επεισόδια, YENED, 1978, **Αφροδίτη**, διασκευή του ομότιτλου μυθιστορήματος του *Γρηγορίου Ξενόπουλου*, σε σκηνοθεσία Ερρίκου Ανδρέου, 26 επεισόδια, YENED, 1977, **Ο φάρος**, σειρά 58 επεισοδίων, σε σκηνοθεσία Γιώργου Σκαλενάκη, YENED, 1976, **Μεθοριακός σταθμός**, σειρά 349 επεισοδίων, σε σκηνοθεσία Γιώργου Πετρίδη, YENED, 1974-1981, **Ο μικρός ήρωας**, σειρά 27 επεισοδίων

σε σκηνοθεσία Τάκη Βουγιουκλάκη, YENEΔ, 1972.

Επίσης έχει γράψει αυτοτελή επεισόδια για τις σειρές: **Τολμηρές Ιστορίες**, ANT1, 1994, **Έρωσ και πάθος**, MEGA, 1994, **Μαγική νύχτα**, ET 1, 1995, **Μέχρι τρεις είναι δεσμός**, ALTER, 2004/5.

*Από συνέντευξη της Σούλας Πιερράκου
στον Αλέξανδρο Κακαβά*

Σενάρια ξεκίνησα να γράφω από έλλειψη δουλειάς, είχα ξεκινήσει από δημοσιογραφία και κάποια στιγμή με φωνάζαν να γράφω για τηλεόραση. Φυσικά δεν ήξερα πως γράφουν για τηλεόραση, αλλά έδωσα βουτιά στα βαθιά νερά γιατί χρειαζόμουν κάποια λεφτά. Και το κακό έγινε. Ή καλό.

Ο σεναριογράφος πάρα πολλές φορές κάνει μια άκαρη δουλειά. Ενώ είναι ο βασικότερος, θα έλεγα, συντελεστής – ειδικά για την τηλεόραση – είναι ο άγνωστος στρατιώτης. Περνάει ανώνυμος, δεν τον συζητάνε, δεν τον σκέφτονται, θα του φορτώσουν κάποια λάθη αν έχουσε γίνει, έστω και αν δεν φταίει αυτός και αν υπάρχει επιτυχία θα την καρπωθεί κάποιος άλλος που θα είναι οι πρωταγωνιστές, θα είναι ο σκηνοθέτης και δεν θα είναι ο φουκαράς ο σεναριογράφος.

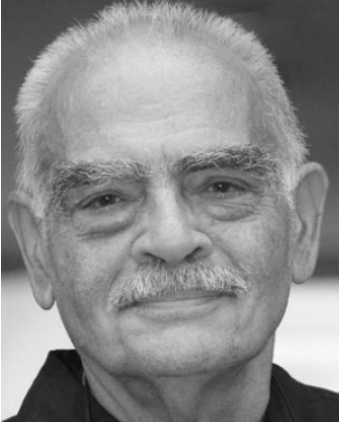
Επειδή ήτανε πολλές οι δουλειές που έχω κάνει, τυχαίνει να είμαι από τους πιο παλιούς στην τηλεόραση την ελληνική, έχω δουλέψει με πολλούς σκηνοθέτες, πολλούς παραγωγούς. Μπορώ να πω ότι ήτανε σχετικά καλές οι σχέσεις μας. Πιο πολύ έχω... τα κω με τα κανάλια, γιατί πολλές φορές φτάνουνε, μας φτάνουνε σε ένα σημείο

που να πρέπει αυτό το σπέρμα και αίμα και όλα αυτά τα πράγματα να τα φτάνει κανείς σε ακραίες καταστάσεις, σε πράγματα δηλαδή που κανείς δεν τα πιστεύει και εγώ δυστυχώς έχω φτάσει σε ένα σημείο και έχω χάσει κανά δυο δουλειές έτσι, γιατί ήθελα τουλάχιστον κάπου να πω και ένα όχι.

Έχω περάσει πίκρες, αγωνίες, στεναχώριες, λίγα λεφτά... Παρόλα αυτά αν ξανά ξεκινούσα πάλι το ίδιο θα έκανα. Μ'αρέσει πάρα πολύ όταν πρωτοβλέπω τις πρώτες σκηνές να είναι γυρισμένες και να παρακολουθώ στο μόνιτορ μέσα στο πλατό ή αν είναι έξω σε εξωτερικό γύρισμα, να βλέπω τις πρώτες σκηνές από αυτά που έχω γράψει και αν μάλιστα είναι και ο σκηνοθέτης ωραίος και κάπου ταιριάζουνε τα χνώτα μας και έχει βγει ωραία η δουλειά, τότε πετάω. Είναι η μεγαλύτερή μου χαρά.

Δεν δουλεύω με τους ρυθμούς που δούλευα κάποτε γιατί περνάνε και τα χρόνια, αλλάζουν οι καταστάσεις. Δουλεύω σε πιο ήπιους ρυθμούς με πράγματα που μου αρέσει να κάνω. Παρόλα αυτά θα 'θελα να βλέπω να γίνονται καλές δουλειές και επειδή μέσα στο σπίτι υπάρχει και δεύτερος σεναριογράφος που είναι ο γιος μου, θα 'θελα και αυτόν να τον βλέπω να ανακατεύεται σε δουλειές ωραίες, δηλαδή να τις χαίρεται και αυτός όπως και εγώ χάρηκα κάποτε κάποιες πολύ σημαντικές δουλειές που έχω κάνει.

Μάριος Ποντίκας

Γεννήθηκε στη Μυτιλήνη, το 1942. Εργάστηκε στη διαφήμιση (Δημιουργικός Διευθυντής - κειμενογράφος) και έγραψε θεατρικά έργα *Ο Δολοφόνος του Λάιου*, *Ορθός Λόγος*, *Ο Γάμος*, *Εσωτερικαί Ειδήσεις*, *Τρομπόνι* κ.ά, βιβλία και σενάρια

Κινηματογράφος

Μπορντέλο, συν-σεναριογράφος στην ταινία μεγάλου μήκους του Νίκου Κούνδουρου σε συνεργασία με τους Βαγγέλη Γκούφα, Βανγκέισεν Έιντζελ, Γ. Πέτσο, 1985.

Ματωμένη γη, ταινία μεγάλου μήκους σε σκηνοθεσία Όμηρου Ευστρατιάδη, σε συνεργασία με τον Γιώργο Χασάπογλου, 1967

Τηλεόραση

Ο μεγάλος θυμός, σειρά βασισμένη στο ομότιτλο μυθιστόρημα της Ντόρας Γιαννακοπούλου, σε σκηνοθεσία

Κώστα Κουτσομύτη. Σενάρια γραμμένα σε συνεργασία με τον σκηνοθέτη και τον Νίκο Απειρανθίτη, ΜΕΓΑ, 1998-99. **Η αγάπη άργησε μια μέρα**, σειρά βασισμένη στο ομότιτλο μυθιστόρημα της Λιλής Ζωγράφου, σε σκηνοθεσία Κώστα Κουτσομύτη. Σενάρια γραμμένα σε συνεργασία με τον σκηνοθέτη και τον Νίκο Απειρανθίτη, ΕΤ1, 1997-98. Βραβείο Καλύτερου Σεναρίου στα Τηλεοπτικά Βραβεία ΠΡΟΣΩΠΑ '98. **Χαμένη Άνοιξη**, σειρά βασισμένη στο ομότιτλο μυθιστόρημα του Στρατή Τσίρκα, σε σκηνοθεσία Χριστόφορου Χριστοφή, ΕΤ1, 1994-95. **Το Γελόιον του πράγματος**, σειρά αυτοτελών επεισοδίων. Σενάριο σε 13 επεισόδια της σειράς, ΑΝΤ1, 1994. **Μικρές Αγγελίες**, σειρά αυτοτελών επεισοδίων. Σενάριο σε 11 επεισόδια ΕΡΤ2, 1984-85. **Από Τη Ζωή των Ανθρώπων**, μίνι σειρά 6 αυτοτελών επεισοδίων, σε σκηνοθεσία Γιώργου Μιχαηλίδη, ΕΡΤ2, 1983. **Εν Αθήναις**, κοινωνική σειρά 148 επεισοδίων, σε σκηνοθεσία Κώστα Κουτσομύτη. Σενάρια γραμμένα σε συνεργασία με τον Βαγγέλη Γκούφα, ΕΡΤ, 1976-77.

Αλέκος Σακελλάριος

Κορυφαίος θεατρικός συγγραφέας, στιχουργός, δημοσιογράφος και σκηνοθέτης. Γεννήθηκε στην Αθήνα στις 7 Νοεμβρίου του 1913. Σπούδασε νομικά και ξεκίνησε την πολυσήμαντη καριέρα του ως δημοσιογράφος στην εφημερίδα *Μαθητής*. Το 1935 έγραψε το *Βασιλιά του Χαλβά*, που ανέβασε ο θίασος του Πέτρου Κυριακού στο θέατρο Κοτοπούλη. Πολυγραφότατος, έγραψε 185 θεατρικά έργα, πολλά απ' τα οποία είναι καρποί της συνεργασίας του με το Χρήστο Γιαννακόπουλο.

Αυτοδίδακτος κινηματογραφιστής, σκηνοθέτησε ύστερα από παράκληση του Φιλοποίμενα Φίνου την ταινία **Παπούτσι από τον τόπο σου**, σε σενάριο δικό του και του Χρήστου Γιαννακόπουλου.

Συνέχισε με δοκιμασμένα στη σκηνή θεατρικά του έργα και αργότερα με ταινίες που βασιζόνταν σε πρωτότυπα κινηματογραφικά του σενάρια, ταινίες που αποτέλεσαν σταθμό εμπορικότητας, **Λατέρνα φτώχεια και φιλότιμο**,

Το ξύλο βγήκε από τον παράδεισο, Η θεία απ' το Σικάγο κ.ά.

Έγραψε στίχους αμέτρητων τραγουδιών, που είχαν ως αφητηρία τη θεατρική σκηνή, αλλά γρήγορα αποκτούσαν πανελλήνια εμβέλεια *Άστα τα μαλλάκια σου, Το τραμ το τελευταίο, Ο Ταμπαρίφας, Γαρύφαλλο στ' αυτί, Τράβα μπρος, Νιάου-νιάου βρε γατούλα, Υπομονή* κ.ά.. Επίσης έγραψε και σκηνοθέτησε πάνω από 40 τηλεοπτικές κωμωδίες *Δόκτωρ Τικ, Μία Αθηναία στην Αθήνα* κ.ά.

Τιμήθηκε με το Έπαθλο Ξενόπουλου για τα θεατρικά του έργα *Θανασάκης ο πολιευόμενος, Ένα βότσαλο στη λίμνη* ενώ η ταινία του **Το ξύλο βγήκε από τον παράδεισο** ψηφίστηκε ως η καλύτερη ταινία της πενταετίας 1955-60, *μαζί με τη Στέλλα και το Δράκο* κατά τη διάρκεια της α' εβδομάδας του Ελληνικού Κινηματογράφου στη Θεσσαλονίκη.

Ο Τάκης Βουγιουκλάκης για τον Αλέκο Σακελλάριο

Όταν μου πρότειναν να μιλήσω για τον Αλέκο το Σακελλάριο ειλικρινά, συγκινήθηκα πάρα πολύ, γιατί είναι σαν να μιλάω για τον πνευματικό μου πατέρα, είναι σαν να μιλάω για τον άνθρωπο, τον μέντορα μου. Και τον ονομάζω μέντορα και πατέρα μου πνευματικό, γιατί ο Αλέκος ο Σακελλάριος εμένα προσωπικά με οδήγησε στις σιράτες της τέχνης του κινηματογράφου. Πρώτη μου συνεργασία ήταν το 1958 νομίζω. Εγώ μαθητής Γυμνασίου και κάναμε πάρα πολλές ταινίες μαζί, *ο Ηλίας του 16^{ου}*, μαζί όταν λέω, προς Θεού, εγώ βοηθός του *ο Ηλίας του 16^{ου}, Μακρυκωσταίοι και Κονιογιώργηδες, Η κόρη μου η σοσιαλίστρια*, ποιες να θυμηθώ και ποιες

ν' αφήσω, πάρα, πάρα πολλές ταινίες. Εκτός αυτού ήμουνα βοηθός του και στις μεγάλες επιθεωρήσεις του Ακροπόλ εκείνης της εποχής που το σχήμα το θεατρικό τότε, αποτελείτο από 10 πρωταγωνιστές, Χατζηκρήστος, Αυλωνίτης, Στολίγκας, Γκιωνάκης, Ντιριντάουα, Ρένα Βλαχοπούλου. Του χρωστάω πάρα πολλά, γιατί από τον Αλέκο έμαθα το ήθος, γιατί η δουλειά μας πάνω απ' όλα, πρέπει να έχει ήθος. Έλεγε δε χρειάζεται βωμολοχία στην τέχνη, γιατί η τέχνη υπηρετεί την καθημερινότητά μας, και στην καθημερινότητά μας δε χρειάζεται βωμολοχία, δε χρειάζεται να βάζουμε μια πινελιά να βρωμίζουμε λίγο την καθαρή επιφάνεια της τέχνης. Και αυτή η μια φορά ήταν κάποιος να φωνάξει «ρε Μιχάλη», και μου λέει, «Τάκη, σβήσε το ρε», δε χρειάζεται. Οι φράσεις του ήταν δομημένες με τέτοιο τρόπο, που δεν μπορούσες, δηλαδή, το ρήμα ήταν τοποθετημένο εκεί που έπρεπε να είναι, το ουσιαστικό εκεί που έπρεπε να είναι και δεν μπορούσες να αλλάξεις όχι την φράση, να αλλάξεις και λίγο και τους τονισμούς της φράσης, ήταν έτοιμη από αυτόν το μεγάλο δάσκαλο.

Ο Σακελλάριος όπως και πολλοί του είδους, είχαν ατελείωτο χιούμορ. Είχε πει ο Πιραντέλο, ότι «άνθρωπος χωρίς χιούμορ, λουλούδι χωρίς άρωμα». Λοιπόν ο Σακελλάριος ο δάσκαλος, ο μέντορας ξεχειλίζει. Ευωδίαζε από χιούμορ. Μοσχοβολούσε θα έλεγα. Κάποια στιγμή έλαβα ένα τηλεφώνημα από την Αλίκη και μου είπε, «Τάκη έμαθα ότι ο Αλέκος είναι στον Ερυθρό Σταυρό, πολύ άρρωστος. Να πάμε να τον δούμε». Πήγα, την πήρα και πήγαμε πραγματικά. Τον βρήκαμε διασωληνωμένο, δεν ήταν καλά. «Τί κάνεις δάσκαλε;» εγώ, «τι κάνεις Αλέκο μου;» η Αλίκη. Μας έδειξε τα σωληνάκια και λέει σαν την ΕΥΔΑΠ μ' έχουν κάνει. Εγώ για να του ανεβάσω το ηθικό, του

λέω, «δάσκαλε αυτά τα σωληνάκια είναι για να τρέφεται, επειδή ακόμα δεν μπορείς να φας κανονικά, να τρέφεται από τα σωληνάκια». «Ρε Τάκη» μου λέει, «δεν κάθεται να σου κάνω το τραπέζι;» Σκεφτείτε, μετά από δυο μέρες έφυγε. Έφυγε με χιούμορ, με χαμόγελο στα χείλη. Αυτοί ήταν οι μεγάλοι συγγραφείς που είχαν αυτή την θεϊκή ευλογία με το ταλέντο που σπάνια γεννιέται. Πιστεύω ότι ο Αλέκος κάτι σκαρώνει εκεί πάνω με την Αλίκη, με τον Παπαμιχαήλ, με τον Αυλωνίτη, κάποια ταινία, κάποια παράσταση θα κάνουν εκεί πάνω, να 'ναι καλά όλοι τους.

Ο Κώστας Γεωργουσόπουλος για τον Αλέκο Σακελλάριο

Ο Αλέκος Σακελλάριος είναι τυπικός αυτοδίδακτος, ουσιαστικά στο ελληνικό θέαμα και στο θέατρο και στον κινηματογράφο. Ο ίδιος εξομολογείται, ότι όταν πρωτοπήγε να κάνει ταινία και να σκηνοθετήσει κοιτούσε από την μεριά της κάμερας, δεν κοιτούσε από πίσω, κοίταγε απ' το φακό, γιατί νόμιζε ότι από 'κει βλέπουνε. Αυτός ο άνθρωπος λοιπόν, μας άφησε εξοχές ταινίες με έξοχους ρυθμούς, με έξοχα πλάνα. Δηλαδή είναι κατεξοχήν η αποθέωση αυτού που έλεγε ο Γιώργος Σεφέρης, ότι «σε αυτό τον τόπο είμαστε όλοι τραγικά αυτοδίδακτοι» Λοιπόν, ήταν ένας τραγικά αυτοδίδακτος άνθρωπος. Έτσι ξεκίνησε ο Όμηρος, έτσι ξεκίνησε ο Αισχύλος. Εφεύρε την τραγωδία και ακόμα κι εμείς σήμερα, δεν κάνουμε τίποτε άλλο από το να μιμούμαστε τα ευρήματά του. Αυτοί οι άνθρωποι λοιπόν συνέχισαν μια παράδοση ελληνική, αυτοδίδακτων ανθρώπων, δεν είχαν έτοιμο τίποτα πίσω τους, κανένα δάσκαλο, δάσκαλό τους είχαν ας το πω έτσι, με κεφάλαιο Α: την Ανάγκη.

Η Μάρω Κουτού για τον Αλέκο Σακελλάριο

Έχω την εντύπωση ότι γνωριστήκαμε με τον Σακελλάριο, σε εκείνες τις μεγάλες παρέες που κάναμε τα βράδια στην Φωκίωνος Νέγρη. Όπου μαζευόντουσαν όλοι οι ηθοποιοί μετά την παράσταση, καλοκαίρι, Τσιφόρος, Σακελλάριος, Βασιλειάδης, Τζαβέλας, Λάσκος, Χατζηδάκης, γινόταν ο χαμός. Επαγγελματικά τον γνώρισα με το *Αλίμονο στους νέους*, ήταν η πρώτη μας επαφή, αν δεν κάνω λάθος, παίχτηκε στο θέατρο Κεντρικό, με το Δημήτρη Χορν, και μετά γυρίστηκε ταινία. Ο Αλέκος ήταν υπέρ ταλαντούχος άνθρωπος, πολυγραφότατος, σενάρια, θεατρικά έργα, στικουργός, σκηνοθέτης, ταλαντούχος άνθρωπος, χαρισματικός, Χιούμορ φοβερό είχε, γιατί μερικοί γράφουν χιούμορ, ή παίζουν χιούμορ δεν έχουν χιούμορ στη ζωή τους. Ο Αλέκος είχε πολύ χιούμορ, γλυκύτατος άνθρωπος, εργατικότητας άνθρωπος, φιλόδοξος άνθρωπος, είχε έναν ωραίο ανταγωνισμό με τους υπόλοιπους της εποχής.

Ο Κώστας Παπαπέτρος για τον Αλέκο Σακελλάριο

Ο Σακελλάριος έπαιρνε την καθημερινή ζωή του μέσου Έλληνα και την έκανε θέατρο, ή σενάριο και εκεί γι' αυτό και πέτυχε. Δεν είχε μεγαλεπήβολες ιδέες, δεν είχε αυτό που λέμε μέσα του, αυτό του κουλτουριάρη, ήταν απλός, ακόμα και οι διάλογοι του ήταν απλοί καθημερινοί, όπως τους μιλούσαμε τότε. Από την κατάσταση έβγαινε το κωμικό, βέβαια και από κάποιες ατάκες, αλλά περισσότερο από την κατάσταση, την κωμική κατάσταση ζούσαν οι ήρωες. Αυτό ήταν η θεματολογία του, η καθημερινότητα του Έλληνα.

Οι κριτικοί, δεν ήταν αρνητικοί απέναντι του. Με συμπάθεια

γράφανε τις κριτικές, αλλά στο φινάλε φινάλε, γιατί θυμάμαι το 'λέγε κι αυτός, ο μεγάλος κριτικός είναι το κοινό. Αν το κοινό σε αποδέχεται, έχεις πετύχει, παρά την αρνητική ενδεχομένως κριτική, υπήρχαν έργα, γενικότερα μιλάω τώρα, τα οποία τα χτύπησαν πάρα πολύ οι κριτικοί αλλά είχαν μεγάλη εμπορική επιτυχία. Βέβαια, είναι σεβαστή και η γνώμη των κριτικών αλλά, περισσότερο ένα σεναριογράφος ή ένας θεατρικός συγγραφέας αποβλέπει στο κοινό. Άμα αρέσει στο κοινό είναι ικανοποιημένος.

Ο Ιάσων Τριανταφυλλίδης για τον Αλέκο Σακελλάριο

Ο μπάρμπα-Αλέκος ήτανε ένα θαύμα της φύσης. Ήταν ένας showman. Showman της καθημερινότητας. Ήταν αδύνατο να τον γνωρίσεις και να μην τον θαυμάσεις. Και έκανε μια παράσταση για να σε εντυπωσιάσει και σε εντυπωσίαζε ο κόσμος να καλάσει. Αυτά που μπορούσε να κάνει δε λεγόντουσαν. Από το να γίνει στοργικός, τρυφερός και γλυκούλης, μέχρι να λέει αστεία απίστευτα. Και δεν είναι τυχαίο ότι έγραψε και δεν ξέρω κι εγώ πόσα θεατρικά έργα. Γύρισε κι εγώ δεν ξέρω πόσες ταινίες, σενάριο σκηνοθεσία. Πόσες επιθεωρήσεις, πόσα τραγούδια στους στίχους. Ορισμένα από τα σενάρια του Σακελλαρίου, είναι πιο σημαντικά κι απ' το θεατρικά του. Δηλαδή, το σενάριο της *Θείας από το Σικάγο* είναι πολύ προχωρημένο. Στην *Λατέρνα φτώχεια και φιλότιμο*, στην πρώτη σκηνή, η λατερνατζήδες πάνε σε ένα καφενείο και αρχίζουν να παίζουν την λατέρνα. Αλλάζει το πλάνο και δύο χέρια βάζουν σε ένα γραμμόφωνο ένα δίσκο. Το επόμενο πλάνο δείχνει το μεγάφωνο και αρχίζει να παίζει ένα ροκ-εν-ρόλ. Είναι εκκωφαντικό ο ήχος της λατέρνας δεν ακούγεται και αυτοί που μαζεύονται φεύγουν. Είναι η αλλαγή της εποχής, σε ένα πλάνο. Δε χρειάστηκαν περισσότερα λόγια

για δείξει την αλλαγή της εποχής. Έδειξε την αλλαγή της εποχής του. Κάτι άλλο που ξεπηδά σχετικά με τους διαλόγους καλά αυτά του Σακελλαρίου, στην τεχνική του σεναρίου, φαίνεται ότι κατέχει απίστευτα από ένα σημείο και μετά σημείο και μετά είναι το πως μοντάρει στο χαρτί. Μια λέξη, δεν είναι ούτε λέξη, στο επόμενο πλάνο και μια λέξη πάει μετά, μια λέξη γίνεται τραγούδι, ένας διάλογος συνεχίζεται από άλλους ανθρώπους. Θαρρείς ότι κάνει μοντάζ πάνω στο χαρτί. Αυτό είναι απίστευτο. Κι επίσης ήταν και πολύ εύκολο στο να αλλάζει ολόκληρο το έργο του γιατί σε άλλη περίπτωση το χρειαζόταν διαφορετικά. Θα σας πω ένα παράδειγμα. Είχαν γράψει με τον Γιαννακόπουλο το περίφημο θεατρικό με τον Λογοθετίδη, το *Δελησταύρου και Υιός*. Αυτό έγινε ταινία. Εφτά χρόνια αργότερα ξανακάνει την ταινία ως *Υιέ μου Υιέ μου*. Πάλι εφτά χρόνια αργότερα, ο Σακελλάριος έκανε όλο το *Δελησταύρου και Υιός* για γυναίκα και έγινε το *Ζητείται επειγόντως γαμπρός*. Ε! λοιπόν αυτό, διεθνώς το έχει κάνει μόνο ο Νιλ Σάιμον όταν *Το πιο αταίριαστο ζευγάρι* το ξανάφτιαξε με γυναίκες. Ήταν ελεύθερος στη γραφή έτσι κι αλλιώς και ήξερε τα πράγματα να τα φέρνει όπως πρέπει. Πολλοί θα μπορούσαν να πουν και ότι χρησιμοποιούσε και μπορεί να έχει πάρει κάτι από μια ξένη ταινία. Πολύ είπαν ότι *Η θεία μου η χίπισσα* είναι το *Κυρία για μια μέρα* του Φρανς Κάπρα, το 34 που και αυτό είχε γίνει μετά, πάλι στο Χόλιγουντ με την Μπέτυ Ντέιβις το *Κοντέσα για μια μέρα* δε θυμάμαι πως ήτανε. Λοιπόν, όντως αυτό είναι το σενάριο. Το έχει κάνει τόσο ελληνικό, που αν δεις τις ξένες ταινίες δεν το καταλαβαίνεις. Είναι όλο Βλαχοπούλου και συγχρόνως ματιές γύρω από την καθημερινότητα. Και την ίδια στιγμή, στο *Δόλωμα* έξι χρόνια πριν, έχει από την ίδια ταινία με την Μπέτυ

Ντέιβις που μετά έγινε εκείνο, ένα ολόκληρο κομμάτι, του πως την μεταμορφώνουν από κορίτσι της Τρούμπας σε κυρία που είναι ακριβώς ίδια με την Μπέτυ Ντέιβις 3 χρόνια πριν. Και όμως, ο Σακελλάριος το 'κανε τόσο ελληνικό που δεν το καταλάβαινες. Και με τα σενάρια του και με την σκηνοθεσία του έβγαξε την ανθρωπιά του νεοέλληνα.

Ο Γιώργης Χριστοφιλάκης για τον Αλέκο Σακελλάριο

Όταν με πρωτοπήφισαν γενικό γραμματικό της εταιρείας, βρήκα ένα περιοδικό, θεατρικό *Συγγραφέας* και λέω ας το καλύτερέσω. Και πραγματικά το αναβάθμισα. Έγραψα λοιπόν δύο φορές για το Θόδωρο Αγγελόπουλο, ότι είναι ο μεγαλύτερος και καλύτερος ποιητής του κινηματογράφου στον κόσμο. Πρώτος. Τότε είχα και άλλα μυαλά αλλά εξακολουθώ να το πιστεύω. Έρχεται ο Σακελλάριος μου λέει, «Ε! είμαστε κι εμείς εδώ». Λέω, «τι είπες!». Κι αυτό το «τι είπες!» κράτησε 40 χρόνια. Και έψαξα τον Αλέκο, συνεργάστηκα μαζί του πολλές φορές, όχι επαγγελματικά, αλλά και σε τραπέζια και σε παρέες κ.τλ. για να διαπιστώσω, ότι είναι το μεγαλύτερο κεφάλαιο που έχουμε σήμερα, στο χώρο της τέχνης. Ο Σακελλάριος, εν μέρει ο Τσιφόρος, διότι περιορίζομαι για τον Τσιφόρο στα συγγραφικά, ο Σακελλάριος ήτανε μία εκκλησία ολόκληρη γιομάτη θάμπος. Θα σταθώ όμως πάλι στο σενάριο. Ο Κουροσάβα είπε, μαθητής του Μιτσογκούσι, μεγάλος ο Κένζι Μιτσογκούσι, είπε, «πρώτα απ' όλα πρέπει να μάθεις να γράφεις σενάριο» και όταν λέμε να μάθεις εννοούμε να μάθεις, όχι κάποιος σκηνοθέτης που θέλει να κάνει το σκηνοθέτη και αναγκαστικά θέλει να κάνει και το σεναριογράφο. Σεναριογράφος είναι μεγάλη υπόθεση. Γιατί πήγαινε ο Αγγελόπουλος με τον Τονίνο Γκουέρα;

Έβανε το Στρατή Καρρά, έπαιρνε τον (Θανάση) Βαλτινό, σαν σεναριογράφο. Ο σεναριογράφος λοιπόν, είναι το πρώτο και το τελευταίο μέσο στην επίτευξη και στο χτίσιμο μιας ταινίας. Δεν έχεις σενάριο. Ε! άμε κατούρα τα. Ο Σακελλάριος ξεκίνησε από το σενάριο.

Κική Σεγδίτσα

Γεννήθηκε στη Λαμία το 1930. Καλλιτεχνική ρεπόρτερ σε εφημερίδες και περιοδικά, πρωτοεμφανίστηκε στο θέατρο το 1962 με το έργο *Ο θεός του ακατόρθωτου*. Παράλληλα ποιήτρια, τιμηθείσα με τον Χρυσό Φοίνικα από την Union et Maintien και το α' τάξεως παράσημο γραμμάτων και τεχνών από την Nederlands Laureaat van Arbeid, είχε εκδώσει τις συλλογές *Κίτρινα ράμφη*, *Ρυτίδες*, *Επιστροφή στο μέλλον*, *Ξεγύμνωσα την κάμαρα*, *Δημοπρασία* και *Προσωπογραφίες*. Διετέλεσε μέλος του Διοικητικού της Συμβουλίου της Ε.Σ.Ε..

Επιλεκτική εργογραφία

Κινηματογράφος

Τελευταία πτήση, σε σκηνοθεσία Ντίμη Δαδήρα, 1978,
Λιτανεία των Ηρώων, σε σκηνοθεσία Γιώργου Αρίωνα,
1970, **Άγιος Νεκτάριος, ο προστάτης των φτωχών**,
σε σκηνοθεσία Γρηγόρη Γρηγορίου, 1969, **Η φωνή μιας**

αθώας, σε σκηνοθεσία Κώστα Πίτσιου, 1965.

Τηλεόραση

Στησιχόρου 73, διασκευή 52 επεισοδίων του μυθιστορήματος του *Δημήτρη Ιωαννόπουλου*, σε σκηνοθεσία Ερρίκου Ανδρέου, ΥΕΝΕΔ, 1972, **Το σπίτι με τον φοίνικα**, κοινωνική σειρά 13 επεισοδίων, σε σκηνοθεσία Ιάσωνα Γιαννουλάκη και Θόδωρου Αδαμόπουλου ΥΕΝΕΔ, 1970.

Ντόρα Σιμοπούλου

Γεννήθηκε στην Αθήνα. Σπούδασε στη Δραματική Σχολή Πέλου Κατσέλη. Συνεργάστηκε με πολλούς θιάσους στο ελεύθερο θέατρο, με το *Εθνικό Θέατρο* με τα *ΔΗ.Π.Ε. Θ.Ε. Κομοτηνής, Αγρινίου, Κοζάνης, Ιωαννίνων, Καβάλας*. Έγραψε σενάρια με την Άννα Μακράκη.

Επιλεκτική εργογραφία

Τηλεόραση

Χαραυγή, καθημερινή σειρά, συνεργασία σε 100 επεισόδια (από σύνολο 180), μαζί με την Άννα Μακράκη και τη συμμετοχή των Γιώργου Μακρή και Μπέττης Νικολέση, σε σκηνοθεσία Τάκη Παπαγιαννίδη και Θεόδωρου Κωνσταντόπουλου, MEGA, 1994-95, **Dr. Julia και Miss Χάϊδω**, κωμική σειρά 9 επεισοδίων σε συνεργασία με την Άννα Μακράκη, σε σκηνοθεσία Σταύρου Αβδούλου, STAR, 1994 **Ευτυχώς δυσάρεστα νέα**, κωμική σειρά, 9 επεισόδια σε συνεργασία με την Άννα Μακράκη και τον Στάθη

Βαλούκο, σε σκηνοθεσία Αντώνη Τέμπου, ΕΤ2, 1993
Νέμεσις, κοινωνική σειρά 52 επεισοδίων σε συνεργασία με την Άννα Μακράκη, σε σκηνοθεσία Παύλου Μιχαήλ (46) και Δημήτρη Σοφιανόπουλου (6), ΕΡΤ, 1992-93
Στενές επαφές τρύπιου τοίχου, κωμική σειρά 15 επεισοδίων σε συνεργασία με την Άννα Μακράκη, σε σκηνοθεσία Δημήτρη Σοφιανόπουλου, ΕΤ1, 1991,
Οικογένεια, κοινωνική σειρά, σε συνεργασία με την Άννα Μακράκη, σε σκηνοθεσία Δημήτρη Ποντίκα, ΑΝΤ1, 1990-91.

*Από συνέντευξη της Ντόρας Σιμοπούλου
στον Αλέξανδρο Κακαβά*

Το γιατί έγραφα σενάρια δεν μπορώ να το πω ακριβώς, μάλλον για να βγάλω κάποια χρήματα. Το πώς. Με φώναξε ένας παραγωγός που ήξερε ότι γράφω και ήταν μια ευκαιρία να βγάλω κάποια παραπάνω χρήματα, από ότι βγάζω σαν ηθοποιός. Ωστόσο, πάντα έγραφα διαλόγους και σκεφτόμουνα με διάλογους. Από μικρό παιδί, από πολύ μικρό παιδί. Από το δημοτικό σχολείο μάζευα τα παιδιά της γειτονιάς, έγραφα τους διαλόγους και τους έβαζα να τους παίζουνε. Το ίδιο έκανα και στο σχολείο, το ίδιο έκανα και στη δραματική σχολή. Δε μας φτάναν τόσες χιλιάδες έργα που μελετάγαμε, παίζανε και τα δικά μου. Αυτό είναι το πώς και το γιατί.

Τελικά η δουλειά μας σα σεναριογράφοι και σαν ηθοποιοί, είναι μια μάχη θα λέγα σαν την πολιτική, ένα περίεργο πράγμα, το οποίο δε μου πολυπάει εμένα κιόλας... Αλλά, μια δυσάρεστη εμπειρία είχα όταν, ενώ παιζότανε ένα σήριαλ και ήταν στην εξέλιξη του, μαθαίνουμε ξαφνικά, ότι αλλάζει ο διευθυντής του καναλιού και κόβεται όλο

το πρόγραμμα. Και πήγε χαμένο, αυτό ήταν ένα σοκ για μένα, πραγματικά δεν μπορούσα να φανταστώ ότι μπορεί να το κάνει κανείς. Δηλαδή, είναι σαν να μιλάς και να μιλάς παρά πολύ ωραία και να σε ακούει όλος ο κόσμος και ξαφνικά crack, να κλείνουν το ρεύμα, ξέρω γώ, κάτι τέτοιο, μου φαίνεται ότι είναι, άσχημο πράγμα. Αυτή ήταν μια πολύ δυσάρεστη εμπειρία, ήταν ένα σοκ.

Κοίτα, η σχέση μου με τους παραγωγούς σε αυτά τα λίγα πράγματα που έχουμε γράψει, εγώ με την Άννα (Μακράκη) μαζί, ήτανε σχετικά καλή, τις περισσότερες φορές. Και μπορώ να πω οι ότι παραγωγοί υπερασπιστήκανε τα σενάρια μου και πολλές φορές. Βέβαια έχει τύχει και φορές, που κοντεύαν να μας διαλύσουν ψυχικά κάποιοι άνθρωποι, ορισμένοι, όταν μας υποτιμούσαν τόσο πολύ, και την νοημοσύνη μας αλλά και το τι γράφαμε, δηλαδή ξέρω γώ, νομίζαν ότι το να γράφει κανείς είναι κάτι, «έλα μωρέ τώρα», ένα τέτοιο στυλ ας πούμε, πολύ εύκολο πράγμα». Μ' αυτούς ανθρώπους τελικά όμως δε συνεργαστήκαμε, κι έτσι δεν μπορώ να πω παραπάνω.

Η σχέση με τους σκηνοθέτες είναι μια σχέση αγάπης μίσους, όπως ολωνών των ηθοποιών, από τη μια τους αγαπάμε, από την άλλη τους μισούμε. Με τους σκηνοθέτες των σήριαλ δεν είχα επαφές. Απέφευγα, να έχω επαφές, δεν έχω πάρει ποτέ κανένα τηλέφωνο να του πω, «γιατί σκηνοθέτησες αυτό έτσι, ή γιατί έβαψες τον ηθοποιό έτσι, ή γιατί έκοψες αυτό, ή έκοψες εκείνο».

Με έναν - δύο σκηνοθέτες είχα πολύ καλή σχέση, αλλά κάναν αυτοί αυτό που θέλαν, θέλανε συνεργασία, αν καταλάβω ότι δεν την θέλουν, δεν επεμβαίνω γιατί κατ' αρχήν δεν θέλω να είμαι ποτέ, πουθενά, κάπου που δε

με θέλουν. Είτε στον έρωτα, είτε στο γράψιμο, είτε στο παίξιμο, γενικώς.

Είμαι ένας άνθρωπος μάλλον μελαγχολικός κατά βάθος. Όταν βλέπω υλοποιημένα ή περιμένω τα πράγματα που έχω γράψει, τις πιο πολλές φορές λέω, «πω πω τι σακλαμάρες έγραψα, είναι δυνατόν», αλλά είναι όμως και φορές, που είχα ευχάριστες εμπειρίες. Πάντα από ηθοποιούς. Όταν πιάναν το βαθύτερο νόημα ή βγάζαν το χιούμορ που είχα εγώ στο μυαλό μου μέσα, και έχει συμβεί αρκετές φορές αυτό.

Ελπίζω ότι το μέλλον θα έχει καλύτερα σενάρια, ειδικά για τον κινηματογράφο νομίζω ότι χρειάζονται καλύτερα σενάρια. Θα είναι πιο σφαιρικά με γενικότερα ενδιαφέροντα, πράγματα τα οποία θα έχουν πολλές αναγνώσεις από την απλή, μέχρι την πολυσύνθετη, όπως ήταν οι αρχαίες τραγωδίες ή ο Σαίξπηρ, που μπορούσε να το παρακολουθήσει ένας αγράμματος και ένας φιλόσοφος, ώστε να ενδιαφέρουν πολύ κόσμο και να αποκτήσουνε κοινό. Πιστεύω ότι το μέλλον των σεναρίων του κινηματογράφου και ο κινηματογράφος τελικά, θα έχει μια καινούργια άνθιση και θα πάει καλά.

Για την τηλεόραση δεν μπορώ να πω τίποτα αυτή τη στιγμή, δε βλέπω να έχει μέλλον. Εκτός από ελάχιστες εξαιρέσεις, τα σενάρια ή είναι κοινότυπα, σακλά, ή μεταφρασμένα από ξένα. Η από κλεμμένες ιδέες, όχι κλεμμένες, τέλος πάντων ο κλέψας του κλέφαντος, όλοι παίρνουν, ιδέες από ταινίες, ιδέες από διάφορα πράγματα. Είμαι απαισιόδοξη για την τηλεόραση. Η τηλεόραση τείνει να γίνει ένα εμπόρευμα κακής ποιότητας με πολλές τοξίνες και διοξίνες. Κάπως έτσι. Λυπάμαι που το λέω.

Λέγομαι Ισιδώρα Σιμοπούλου, όλοι με φωνάζουν Ντόρα γιατί στην εποχή μου μας τα κόβαν τα ονόματα, είμαι ηθοποιός από μικρή πολύ, έχω παίξει όλα τα είδη θεάτρου που υπάρχουνε και με όλους τους μεγάλους ηθοποιούς και σκηνοθέτες, αρκετοί απ' αυτούς έχουν πεθάνει. Έγραφα πάντα για δική μου ευχαρίστηση, έτυχε να γίνει και επαγγελματικό, έχω διδάξει παιδιά, έχω γράψει σενάρια για την τηλεόραση, δεν έχω κάνει τίποτα άλλο, αυτά.

Γιάννης Σκλάβος (Ευστρατιάδης)

Γεννήθηκε στον Πειραιά το 1949. Είναι αδελφός του σκηνοθέτη Όμηρου Ευστρατιάδη. Εργάστηκε ως ασφαλιστής, ενώ παράλληλα ξεκίνησε να γράφει σενάρια στα οποία γρήγορα αφοσιώθηκε υπογράφοντας με το όνομα Γιάννης Σκλάβος, που ήταν το πατρικό της μητέρας του. Πρωτοεμφανίστηκε στον κινηματογράφο το 1973 σαν σεναριογράφος της ταινίας **Ένα ελεύθερο κορίτσι** και το 1975 ανέβασε το πρώτο του θεατρικό έργο (Διονυσιακά όργια, στο Θέατρο Περοκέ) ενώ ακολούθησαν και άλλα (Κρακ, Μουλέν Ρουζ, Επανάσταση).

Επιλεκτική Εργογραφία

Κινηματογράφος

Ο αυτάκιας, σε σκηνοθεσία Χρήστου Κυριακόπουλου, 1988, **Πόντιος είμαι, ό,τι θέλω κάνω**, σε σκηνοθεσία Χρήστου Κυριακόπουλου, 1987, **Μπρος γκρεμός και πίσω ρέμα**, σε σκηνοθεσία Όμηρου Ευστρατιάδη, 1987.

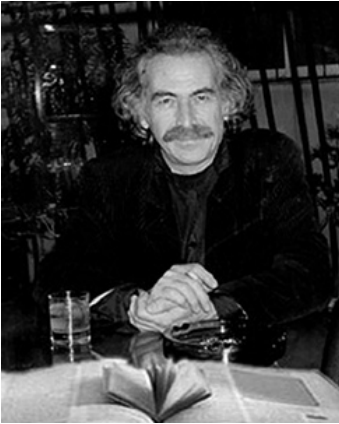
Λόρδαν, ο βάρβαρος, σε σκηνοθεσία Βασίλη Σκαράκη, 1986, **Ο ιππότης της λακκούβας**, σε σκηνοθεσία Όμηρου Ευστρατιάδη, 1986, **Οι Πόντιοι**, σε σκηνοθεσία Όμηρου Ευστρατιάδη, 1985. **Μια γυναικάρα στα μπουζούκια**, σε σκηνοθεσία Χρήστου Κυριακόπουλου, 1985, **Ο δυναστείας**, σε σκηνοθεσία Όμηρου Ευστρατιάδη, 1985, **Ρόδα τσάντα και κοπάνα Νο 3**, σε σκηνοθεσία Όμηρου Ευστρατιάδη, 1984, **Λαλάκης, ο εισαγόμενος**, ταινία μεγάλου μήκους σε σκηνοθεσία Γιάννη Χαρτοματζίδη, 1984. **Άλλος για τον Παράδεισο**, σε σκηνοθεσία Τάκη Σιμονετάτου, 1984, **Ρόδα τσάντα και κοπάνα Νο 2**, σε σκηνοθεσία Όμηρου Ευστρατιάδη, 1983, **Παπασούζας, ο φαντομάς**, σε σκηνοθεσία Κώστα Καραγιάννη, 1983, **Παπασούζας**, σε σκηνοθεσία Όμηρου Ευστρατιάδη, 1983. **Μια παπαδιά στα μπουζούκια**, σε σκηνοθεσία Χρήστου Κυριακόπουλου, 1983, **Αχτύπητα καμάκια**, **Ο άνθρωπος που το 'παιζε πολύ (Τα λαγωνικά)**, σε σκηνοθεσία Όμηρου Ευστρατιάδη, 1983, **Σατανάδες στα σχολεία**, σε σκηνοθεσία Χρήστου Κυριακόπουλου, 1982, **Ρόδα τσάντα και κοπάνα**, σε σκηνοθεσία Όμηρου Ευστρατιάδη, 1982, **Μια φορά και έναν καιρό (Η Σταχτοπούτα)**, σε σκηνοθεσία Κώστα Μπακοδήμου, 1982. **Καμικάζι τσαντάκιας**, σε σκηνοθεσία Όμηρου Ευστρατιάδη, 1982, **Ήταν άξιος**, σε σκηνοθεσία Όμηρου Ευστρατιάδη, 1982. **Απίθανοι, αλλιώςτικοί, ωραίοι**, σε σκηνοθεσία Κώστα Μπακοδήμου, 1982. **Τροχονόμος Βαρβάρα**, σε σκηνοθεσία Όμηρου Ευστρατιάδη, 1981. **Πάμε για καφέ;** σε σκηνοθεσία Κώστα Μπακοδήμου, 1981, **Η νονά**, σε σκηνοθεσία Όμηρου Ευστρατιάδη, 1981, **Ο παρθενοκυνηγός**, σε σκηνοθεσία Όμηρου Ευστρατιάδη, 1980, **Νεφέλη**, σε σκηνοθεσία Όμηρου Ευστρατιάδη, 1980, **Γυμνό φωτομοντέλο**, σε σκηνοθεσία Όμηρου

Ευστρατιάδη, 1978. **Ερωτική τελετή**, σε σκηνοθεσία Όμηρου Ευστρατιάδη, 1977. **Ένα ελεύθερο κορίτσι**, σε σκηνοθεσία Όμηρου Ευστρατιάδη, 1973

Τηλεόραση

Οι εργένηδες, κωμική σειρά σε σκηνοθεσία Όμηρου Ευστρατιάδη, ANT1, 1991. **Κλέφτες κι αστυνόμοι σε δράση**, κωμική σειρά σε σκηνοθεσία Όμηρου Ευστρατιάδη, EPT1, 1985

Γιώργος Σκούρτης

Γεννήθηκε και μεγάλωσε στην Αθήνα. Πρωτοεμφανίστηκε στα γράμματα με τη συλλογή διηγημάτων Το ημερολόγιο του D.S. και στη δεκαετία του '70 αναδείχθηκε με τα θεατρικά έργα του Οι νταντάδες, Ο Καραγκιόζης παραλίγο βεζύρης, Κομμάτια και θρύψαλα, Οι εκτελεστές και άλλα, σε έναν από τους κύριους ανανεωτές του νεοελληνικού θεάτρου. Έγραψε επίσης διηγήματα, νουβέλες και μυθιστορήματα μεταξύ των οποίων *Ο τελευταίος*, *Το παιχνίδι των 4* (μαζί με τους Κώστα Μουρσελά, Αντώνη Σουρούνη, Πέτρο Τατσόπουλο), *Μια φορά ήταν ένας μόνος του*, *Το ημερολόγιο του D.S.* κ.ά.

Υπήρξε ιδρυτικό μέλος της Ένωσης Σεναριογράφων Ελλάδος, ενώ διετέλεσε Πρόεδρος στο πρώτο της Διοικητικό Συμβούλιο.

Επιλεκτική εργογραφία

Κινηματογράφος

Οι νταντάδες, διασκευή του θεατρικού του, σε σκηνοθεσία Νίκου Ζαπατίνα, 1979, **Δυο φεγγάρια τον Αύγουστο**, σε σκηνοθεσία Κώστα Φέρρη, 1978. *Βραβείο σεναρίου στο Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης, 1978*, **Οι προστάτες**, σε σκηνοθεσία Παύλου Τάσιου, 1973.

Τηλεόραση

Κομμάτια και Θρύψαλα, διασκευή 8 επεισοδίων του θεατρικού του έργου, σε σκηνοθεσία Νίκου Κανάκη, ΕΤ2, 1989, **Σχεδόν τίποτα...σχεδόν κανείς**, τηλεταινία σε σκηνοθεσία Χρήστου Παληγιαννόπουλου, ΕΡΤ, 1985.

*Από συνέντευξη του Γιώργου Σκούρτη
στην Κωστούλα Τωμαδάκη*

Το κάθε μου έργο είναι κομμάτι της αυτοβιογραφίας μου. Οι ρόλοι που γράφω δεν παίζονται από άπειρους, ημι-μορφωμένους και ατάλαντους. Κυρίως στα έργα μου υπάρχουν 2-3-4 πρόσωπα. Ο κάθε ηθοποιός προκαλείται να κάνει ρεσιτάλ υποκριτικής (αν καταλάβει το έργο και αν το έχει καταλάβει και ο σκηνοθέτης).

Πριν δώσω τους «Νταντάδες» είχα γράψει πάνω από δέκα έργα που δεν τα είχα δώσει να παιχτούν. Για να μάθω – γράψε, σβήσε, διάβασε, σκέψου, γράψε – τα πολλά και δύσκολα μυστικά της θεατρικής γραφής. Σήμερα γράφουνε ένα μονοπρακτάκι ή κάποια μεγαλύτερη σε διάρκεια θεατρική μαλακία κι αμέσως δηλώνουνε

«θεατρικοί συγγραφείς», αλλά, βέβαια, σ' αυτό έχουνε μεγάλη ευθύνη και όσοι τους αποδέχονται ως... τέτοιους.

Γράφονται – και παίζονται δυστυχώς! – άπειρα καινούργια έργα, που δεν έχουν δημιουργική και αποτελεσματική δραματουργία. Όλοι πλέον γράφουν, μεταφράζουν, διασκευάζουν... Μόνο στο βιογραφικό τους θα μείνουν αυτά τα θεατρικά «εκτοπλάσματα» του αυτισμού τους.

Ας τελειώνουμε μ' αυτήν τη μεγάλη παραμύθα «εμείς οι Έλληνες... η Ελλάδα...» κ.λπ. παπαριές. Την εξουσία την κουβαλάμε – ως άνθρωποι κι όχι ως Έλληνες μόνο – στο DNA μας. Είναι σαν να αναρωτιόμαστε μέχρι πότε ο ελέφαντας θα «φορτώνεται» στην ελεφαντίνα. Σήμερα, το 90% των πολιτών αγνοεί τι είναι το μνημόνιο, οι αγορές, τα ομόλογα, το χρηματοπιστωτικό σιάτους... τα φάρμακα, το γάλα, το ψωμί, ο πληθωρισμός και το σκατογενές πλεόνασμα! Μόνο την ανεργία και την πείνα γνωρίζει καλά. Ε, βρε μαλάκα πολίτη, ποιος σε οδήγησε σ' αυτήν την ξεφτίλα; Σφάξ' τον!

Χρύσα Σπηλιώτη

Γεννήθηκε στην Αθήνα. Ήταν απόφοιτος του Εθνικού Θεάτρου. Το 1997 παίχτηκε στο Αμόρε το πρώτο της θεατρικό έργο *Ποιος ανακάλυψε την Αμερική;*.

Το 2008 κυκλοφόρησε η πρώτη της συλλογή διηγημάτων *Χαμένο δίκιο* και έγραψε τη σειρά της NET **Η κατάλληλη στιγμή**, σε σκηνοθεσία Χρήστου Παληγιαννόπουλου.

Γιάννης Τζιώτης

Γεννήθηκε στη Σάμο στις 3 Απριλίου 1936. Ιδρυτικό μέλος της Ένωσης Σεναριογράφων Ελλάδος και από αυτούς που πρωτοστάτησαν για να δημιουργηθεί, διατέλεσε, επί μακρόν, μέλος του Διοικητικού της Συμβουλίου, στη θέση του Προέδρου και του Αντιπροέδρου. Έχει ακόμα διατελέσει μέλος της Επιτροπής Κρίσεων του Ελληνικού Κέντρου Κινηματογράφου και αιρετό μέλος του Διοικητικού του Συμβουλίου.

Το 2006 τιμήθηκε από την Ένωση Σεναριογράφων Ελλάδος και το 47ο Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης για το σύνολο της προσφοράς του στον ελληνικό κινηματογράφο.

Επιλεκτική εργογραφία

Κινηματογράφος

Αθώς ή ένοχος, σε σκηνοθεσία Δημήτρη Αρβανίτη, 1989, **Μικαέλα, ο γλυκός πειρασμός**, σε σκηνοθεσία

Ντίμη Δαδήρα, 1974, **Οι εκβιασται**, σε σκηνοθεσία Παύλου Φιλίππου, 1972, **Διαμάντια στο γυμνό σου σώμα**, σε σκηνοθεσία Όμηρου Ευστρατιάδη, 1972, **Ο άγνωστος εκείνης της νύχτας**, σε σκηνοθεσία Οδυσσέα Κωστελέτου, 1972, **Ο τελευταίος των κομιτατζήδων**, σε σκηνοθεσία Γρηγόρη Γρηγορίου, 1970, **Κατηγορώ το κορμί μου**, σε σκηνοθεσία Ερρίκου Ανδρέου, 1969, **Επιχείρηση Απόλλων**, σε σκηνοθεσία Γιώργου Σκαλενάκη, 1968, **Βυζαντινή ραψωδία**, σε σκηνοθεσία Γιώργου Σκαλενάκη, 1968, **Ντάμα Σπαθί**, σε σκηνοθεσία Γιώργου Σκαλενάκη, 1966.

Τηλεόραση

Ασθενείς και Οδοιπόροι, κοινωνική σειρά βασισμένη στο ομότιτλο μυθιστόρημα του Γιώργου Θεοτοκά, σε σκηνοθεσία Χρήστου Παληγιαννόπουλου, ΕΤ1, 2002-03
Γεώργιος Βιζυηνός - Η σιωπή των αγγέλων, βιογραφική σειρά σε σκηνοθεσία Χριστόφορου Χριστοφή, ΕΤ1, 2000, *Βραβείο Σεναρίου στα Τηλεοπτικά Βραβεία «Πρόσωπα»*, **Το δέκατο τρίτο κιβώτιο**, αστυνομική σειρά 20 επεισοδίων βασισμένη στο βιβλίο του Κώστα Τσαρούχα *Η διεθνής των ναρκωτικών*, σε σκηνοθεσία Τάσου Ψαρρά, ΑΝΤ1, 1992, **Αθώς ή ένοχος**, αστυνομική σειρά 7 επεισοδίων βασισμένη στο ομότιτλο βιβλίο του Κώστα Τσαρούχα, σε σκηνοθεσία Δημήτρη Αρβανίτη, ΕΤ1, 1989, **Ποιος σκότωσε τον Άβελ**, αστυνομική σειρά 13 επεισοδίων, σε σκηνοθεσία Δημήτρη Ποντίκα, ΕΤ2, 1988, **Το καρπαρέ**, τηλεταινία, διασκευή του ομότιτλου έργου του Bob Fosse, σε σκηνοθεσία Τάκη Βουγιουκλάκη, ΕΡΤ1, 1979, **Εγνατία**, κοινωνική σειρά 9 επεισοδίων, σε σκηνοθεσία Δημήτρη Ποντίκα, ΥΕΝΕΔ, 1978.

Μπάμπης Τσικληρόπουλος

Γεννήθηκε στον Πύργο Ηλίας το 1939. Συγγραφέας θεατρικών έργων *Η πρόσκληση*, *Ο κύριος*, *Ωχ, τα νεφρά μου*, *Ούρσουλα*, *Κραυγές κυριών*, *Ο κήπος με τα χελιδόνια*, *Ο Παρασκευάς*, και μυθιστορημάτων από τα οποία το *Ερασιτέχνης άνθρωπος*, διασκευάστηκε για τηλεοπτική σειρά του ALPHA, σε σενάριο και σκηνοθεσία Ανδρέα Θωμόπουλου. Ιδρυτικό μέλος της Ένωσης Σεναριογράφων Ελλάδος.

Επιλεκτική εργογραφία

Κινηματογράφος

Ο βαρώνος, διασκευή του ομότιτλου μυθιστορηματός του, σε σκηνοθεσία Σάκη Μανιάτη και Νίκου Ζερβού, 1996,
Τα βαποράκια, σε σκηνοθεσία Παύλου Τάσιου, 1983.

Τηλεόραση

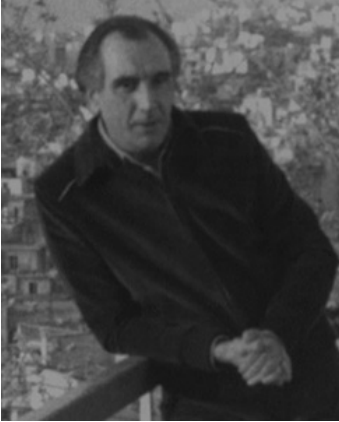
Παραμύθια πίσω από τα κάγκελα, διασκευή του έργου του *Νίκου Τσιφόρου*, 23 επεισόδια, σε σκηνοθεσία Μιχάλη Παπανικολάου, ΕΡΤ2, 1984, **Το πάθος**, αισθηματική σειρά 26 επεισοδίων, σε σκηνοθεσία Πολ Σκλάβου, ΕΡΤ2, 1984 **Η επιστροφή**, κοινωνική σειρά 5 επεισοδίων, σε σκηνοθεσία Αντώνη Τέμπου, ΕΡΤ, 1982, **Η κρουσταλλένια**, διασκευή του έργου του *Αντώνη Τραυλαντώνη*, 26 επεισόδια, σε σκηνοθεσία Γιώργου Μιχαηλίδη, ΕΡΤ, 1981.

Κώστας Τσόκαλης

Εργαζόταν στο Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων. Έγραψε τις σειρές **Άνω κάτω το Σαββάτο**, το 1993, σε συνεργασία με τους Πάνο Κοκκίδη, Ανδρέα Σάντερς, Θεόδωρο Βερύκιο και Στέλιο Τσέκο σε σκηνοθεσία Αντώνη Καφειζόπουλου και Αντώνη Κιούκα και **Ο Πέτρος και τα κορίτσια του** σε σκηνοθεσία Άκη Σταματιάδη το 1994 για το MEGA.

Γιάννης Φίλιππας

Γεννήθηκε στην Αθήνα. Έγραψε τις σειρές **Παράξενος ταξιδιώτης**, σε σκηνοθεσία Κώστα Κουτσομύτη το 1972, και *Από την άλλη όχθη*, σε σκηνοθεσία Μιχάλη Παπανικολάου το 1973 για την ΕΙΡΤ. **Ένοχοι**, σε σκηνοθεσία του Κώστα Κουτσομύτη το 1977, **Η κούρσα του θανάτου**, σε σκηνοθεσία Κώστα Ανδρίτσου το 1982 και **Ο δικός μας άνθρωπος**, σε σκηνοθεσία Ερρίκου Ανδρέου το 1984 για την ΕΡΤ, **Το κλειδί**, σε σκηνοθεσία Θανάση Αντωνίου το 1992 και **Το πάθος**, σε σκηνοθεσία Γιώργου Μυλωνά το 1993 για την ΕΤ1 κ.ά..

Τέσσερις κορυφαίοι σεναριογράφοι που δεν υπήρξαν μέλη της Ένωσης Σεναριογράφων, εν τούτοις η Ένωση τους τίμησε περιλαμβάνοντας το πορτρέτο τους στη σειρά, παραγωγής της, *Από το Μικρό στο Μεγάλο* που προβλήθηκε από το κανάλι της Βουλής το 2018.

Ασημάκης Γιαλαμάς

Γεννήθηκε στην Άνω Μέλπεια της Μεσσηνίας. Τελείωσε το γυμνάσιο στον Μελιγαλά και στη συνέχεια ήρθε στην Αθήνα, όπου γράφτηκε στη Νομική σχολή αλλά διέκοψε τις σπουδές του και στράφηκε στη δημοσιογραφία. Συμμετείχε στην Εθνική Αντίσταση και στον παράνομο εαμικό τύπο, ήταν μάλιστα γραμματέας του ΕΑΜ Δημοσιογράφων.

Συνεργάστηκε με πολλές εφημερίδες όπως *Ακρόπολις*, *Εσπερινή*, *Ημερήσιος Κήρυξ* όπου εργάστηκε σαν αρχισυντάκτης, η *Ωρα*, στην οποία διατηρούσε την στήλη «όταν η ζωή κάνει χιούμορ», *Βραδυνή*, *Ριζοσπάστη*, *Αυγή*, *Ελεύθερη Ελλάδα*, *Αλλαγή*, *Δημοκρατική και Δημοκρατικός*. Έγραφε ευθυμογραφήματα, σατιρικούς στίχους και διηγήματα στα περιοδικά *Έργο* και *Θησαυρό* και δημιούργησε χαρακτηριστικούς τύπους όπως τον Οδυσσέα Ομηρικό, το Γερο-Παρατατικό, τον Ποιητή του Κάρου και τον Κλεόβουλο.

Με το θέατρο άρχισε να ασχολείται το 1940. Έγραψε

μαζί με τους Γιώργο Οικονομίδη και Γιώργο Θίσβιο τις *Πολεμικές Καντρίλιες* που παίχτηκε από τον θίασο της κυρίας Κατερίνας, μετά τις οποίες ακολούθησαν περισσότερες από 100 επιθεωρήσεις και έργα πρόζας. Στα καλύτερα των έργων του περιλαμβάνονται τα *Γιούπι γιούπι*, *Μιας πεντάρας νειάτα*, η *Κόμισσα της φάμπρικας*, η *Δεσποινίς διευθυντής*, *Ένας ιππότης για τη Βασούλα*, *Βίλα γιάφκα* και *Μπαμπά, ποιος είναι ο μπαμπάς μου*; πολλά από αυτά σε συνεργασία με τον Κώστα Πρετεντέρη, με τον οποίο αποτέλεσε γονιμότατο δημιουργικό δίδυμο.

Έγραψε επίσης και κινηματογραφικά σενάρια όπως το **Τι έκανες στον πόλεμο, Θανάση**; το σενάριο του οποίου, γραφέν μαζί με τον σκηνοθέτη Ντίνο Κατσουρίδη απέσπασε το βραβείο σεναρίου στο Φεστιβάλ Θεσσαλονίκης το 1971.

Κώστας Πρετεντέρης

Γεννήθηκε στην Αθήνα και φοίτησε στο Πειραματικό Γυμνάσιο. Από μαθητής άρχισε να γράφει νούμερα για επιθεωρήσεις. Συνεργάστηκε με τον Γιώργο Οικονομίδη σε ραδιοφωνικές εκπομπές και επιθεωρήσεις. Το 1953 παρουσίασε στο θέατρο Περοκέ, το έργο του *Και ο μήνας έχει εννιά*. Εργάστηκε ως χρονογράφος στον ημερήσιο τύπο, όπως οι εφημερίδες: *Βραδυνή*, *Αθην αϊκή*, *Καθημερινή*, *Ελευθεροτυπία*. Τη δεκαετία του '60 συμμετείχε σε πολλές ραδιοφωνικές εκπομπές, όπως: *Το Ημερολόγιο ενός Θυρωρού*, *Τα καθημερινά του καθημερινού* με τον Δημήτρη Χορν, *Το Νυφικό Κρεβάτι* με την Έλλη Λαμπέτη και τον Δημήτρη Χορν. Σε συνεργασία με το θίασο της κυρίας Κατερίνας παρουσίασε το έργο *Τα παιδιά μας οι κέρβεροι*. Τα επόμενα δέκα χρόνια μαζί με τον Ασημάκη Γιαλαμά έγραψαν είκοσι κωμωδίες όπως τα *Δεσποινίς Διευθυντής*, *Μιας Πεντάρας Νιάτα*, *Τζένη Τζένη*, *Κάτι Κουρασμένα Παληκάρια*, *Ένας ιππότης για τη Βασούλα* κ.ά.

Στον κινηματογράφο πρωτοεμφανίστηκε σαν σεναριογράφος μαζί με τον Γιώργο Οικονομίδη και τον Ασημάκη Γιαλαμά το 1954 στην ταινία **Χαρούμενο Ξεκίνημα** και ακολούθησαν οι ταινίες **Μικροί και μεγάλοι εν δράσει**, **Δεσποινίς Διευθυντής**, **Κάτι κουρασμένα παλικάρια**, **Τι 30, τι 40, τι 50** κ.ά. σε συνεργασία με τον Ασημάκη Γιαλαμά.

Ο Κώστας Πρετεντέρης ήταν ο σεναριογράφος της δεύτερης ελληνικής τηλεοπτικής σειράς και πρώτης μεγάλης τηλεοπτικής επιτυχίας **Η γειτονιά μας**, (1972-77 YENEΔ). Άλλες σειρές του: **Ο Κύριος Συνήγορος** (1970), **Η Κοκορόμυαλη**, (1972), **Ο Ονειροπαρμένος** (1973), **Εκείνες κι εγώ** (1976-77).

Νίκος Τσιφόρος

Γεννήθηκε στην Αλεξάνδρεια της Αιγύπτου το 1909. Δύο χρόνια αργότερα η οικογένεια εγκαταστάθηκε μόνιμα στην Αθήνα. Αφού πήρε το πτυχίο της Νομικής, εργάστηκε για δυο χρόνια στο Ελεγκτικό Συνέδριο και στη συνέχεια παραιτήθηκε για να μπαρκάρει στα καράβια. Ως το 1939 άλλαξε συνέχεια επάγγελμα, αλλά συνέχιζε να γράφει δημοσιεύοντας κείμενά του σε διάφορα έντυπα. Η πρώτη μεγάλη του επιτυχία ήρθε το 1944 όταν ο θίασος του Δημήτρη Χορν και της Μαιρης Αρώνη αποφάσισε να ανεβάσει στο θέατρο Ακροπόλ το θεατρικό έργο του *Η Πυρακοθήκη των Ηλιθίων*.

Συνεργάστηκε με διάφορες εφημερίδες *Προοδευτικός Φιλελεύθερος*, *Βήμα*, *Ελεύθερος Κόσμος* και περιοδικά *Ρομάντσο*, *Ταχυδρόμος*, *Πάνθεον*, *Τρασι*. Έγραψε πάνω από 40 θεατρικά έργα και περισσότερα από 80 σενάρια. Κάποια τα έγραψε μόνος του και άλλα σε συνεργασία, κυρίως με τον Πολύβιο Βασιλειάδη.

Από τις ταινίες του ξεχωρίζουν οι: **Ο Κλέαρχος η Μαρίνα και ο κοντός, (1960), Ο θησαυρός του μακαρίτη, (1959), Η ωραία των Αθηνών, (1954), Ο άνεμος του μίσους, (1954), Το ποντικάκι, (1954), Ο πύργος των ιπποτών, (1952), Τελευταία αποστολή, (1949), Χαμένοι άγγελοι, (1948).**

Νίκος Φώσκολος

Σπούδασε Πολιτικές Επιστήμες στο Πανεπιστήμιο Αθηνών, χωρίς όμως να λάβει πτυχίο.

Αρχικά δούλεψε ως δημοσιογράφος, (στη δεκαετία 1950-1960), στις εφημερίδες *Εμπρός* και *Ανεξάρτητος Τύπος* κάνοντας ελεύθερο και καλλιτεχνικό ρεπορτάζ και γράφοντας κινηματογραφική κριτική. Από πολύ νωρίς ασχολήθηκε με τη συγγραφή αστυνομικού μυθιστορήματος. Η ραδιοφωνική εκπομπή *Αστυνομικές ιστορίες του Νίκου Φώσκολου* αποτέλεσε το πρώτο του ραδιοφωνικό σήριαλ και γνώρισε μεγάλη επιτυχία.

Στη δεκαετία του 1960 εμφανίστηκε ως θεατρικός συγγραφέας και κριτικός, συγγράφοντας περισσότερα από 10 θεατρικά έργα και πολλά ραδιοφωνικά. Στη συνέχεια μετακινήθηκε στον κινηματογράφο όπου έγραψε σενάρια για 70 περίπου ταινίες όπως **Με Φόβο και Πάθος**, σε σκηνοθεσία του ίδιου, 1972, **Κατάχρησις Εξουσίας**, σε σκηνοθεσία Σταύρου Τσιώλη, 1972, **Εσχάτη Προδοσία**,

σε σκηνοθεσία Πάνου Γλυκοφρύδη, 1971, **Υπολοχαγός Νατάσα**, σε σκηνοθεσία του ίδιου, 1970, **Ορατότης μηδέν**, σε σκηνοθεσία του ίδιου, 1967, **Πυρετός στην άσφαλτο**, σε σκηνοθεσία Ντίνου Δημόπουλου, *βραβείο αριότερης παραγωγής – Φίνος Φιλμ, σκηνοθεσίας και βραβείο α' ρόλου στον Γιώργο Φούντα στο Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης*, 1967, **Κονσέρτο για πολυβόλα**, σε σκηνοθεσία Ντίνου Δημόπουλου, 1966, **Κοινωνία ώρα μηδέν**, σε σκηνοθεσία Ντίνου Δημόπουλου, 1966, **Οι αδίστακτοι**, σε σκηνοθεσία Ντίνου Κατσουριδίδη, *βραβείο α' ρόλου στον Νίκο Κούρκουλο στο Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης*, 1965.

Η ταινία **Το κόμα βάφτηκε κόκκινο**, σε σενάριο του και σκηνοθεσία του Βασίλη Γεωργιάδη, προτάθηκε από την Αμερικανική Ακαδημία Τεχνών και Επιστημών το 1965 για Όσκαρ καλύτερης ξένης ταινίας.

Το 1971 ασχολήθηκε με επιτυχία με την τηλεόραση, με την ιστορική τηλεοπτική δραματική σειρά **Ο Άγνωστος Πόλεμος** που σημείωσε ρεκόρ θεαματικότητας. Ακολούθησαν ιστορικά και κοινωνικά δράματα όπως τα **Εν Τούτω Νίκα, Κραυγή των λύκων, Ρωμανός Διογένης** κ.ά. Το 1991, συνέγραψε την καθημερινή τηλεοπτική σειρά **Η λάμψη** της οποίας η προβολή κράτησε 14 (1991 - 2005) χρόνια, συμπληρώνοντας 3457 επεισόδια. Το 1993 έγραψε την δεύτερη καθημερινή τηλεοπτική σειρά του, το **Καλημέρα Ζωή** της οποίας η προβολή κράτησε 13 (1993 - 2006) χρόνια συμπληρώνοντας 3179 επεισόδια.

Το παρόν βιβλίο, είναι ένας ελάχιστος φόρος τιμής προς εκείνους που υποστήριξαν την τέχνη του σεναρίου, τόσο ως δημιουργία, όσο και ως επάγγελμα. Πρόκειται για μια απλή παρουσίαση του έργου των συναδέλφων μας, από υλικό συνεντεύξεων που είχαν παραχωρήσει οι ίδιοι σε εμένα, ή φίλοι και συνεργάτες τους στους συντελεστές της σειράς, παραγωγής της Ένωσης, «Από το Μικρό στο Μεγάλο».

Η Ένωση Σεναριογράφων Ελλάδος ιδρύθηκε το 1989. Εκτοτε έχουν παρέλθει 35 έτη και νοιώθουμε ικανοποιημένοι και υπερήφανοι επειδή καταφέραμε με την υποστήριξη και βοήθεια μιας δράκας μελών μας, με πολύ κόπο και προσωπική ενασχόληση, άλλοι λιγότερο, άλλοι περισσότερο, να καταστήσουμε την Ένωση Σεναριογράφων Ελλάδος, επαρκώς ικανή, εύρωστη και αξιόπιστη αφ' ενός για να συνεχίσει απρόσκοπτα το πολιτιστικό και πνευματικό της έργο προσφέροντας πολιτιστικές προτάσεις και προτείνοντας δημιουργικές διεξόδους σε όλους και όλες ανά την Ελληνική Επικράτεια, ανεξαιρέτως, αφ' ετέρου για να συνεχίσει να εμπνέει και να παροτρύνει νέους ανθρώπους να μυηθούν και να υπηρετήσουν με ζήλο, την τέχνη του σεναρίου και το επάγγελμα του σεναριογράφου.

Και έτσι να συνεχίσουμε να θυμιάμαστε και να μνημονεύουμε κι εκείνους που ήταν κάποτε μαζί μας.

Αλέξανδρος Κακαβάς
Πρόεδρος Ε.Σ.Ε.

ISBN 978-618-5386-37-5

9 786185 386375